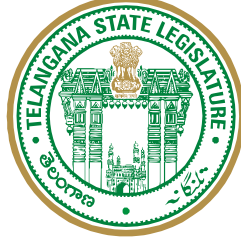

సమావేశము - VIII
వాల్తూము - VI
నెం. 1

వెల : రూ. 34-00
6 నవంబర్ , 2017
సోమవారం,
(శక సం. 1939,
కార్తీకం - 15)

తెలంగాణ శాసన సభ కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

విషయ సూచిక

పేజీ. నెం.

1. సభా కార్యక్రమము	...	01
2. నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు	...	01
3. నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు (అనుబంధం-1)	...	18
4. సభా కార్యక్రమము :	...	19
వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి		
5. జీరో అవర్	...	19
6. లఘు చర్చ :	...	24
భూమి రికార్డుల శుద్ధీకరణ మరియు నవీకరణ గురించి		
7. ప్రకటన :	...	42
భారతి మరణంపై ముఖ్యమంత్రిగారి వివరణ.		

* * *

తెలంగాణ శాసన సభ

ప్రధాన అధికారులు

సభాపతి	:	శ్రీ ఎస్. మధుసూదనాచారి
ఉప సభాపతి	:	శ్రీమతి ఎం. పద్మా దేవేందర్ రెడ్డి
అధ్యక్షుల పేర్ల వట్టిక	:	శ్రీ బాబిరెడ్డి గోవర్ధన్ శ్రీ డి. ఎస్. రెడ్డా నాయక్ శ్రీమతి కొండ సురేఖ డా. (శ్రీమతి) జె. గీత
కార్యదర్శి	:	డా. వి. నరసింహ చార్యులు
సహాయ కార్యదర్శులు	:	శ్రీ ఎస్. దుర్గాప్రసాద్ శ్రీ సిహెచ్. ఉపేందర్ రెడ్డి శ్రీమతి వి.ఎస్. ప్రసన్న కుమారి శ్రీ బి. కమలాకర్
చీఫ్ రిపోర్టర్	:	శ్రీ పి. శ్రీనివాస్

తెలంగాణ శాసన సభ కార్యకలాపాలు

అధికార నివేదిక

(ఎనిమిదవ సమావేశము - ఏడవ రోజు)

సోమవారం, నవంబర్ 6, 2017

(సభ ఉ.గం. 10.00 లకు ప్రారంభమైనది)

(గౌరవ సభాపతి అధ్యక్ష స్థానములో ఉన్నారు)

సభా కార్యక్రమము

(సభ్యులు సర్వశ్రీ సండ్ర వెంకటవీరయ్య, టి.జీవన్ రెడ్డి, ఎస్.ఎ.నంపత్ కుమార్, రామ్మోహన్ రెడ్డి, అడ్డర్నమెంట్ మోషన్ తీసుకోవాలని కోరారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్:- బి.ఎ.సిలో నిర్ణయం తీసుకున్న విధంగా క్వశ్చన్ అవర్ తరువాత మాట్లాడేందుకు సమయాన్ని కేటాయిస్తాను. ఇది ప్రశ్నోత్తరాల సమయం. ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో డిస్టర్బ్ చేయకండి. ప్లీజ్ రెస్యూమ్ యువర్ సీట్స్.

(సభ్యులు సర్వశ్రీ టి.జీవన్ రెడ్డి, ఎస్.ఎ.నంపత్ కుమార్, సండ్ర వెంకట వీరయ్య, రామ్మోహన్ రెడ్డి, జి.కిషన్ రెడ్డి “ఎస్.సి వర్గీకరణపై ప్రభుత్వ ఆలోచన చెప్పాలి”, “అఖిల పక్షాన్ని వెంటనే ఢిల్లీకి తీసుకువెళ్లాలి”, “వర్గీకరణ గురించి ప్రభుత్వ ఆలోచన చెప్పాలి”, “ఎస్.సి వర్గీకరణను వెంటనే అమలు చేయాలి”, “ముఖ్యమంత్రి గారు ఇచ్చిన హామీని ఏ విధంగా అమలు చేస్తారు” అనే నినాదాలు పోడియం వద్ద చేయసాగారు.)

నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు - వాగ్రూప సమాధానములు

ఆహార కత్తిని పరీక్షించే కేంద్రాలు

* ప్రశ్న నెం.61 (2818)

సర్వశ్రీ వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్ (మహబూబ్ నగర్), ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి (ఎల్లారెడ్డి), గువ్వల బాలరాజు (అచ్చంపేట), కోనేరు కోనప్ప (సిరిపూర్):- గౌరవనీయులైన వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా :

అ) రాష్ట్రంలో ఆహార కత్తిని నియంత్రించడానికి తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి;

ఆ) సదరు ప్రయోగశాలల సామర్థ్యంతోపాటు రాష్ట్రంలో ఆహార కత్తిని కనుగొనే పరీక్షా ప్రయోగశాలల సంఖ్య ఎంత; ఆ వివరాలేమిటి;

ఇ) దానికి బాధ్యులైన వ్యక్తులపై తీసుకుంటున్న చర్యలేమిటి?

వైద్య, ఆరోగ్య శాఖ మంత్రి (డా. సి. లక్ష్మారెడ్డి): అ) ఎఫ్ఎస్ఎస్ చట్టాన్ని అమలు చేయడానికి రాష్ట్రంలో (30) ఆహార భద్రత అధికారుల పదవులను, 10 నియమిత అధికారుల పదవులను ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. అదనంగా, పోలీసు, ఆహార శాఖలతో టాస్కోఫోర్స్, 14 ప్రత్యేక బృందాలను ఏర్పాటు చేయడం ద్వారా రాష్ట్రంలో ఆహార కత్తిని అరికట్టడమవుతుంది.

రాష్ట్రంలో ఎఫ్ఎస్ఎస్ చట్టం క్రింద 2014 నుండి 2017 సంవత్సరాలకి సేకరించిన/విశ్లేషించిన ఆహార నమూనాల సంఖ్య ఈ క్రింది విధంగా ఉంది :

వరుస సంఖ్య	సంవత్సరం	విశ్లేషించిన నమూనాల సంఖ్య	ప్రమాణాలను నిర్ధారించని నమూనా సంఖ్య	శాతం
1.	2014-15	222	13	5.85 శాతం
2.	2015-16	1809	435	24.0 శాతం
3.	2016-17	1433	304	11.69 శాతం
4.	2017-18 (సెప్టెంబరు వరకు)	3788	250	6.59 శాతం

అ) రాష్ట్రంలోని ఆహార పరీక్షా ప్రయోగశాల ఒకటి(1) హైదరాబాదు నాచారంలో ఉంది. రాష్ట్ర ఆహార ప్రయోగశాల ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రెండూ రాష్ట్రాలలో పనిచేస్తున్నది. ఆహార సమూహాలన్నీ విశ్లేషించడానికి గల సామర్థ్యం వార్షికంగా సుమారు 12,600 సమూహాలను విశ్లేషిస్తుంది.

ఇ) నాణ్యతా ప్రమాణాలను పాటించలేదని కనుగొన్న సమూహాలకి సంబంధించి గౌరవ జ్యూడిషియల్ ఫస్ట్ క్లాస్ మెజిస్ట్రేటు కోర్టు/న్యాయ నిర్ణయ అధికారి సమక్షంలో కేసులను నమోదు చేయడమయింది.

(సభ్యులు సర్వశ్రీ టి.జీవన్ రెడ్డి, ఎస్.ఎ.నంపత్ కుమార్, సంధ్ర వెంకట వీరయ్య, రామ్మోహన్ రెడ్డి, జి.కిషన్ రెడ్డి “ఎస్.సి వర్గీకరణపై ప్రభుత్వ ఆలోచన చెప్పాలి”, “అఖిల పక్షాన్ని వెంటనే ఢిల్లీకి తీసుకువెళ్లాలి”, “సభలో తీర్మాణం జరిగి మూడు సంవత్సరాలు అవుతోంది”, “వర్గీకరణ గురించి ప్రభుత్వ ఆలోచన చెప్పాలి”, “ఎస్.సి వర్గీకరణను వెంటనే అమలు చేయాలి”, “ముఖ్యమంత్రి గారు ఇచ్చిన హామీని ఏ విధంగా అమలు చేస్తారు” అనే నినాదాలు పోడియం వద్ద చేయసాగారు.)

శ్రీ వి.శ్రీనివాస్ గౌడ్:- అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం కల్తీ కలిగిన, కల్తీ లేని ఆహారాన్ని గుర్తించడం కష్టమైంది. ప్రతిరోజు మనిషి షాపుల్లో ఏ వస్తువు కొని వంట చేసుకున్నా, హోటల్లో భోజనం చేసినా, తినే వస్తువుల్లో కల్తీ వున్నందున ప్రజల ఆరోగ్యాలు దెబ్బ తింటున్నాయి. కారంపొడి, పసుపు, నూనె, పత్తిని కూడా కల్తీ చేస్తున్నారు. మూడున్నర సంవత్సరాల నుంచి ప్రభుత్వం చర్యలు చేపడుతున్నందుకు, చాలా ప్రాంతాల్లో కల్తీ ఆహారాలపై కొంత అవేర్ నెస్ రావడం జరిగింది. ఈ విషయాన్ని అందరూ గమనించాలి. ప్రజలకు క్యాన్సర్ వ్యాధులు, ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులు వంటి రకరకాల జబ్బులు వస్తున్నాయి. వాటన్నిటికీ కారణం తింటున్న కల్తీ ఆహారమే అధ్యక్షా. చూసేందుకు పసుపు పసుపులాగా, నూనె నూనెలాగే కనిపిస్తున్నప్పటికీ ఎటువంటి ప్రాణాంతకమైన వాటిని కలుపుతున్నారో తెలిస్తే ఆశ్చర్యపోతాము. పసుపును కల్తీ చేస్తున్నందున ప్రాణాంతకమైన క్యాన్సర్ వ్యాధి, చర్మ వ్యాధులు వస్తున్నాయంటున్నారు, ఆహార పదార్థాలను కల్తీ చేయడం వల్ల ఇటువంటి వ్యాధులు రావడం వాస్తవమేనా? అదేవిధంగా కల్తీ నివారణకు ఎటువంటి చర్యలు చేపడుతున్నారు. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో ఉన్న ఐ.సి.ఎమ్.ను, ఇప్పటి వరకు బైఫర్మేట్ అవలేదు. కేంద్రం ఈ సంస్థను పట్టించుకోనందుకు, అధికారులు విధులు నిర్వహించడానికి ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. ఆ సంస్థను ఎప్పటిలోపు బైఫర్మేట్ చేస్తారు? నారాయణ గూడ ప్రాంతంలో వున్న బ్లడ్ బ్యాంక్ ని ఉమ్మడి రాష్ట్రం ఉన్నప్పుడు, నిర్వహ్యం చేసి

చిన్నాభిన్నం చేశారు. ప్రస్తుతం ఇప్పుడిప్పుడే నిధులు కేటాయించడం జరిగింది, దానిని ఎప్పుడు డ్రింటెన్ చేస్తారు? ఫుడ్ సేఫ్టీ అధికారుల కొరత చాలా ఎక్కువగా వుంది, వారిని ఎప్పటిలోపు అపాయింట్ చేస్తారు? పండ్లు తొందరగా మాగడానికి కలుపుతున్న కార్బైడ్ ను నిషేధించమని హైకోర్టు కోరిన మాట వాస్తవమేనా? ఎండ్లు తొందరగా మాగేందుకు పౌడర్ ను కలుపుతున్న ఎంత మందిపై కేసులు బుక్ చేశారు? అదే విధంగా ఈ విషయాన్ని పరిష్కరించడానికి ఏమైనా చర్యలు చేపట్టారా? కేసుల్ని పరిష్కరించడానికి ప్రత్యేకమైన కోర్టులు కావాలి. సరిపోయినన్ని కోర్టులు లేనందున సమస్యలు పరిష్కారం కావడం లేదు. కల్తీ ఆహారాన్ని నివారించడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన కోర్టును ఏర్పాటు చేసి ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఏమైనా ఉందా? తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఆహార కల్తీని నివారించడానికి ఫాస్ట్ ట్రాక్ కోర్టును ఏర్పాటు చేయాలని, అదే విధంగా ఆహార పదార్థాలను కల్తీ చేస్తున్న వారిపై పి.డి.యాక్ట్ ను పెట్టే ఆలోచన ప్రభుత్వానికి ఉందా? ఆహార పదార్థాల కల్తీని నివారించడాన్ని పటిష్ట పరచడానికి ఎటువంటి చర్యలు చేపడతారనే విషయాలను తెలియజేయాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

(కొంతమంది కాంగ్రెస్, బి.జే.పి., టి.డి.పి పార్టీ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, the Government is ready for discussion. గౌరవ సభ్యులు కూర్చోవాలని కోరుకుంటూ, కొత్త సాంప్రదాయానికి తెర లేపవద్దు. ఆ అంశంపై మాట్లాడడానికి ప్రభుత్వం సిద్ధంగా ఉంది. రేపు, ఎల్లండి మాట్లాడతారో పార్టీ తరపున ఇష్టమనండి. ప్రశ్నోత్తరాల సమయం తరువాత టీ బ్రేక్ కంటే ముందు అడ్జర్నమెంట్ మోషన్ పై గౌరవ సభాపతి నిర్ణయం తీసుకుంటారు. ప్రతిరోజు పోడియంలోకి వస్తే it will be against the decisions of the B.A.C. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం తరపున చర్చించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఈ శాసన సభ సమావేశాల్లోనే, ఈ అంశాన్ని మరల తీర్మానం చేసి, కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా కోరడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. I don't want to deviate and divert this House. Once again, I am requesting the Hon'ble Members ... ముఖ్యమైన క్వశ్చన్స్ ఉన్నందున, క్వశ్చన్ అవర్ని కంటిన్యూ చేసుకుని ముందుకు పోదాము. బి.ఎ.సిలో తీసుకున్న నిర్ణయానికి అందరూ కట్టుబడి ఉందామని మీ ద్వారా మరొకసారి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

10.10
ఉ.

(కొంత మంది కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

శ్రీ ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మీ ద్వారా గౌరవ మంత్రి గారిని కొన్ని ప్రశ్నలను అడుగడలచుకున్నాను. ఈ రోజుల్లో హోటళ్లకు వెళ్లి ఆహారం తినాలంటే చాలా భయంగా ఉంటున్నది. అన్నింటిలో కల్తీ జరుగుతున్నది. పసుపు, కారం వంటి వాటిల్లో కూడా కల్తీ జరుగుతున్నది. తినే ఆహారం ప్రతిదీ విషపూరితంగా తయారవుతున్నది. గతంలో ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్లు హోటళ్లను తనికీ చేసి, శాంపుల్స్ తీసి కోర్టుకు పంపించి వారిపై చర్య తీసుకునే వారు. ఇప్పటి వరకు అలా ఎన్ని కేసులను బుక్ చేశారు. ఎంత మంది మీద చర్య తీసుకున్నారనే విషయాన్ని మంత్రిగారు తెలపాలిందిగా కోరుతున్నాను. గతంలో పండ్లు మాగపెట్టుకోవాలంటే గడ్డిలో పెట్టి మాగపెట్టేవారు. ఇప్పుడు అరటిపండ్లు, మామిడిపండ్లు వంటి తదితర పండ్లను కార్బోహైడ్రేట్ పెట్టి ఈ రోజు వచ్చిన కాయలను రేపటికీ మాగే విధంగా చేస్తున్నారు. దాని మీద చట్టపరంగా మీరు ఏమి చర్య తీసుకుంటున్నారనే విషయాన్ని చెప్పాలి. ఫుడ్ ఇన్స్పెక్టర్లు ఎంత మందిని పెంచుతారనే విషయం మంత్రిగారు చెప్పాలి. వారిని పూర్తి స్థాయిలో రిక్రూట్ చేసి, ఎవరైతే కల్తీ చేస్తున్నారో వారిపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

SRI AKBARUDDIN OWAISI (Chandrayana gutta):- Mr. Speaker Sir, in continuation to what the other Hon'ble Members have spoken just now about the food adulteration, I want to make an appeal to you that this is a very important subject and needs to be discussed at length. If all the political parties agree then we can have a short discussion on this subject. If not, I request your good self to kindly instruct the concerned Minister to call for a meeting on this subject with the legislators because a law was enacted during the year 2006 and lot of issues have been covered in that legislation. However, that legislation is not being implemented on ground.

Secondly, I would like to know from the Hon'ble Minister as to how many Laboratories do we have in the State of Telangana, where we can check the quality of the food items. As per the provisions of the enactment we need to have 60-80 officials in each circle of GHMC. But in reality there are only three officials working for the entire GHMC area. The question arises as to how these three officials can

inspect the eateries and other establishments? Sir, recently, the Director General of Police has constituted a Committee to assist the GHMC officials in carrying out the inspections. I would like to know the details of that committee. I would also like to know whether there is any committee in GHMC. Sir, in the present situation, even the milk that is being used by the small children is getting adulterated.

اس میں پورا یوریا ملا دے رہے ہیں۔ کیا کیا ملا دے رہے ہیں!

When we go for a paste, Adrak and Lehsan paste, that is also like that. If we have to see the saffron,

جس کو ہم زعفران کہتے ہیں، اس میں بھٹے کا پاؤڈر ملا دے رہے ہیں۔

Sir, when we see the oil and ghee, they are using the bones and mixing the fat of the animals. There is no proper check over these illegal activities. There is a big inaction in the implementation of the law that we have enacted during the year 2006.

یہی ہے duplicate سامان۔ میوہ، فروٹ سب duplicate ہیں۔ موز کے سلسلہ میں بھی ان کے پاس ایک کنٹینر ہوتا ہے، کنٹینر میں ڈبا کر نکالتے ہیں تو موز پورا پیلا ہو جاتا ہے۔ سیب، پھل، ترکاری سب ایسے ہی ملاوٹ والے ہیں صاحب۔

Every thing is adulterated including the vegetables. So many issues need to be brought to the notice of the Government and I request your good self to either convert this question into a short discussion or a meeting be called for with all the Hyderabad City Legislators. It is not the issue of Hyderabad City alone; it is the issue of entire State.

یہ دوائیں جو دے رہے ہیں، duplicate medicines دے رہے ہیں۔

I would like to come on record and say that more than Rs.10000 crores worth of duplicate pharmaceutical industries are being run in and around Hyderabad City. What I want to bring to the notice of Hon'ble Minister for Health is that Hyderabad has become a hub for duplicate medicines.

అనాన బెల్ కహరబా ہے تو کچھ نہیں، کھانا کھاربا ہے تو کچھ نہیں، دو انیس جب کھاربا ہے تو وہ بھی duplicate ہیں۔ تو اس لئے میں آپ سے request کروں گا کہ اس کو اگر آپ Short Discussion میں convert کریں گے تو ہم ہر aspect پر جا سکتے ہیں fruits، ترکاریوں پر، foodgrains، دواؤں پر، دودھ پر وغیرہ۔ آپ ایک کمیٹی کی تشکیل دیجئے صاحب۔ صاحب GHMC میں ہر Circle میں بننے والے لوگ ہونے چاہئیں، وہاں اتنے لوگ نہیں ہیں صرف تین لوگ ہیں صاحب۔ تین لوگ یہ سب کیا دیکھیں گے صاحب؟ اور پولیس کا تو یہ حال ہو گیا ہے کہ جہاں duplicate ہے بولے تو وہاں raid کرتے، اس کے بعد پیسے لے لیتے، فائنل دے دیتے۔

I have the details relating to the persons, who are arrested. These people are not one time offenders.

ایک وقت پکڑے جاتے، فائنل ہوتا ہے، پھر چھوٹ جاتے ہیں، پھر وہی کرتے ہیں صاحب۔

That is why I request the Government to take action on this subject by at least calling for a Floor Leaders' Meeting.

Short Discussion میں رکھئے صاحب۔ یہ بہت ہی اہم مسئلہ ہے صاحب۔ شکریہ۔

میونسٹర్ س্পیکر:- گورنر سభ్యوں اور کوری ک مہر کو ఈ విషయంపై లఘు చర్చకు ఏర్పాటు చేసుకుందాము.

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి (అంబర్ పేట):- ఈ రోజు జి.హెచ్.ఎం.సిలో పది వేల సంస్థల మీద పర్యవేక్షణ చేయాలంటే, అక్కడ ముగ్గురు ఫుడ్ ఇన్ స్పెక్టర్లు మాత్రమే ఉన్నారు. ఉన్న ముగ్గురు కూడా కోర్టు కేసులను చూసుకోవడంలో బిజీగా ఉంటున్నారు. ఆ ముగ్గురు రోజు కోర్టులోనే ఉంటారు. ఇది కొట్లాది ప్రజల ఆరోగ్యానికి, జీవితాలకు సంబంధించిన అంశం. నేను మిమ్మల్ని కోరేదేమనగా, మీరు ప్రొయాక్టివ్ గా ఒక హౌస్ కమిటీని కాన్ఫిట్యూట్ చేయండి. హౌస్ కమిటీలో అధికారులందరిని పిలిచి మనం కూడా శాసనసభ ద్వారా కొన్ని రెకమెండేషన్లను ప్రభుత్వానికి ఇవ్వచ్చు. హైదరాబాద్ లో సుమారు ఇల్లీగల్ స్లాటర్ హౌసెస్ ఉన్నాయి. అవన్నీ ప్రభుత్వానికి తెలియక కాదు. ఆఫీసర్లకు తెలిసే అన్నీ జరుగుతున్నాయి. పేపర్లలో వచ్చినప్పుడు యాక్షన్ తీసుకుంటారు తప్ప ఎక్కడ వేసినా గొంగళి అక్కడే ఉంటున్నది. ఇది రాజకీయపరమైన అంశం కాదు. ఇది ప్రజల జీవితాలకు సంబంధించిన అంశం కాబట్టి మీరు స్పీకర్ గా ప్రొయాక్టివ్ గా హౌస్ కమిటీని కాన్ఫిట్యూట్ చేయండి. మనమందరం అధికారులను పిలిచి మాట్లాడి మంచి రెకమెండేషన్లను ప్రభుత్వానికి మన శాసనసభ ద్వారా ఇచ్చే అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి మీరు నిర్ణయం తీసుకోవాల్సిందిగా కోరుతున్నాను.

మిన్స్టర్ స్పీకర్:- తప్పకుండా దాన్ని పరిశీలిద్దాము. ఈ విషయంపై లఘు చర్చకు అలా చేస్తున్నాము కాబట్టి ఈ ప్రశ్నను ముగిస్తున్నాను.

కడెం నదిపై కుప్తి ప్రాజెక్టు

*ప్రశ్న నెం. 62 (2764)

శ్రీమతి అబ్బీరా రేఖ (ఖానాపూర్), సర్వశ్రీ శ్రీ దివాకర్ రావు నడిపెల్లి (మంచిర్యాల), రాథోడ్ బాపురావు (బోధ్) :- గౌరవనీయులైన సాగునీటి శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

అ) కడెం నదిపై కుప్తి ప్రాజెక్టు నిర్మించాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశిస్తున్న నిషయం వాస్తవమేనా;

ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

ఇ) ఈ ప్రాజెక్టు ద్వారా లభించే ప్రయోజనాలు ఏమిటి?

సాగునీటి శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హరీష్ రావు) :- అ) అవునండీ.

ఆ) కడెం నారాయణ రెడ్డి ప్రాజెక్టు క్రింద ఆయకట్టుకు అదనంగా నీరు అందించడానికి దాదాపు 5 టిఎమ్ సిల సామర్థ్యంతో కుప్తి ప్రాజెక్టును ఒక స్టోరేజీ రిజర్వాయర్ గా ఏర్పాటు చేయాలని ప్రతిపాదించడమయింది. సమీపంలోని గ్రామాలకు త్రాగునీటిని అందించడానికి, అదనంగా 3 మెగావాట్ల జల విద్యుత్తు శక్తి ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

ఇ) బోధ్ నియోజకవర్గంలో ఎత్తిపోతల పథకాల ద్వారా మూడు టిఎమ్ సిల నీటిని వినియోగిస్తూ, కొత్త నీటిపారుదల వనరులను ఏర్పాటు చేయడానికి తోడుగా కడెం ప్రాజెక్టు క్రింద 68,150 ఎకరాల స్థానిక ఆయకట్టును స్థిరీకరించడమవుతుంది. నిరంతరాయంగా నీటి ప్రవాహం ఉన్నందున కుంతాల వాటర్ షాల్ కూడా ప్రయోజనం పొందుతుంది. తద్వారా మరింత మంది పర్యాటకులను ఆకర్షించి జాతీయ రహదారికి దగ్గరలో ఒక పెద్ద పర్యావరణ పర్యాటక కేంద్రంగా రూపుదిద్దుకుంటుంది.

10.20 శ్రీమతి ఏ. రేఖ :- అధ్యక్షా, నాకు అవకాశం ఇచ్చినందుకు ఓ. ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత రైతుల కల నిజం అవుతోంది. మా ఖానాపూర్ లో సదర్ మట్ ప్రాజెక్టు ఉంది. ఆ ప్రాజెక్ట్ నిర్మాణం కంప్లీట్ అయ్యింది. కడెం మండలంలో కడెం ప్రాజెక్టు ఉంది. అక్కడ ఒక పంటకు నీరు సరిపోతుందని మా ప్రాంత ప్రజలకు అపోహ ఉంది. అక్కడ నుండి మిషన్ భగీరథ పథకం ద్వారా వాటర్ ను తీసుకెళ్తున్నారు. ఒక పంటకే నీరు సరిపోనప్పుడు రెండవ పంటకు నీళ్లు ఎక్కడ నుండి ఇస్తారు? కుప్తి ప్రాజెక్టు

కట్టడం వల్ల మాకు లాభం ఏముంది, అది ఎప్పటికీ కంప్లెట్ అవుతుంది. ఎన్ని టీఎంసీల వాటర్ను రిలీజ్ చేస్తారు?

శ్రీ ఎన్. దివాకర్ రావు :- అధ్యక్షా, కోటి ఎకరాలకు నీళ్లు అందించాలని లక్ష్యం పెట్టుకొని కుప్తి ప్రాజెక్టును ప్రతిపాదించారు. కడెం ప్రాజెక్టును నిర్మించి అరవై సంవత్సరాలయ్యింది. అది 7 టీఎంసీల సామర్థ్యం గల ప్రాజెక్టు అయితే, మూడు టీఎంసీలు డెడ్స్టోరేజ్ ఉంటుంది. ఆ ప్రాజెక్టు ద్వారా 68,150 ఎకరాల ఆయకట్టు సాగుఅవుతోంది. కడెం ప్రాజెక్టునుండి 18 టీఎంసీల నీరు గోదావరిలో కలసిన సందర్భాలున్నాయి. కుప్తి ప్రాజెక్టును నిర్మించడం వల్ల లాభం ఏమిటంటే, కడెం ప్రాజెక్టులో నీరు తగ్గినప్పుడు, కుప్తి ప్రాజెక్టు ద్వారా కడెం ప్రాజెక్టుకు నీళ్లు వస్తాయి. రెండు పంటలకు నీళ్లు అందించవచ్చు. ఇది బృహత్తరమైన కార్యక్రమం. అందుకు ముఖ్యమంత్రి గారిని అభినందిస్తున్నాను. కడెం ప్రాజెక్టు వల్ల మంచెలలో యాభై వేల ఎకరాలకు నీరు అందుతోంది. కడెం కెనాల్ 42 డిస్ట్రిబ్యూటరీకి ట్రైనింగ్ లేదు. మెయిన్ కెనాల్ కి పూర్తిగా ట్రైనింగ్ వేయడం జరిగింది. ట్రైనింగ్ లేనందు వల్ల టెయిలెండ్ ప్రాంతానికి నీరు అందడం లేదు. దానితోపాటు మిగతా రిపేర్స్ కి సంబంధించి రూ. 170 కోట్లతో ప్రతిపాదనను పంపించడం జరిగింది. ఆ పనులు ఎప్పటిలోగా చేస్తారు? కుప్తి ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి డీపీఆర్ ఇవ్వడం జరిగింది. ఎప్పటిలోగా దీన్ని పూర్తి చేస్తారు? ఈ ప్రాజెక్టుకు సంబంధించి 28 మంది ఏఈఎండాల్ కి కాని 15 మంది మాత్రమే ఉన్నారు. నీటిని విడుదల చేయడానికి 81 మంది లవ్వర్స్ ఉండాలి. ప్రస్తుతం 31 మంది ఉన్నారు. ఇంకొక 50 మంది ఉంటే కాని నీటిని సక్రమంగా పొలాలకు అందించలేరు.

శ్రీ రాధోడ్ బాపూరావు :- అధ్యక్షా, కడెం నదిపై కుప్తి ప్రాజెక్టును నిర్మిస్తున్నందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి, మంత్రి గారికి బోధ నియోజక వర్గ ప్రజల తరఫున ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తున్నాను. దీనివల్ల బోధలో రిజర్వాయర్ లేని లోటు తీరుతుంది, దీనిని ఎప్పటికీ పూర్తి చేస్తారు? దీనివల్ల ప్రయోజనం ఏమిటో వివరించాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు :- అధ్యక్షా, రేఖ గారు, దివాకర్ రావు గారు, బాపూ రావు గారు ఈ ప్రాజెక్ట్ వల్ల లబ్ధి పొందుతున్నటువంటి ఆయా నియోజకవర్గాలకు చెందిన శాసనసభ్యులు. వారు అడిగినటువంటి ప్రశ్నలు సూటిగా ఉన్నాయి. కడెం ప్రాజెక్టు వాస్తవానికి 7.2 టీఎంసీల సామర్థ్యం ఉన్నప్పటికీ మనం వాడుకోదగింది మాత్రం నాలుగు టీఎంసీల నీరు మాత్రమే. 3 టీఎంసీల నీరు డెడ్స్టోరేజ్ లో ఉండిపోతుంది. అందువల్ల పూర్తి స్థాయిలో 68 వేల ఎకరాలకు నీళ్లు

ఇవ్వలేకపోతున్నాము. ప్రతిసారి టెయిలెండ్ రైతులు దాదాపు 20-25 వేల ఎకరాల పంటను నష్టపోతున్నారు. కడెం ప్రాజెక్టు ఎత్తు పెంచాలి. ఎత్తు పెంచడం ద్వారా నీటిని ఉపయోగించుకోవచ్చనే ఆలోచన ఉంది. దాని వెనుక రిజర్వ్ ఫార్వెస్ట్ ఉంది, వైల్డ్ లైఫ్ టైగర్ జోన్ ఉంది, దాని ఎత్తు ఎక్కువగా పెంచడం వల్ల అటవీ భూములు ముంపుకు గురయ్యే అవకాశం ఉంది. ఆ ప్రాజెక్టు ఎత్తు పెంచే క్రమంలో, మొత్తం ప్రాజెక్టును రీమోడల్ చేసే క్రమంలో మూడు, నాలుగు సంవత్సరాల పాటూ టోటల్ గా రైతులు పంట నష్టపోయే ప్రమాదం ఉంది. నీటిన్నింటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఒక ప్రత్యామ్నాయాన్ని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి చంద్రశేఖర్ రావు గారు ఆలోచించారు. మా శాసనసభ్యులు బాపూరావు గారు, రేఖ గారు, దివాకర్ రావు గారు కోరిక మేరకు డీపీఆర్ ను తయారుచెయ్యాలన్నప్పుడు, కుప్తి దగ్గర అతి తక్కువ ముంపుతో అయిదున్నర టీఎంసీలతో రిజర్వాయర్ కట్టుకునే అవకాశం ఉందని ఆలోచించి, బ్యాలెన్సింగ్ రిజర్వాయర్ ను ప్రభుత్వం తీసుకురావడం జరిగింది. దీని ద్వారా రెండు లాభాలు జరుగుతున్నాయి. బోధ నియోజకవర్గానికి ఎక్కువ ఆయకట్టుకు నీళ్లు పారడంలేదు. చెరువులు తక్కువగా ఉన్న నియోజకవర్గం కనుక అక్కడ లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ ద్వారా బోధ నియోజకవర్గానికి సాగునీరు ఇవ్వడం అదే విధంగా కడెం ప్రాజెక్టుకు ఎప్పుడు నీళ్లు కావాలంటే అప్పుడు సైన్ నుండి నీటిని విడుదల చేసుకొని, పూర్తి స్థాయిలో 68 వేల ఎకరాలకు, రెండు పంటలకు కూడా కడెం ప్రాజెక్టు ద్వారా నీళ్లు ఇచ్చుకొనే అవకాశం దీని ద్వారా కలుగుతోంది. నీటి లభ్యత విషయంలో కూడా మేము వెరిఫై చేశాము. 1971-2017 వరకూ 46 సంవత్సరాల కాలంలో కేవలం నాలుగు సంవత్సరాలు మాత్రమే నీళ్లు తక్కువగా ఉన్నాయి. 42 సంవత్సరాలు కూడా కడెం ప్రాజెక్టులో సర్ప్లస్ వాటర్ ఉండేది. నీటి లభ్యత ఉంది, అవసరం ఉంది, కాబట్టి ప్రభుత్వం ఈ ఆలోచన చేసింది. దాదాపు రూ. 744 కోట్లు ఖర్చు అవుతాయని డీపీఆర్ లు తయారుచెయ్యడం జరిగింది. కొన్ని పనులకు రూ. 480 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. కుమారి, గాజుల, గాంధారి గ్రామాలు సబ్ మర్జైన్స్ క్రిందకి వస్తాయి. అదే విధంగా ఎల్ ఏ ఆర్ అండ్ ఆర్ కి మరొక రూ. 244 కోట్లు ఖర్చు అవుతాయని అంచనా వేయడం జరిగింది. డీపీఆర్ ఈ మధ్యకాలంలోనే ప్రభుత్వానికి సమర్పించారు. మా ఇంజనీర్లు దానికి టెక్నికల్ శాంక్షన్ ఇచ్చే దశలో ఉన్నారు. త్వరలో ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకెళ్లి, కేబినెట్ దృష్టికి తీసుకెళ్లి పరిపాలనా పరమైన అనుమతులను శాంక్షన్ చేసి పనులను ముందుకు తీసుకెళ్తామని మీ ద్వారా సభ్యుల దృష్టికి తీసుకెళ్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. దివాకర్ రావు : - అధ్యక్షా, 42 వ డిస్ట్రిబ్యూటరీకి తైనింగ్ లేనందువల్ల ఇబ్బంది జరుగుతోంది. తైనింగ్ చేస్తే సరాసరి నీళ్లు వచ్చే అవకాశం ఉంది. పంట పండే అవకాశం ఉంది, ఎప్పుడు దాన్ని మంజూరు చేస్తారని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, 42వ డిస్ట్రిబ్యూటరీ తైనింగ్ విషయం గురించి చెప్పారు. కడెం ప్రాజెక్టు యొక్క డిస్ట్రిబ్యూటరీస్ చాలా ఉన్నాయి. ఈ మధ్య కేంద్రప్రభుత్వం నుండి ఇన్సెంటైవైజేషన్ స్కీమ్ ఒకటి వచ్చింది. 50:50 అంటే, యాభై శాతం నిధులు కేంద్రం ఇస్తుంది, యాభై శాతం రాష్ట్రప్రభుత్వాలు పెట్టుకోవాలి. కేంద్రం నుండి వెసులుబాటు ఉంది కాబట్టి గ్యాస్ ఆయకట్టును పూరించుకోవాలి. రాష్ట్రంలో ఉన్న అన్ని ప్రాజెక్టులకు గ్యాస్ ఆయకట్టును పూరించడం కోసం డీపీఆర్లు రెడీ అయ్యాయి. అవి కేంద్రప్రభుత్వానికి సబ్మిట్ చేయవలసి ఉంది. తప్పకుండా వీలైనంత తొందరలో పూర్తి చేస్తాము. నిన్న కూడా ఉత్పాదకు వెళ్లినప్పుడు 13వ డిస్ట్రిబ్యూటరీ విషయమై కొంతమంది అడిగారు. ఇంకా కొన్ని ఇష్యూస్ ఉన్నాయి. వాటన్నింటినీ మోడ్రనైజేషన్ చేసి, పూర్తి స్థాయి ఆయకట్టుకు నీరు అందించడానికి కృషి చేస్తాము.

మిషన్ కాకతీయ క్రింద సాగునీటి చెరువుల పునరుద్ధరణ

* ప్రశ్న నెం. 63(2760)

సర్వశ్రీ ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి, ఆరూరి రమేష్ (నర్సన్న పేట), పాయం వెంకటేశ్వర్లు (పినపాక), శ్రీనివాస్ గౌడ్.వి - గౌరవనీయలైన సాగునీటి పారుదల శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమచారం తెలియజేస్తారా:

అ. మిషన్ కాకతీయ క్రింద పునరుద్ధరించిన చెరువుల సంఖ్య ఎంత ; జిల్లాల వారీగా వాటి వివరాలు ఏమిటి;

ఆ. మిషన్ కాకతీయ క్రింద చెరువులను పునరుద్ధరించడం ద్వారా చిన్న తరహా సాగునీటి పారుదల క్రింద స్థిరీకరించిన ఆయకట్టు విస్తీర్ణం ఎంత; జిల్లాల వారీగా వాటి వివరాలు ఏమిటి;

ఇ. మూడు దశలలో మంజూరు చేసిన మరియు ఖర్చు చేసిన వివరాలు ఏమిటి?

సాగునీటి పారుదల శాఖ మంత్రి (శ్రీ టి. హరీష్ రావు):

అ,ఆ) జిల్లాల వారీగా పునరుద్ధరించిన చెరువులను మరియు స్థిరీకరించిన సాగునీటి పారుదల విస్తీర్ణం పట్టికను సభాసమక్షంలో ఉంచడమయింది.

ఇ).మిషన్ కాకతీయ క్రింద మూడు దశలలో మంజూరైన మొత్తం రూ. 7357.42 కోట్లు, ఖర్చు చేసిన వ్యయం రూ. 2630.10 కోట్లు.

శాసనసభ ప్రశ్న నెం. 2760 కి(ఎ) & (బి) కోసం
జిల్లావారీ వివరాలను చూపే పట్టిక

వరుస సంఖ్య	జిల్లా పేరు	ఎమీకె I.II.III క్రింద పునరుద్ధరించిన	ఎమీకె I.II.III క్రింద స్థిరీకరించిన ఆయకట్టు
1.	నంగారెడ్డి	662	32091
2.	సిద్దిపేట్	1340	57553
3.	మెదక్	1192	67968
4.	రంగారెడ్డి	565	18867
5.	మేడ్చల్ (మల్కాజిగిరి)	156	8586
6.	వికారాబాద్	395	29939
7.	మహబూబ్ నగర్	975	42067
8.	వనపర్తి	565	33317
9.	జోగులాంబ (గద్వాల)	230	7697
10.	నాగర్ కర్నూలు	921	35018
11.	నల్గొండ	749	56252
12.	యాదాద్రి భువనగిరి	420	30343
13.	సూర్యాపేట్	469	39280
14.	అదిలాబాదు	156	29478
15.	కొమరంభీం	274	23323
16.	మంచిర్యాల	256	21645
17.	నిర్మల్	193	24561
18.	కరీంనగర్	394	26184
19.	పెద్దపల్లి	293	16387
20.	జగిత్యాల	293	51420
21.	సిరిసిల్లా	173	15541
22.	వరంగల్ పట్టణ	196	16867
23.	వరంగల్ గ్రామీణ	346	29337
24.	జయశంకర్ -భూపాలపల్లి	746	46293
25.	జనగాం	205	17220
26.	మహబూబాబాద్	665	54659
27.	ఖమ్మం	575	51659
28.	భద్రాచలం	916	52539
29.	నిజామాబాదు	436	52411
30.	కామారెడ్డి	614	42209
వెరళి మొత్తం :		15499	1030711

శ్రీ ఇ. రవీందర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమం చాలా గొప్ప కార్యక్రమం. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చేపట్టిన మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమానికి దేశ వ్యాప్తంగా మంచి పేరు వచ్చింది. రెస్టోరేషన్ ఆఫ్ ట్యాంక్స్ ద్వారా రైతులకు, ప్రజలకు మేలు చేకూరాలని ప్రభుత్వ ఆలోచన. దీనికి సంబంధించి అవార్డ్స్ కూడా వచ్చాయి. ఇప్పటివరకూ, మొదటి, రెండవ, మూడవ దశల్లో చేపట్టిన చెరువులు ఎన్ని? టోటల్ విస్తీర్ణం ఎంత? ఈ చెరువుల ద్వారా రైతులకు ఏ మేరకు లాభం జరిగింది? చాలా మంది రైతులు స్వచ్ఛందంగా మట్టిని పొలాల్లోకి తీసుకెళ్లారు. మా దగ్గర కూడా మట్టిని తీసుకెళ్లారు. సీయం గారు ప్రారంభించిన పాత చెరువుకు సంబంధించి మా దగ్గర లక్షా ముప్పై వేల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టిని తీసుకెళ్లారు.

10.30 వారు మొత్తం రాష్ట్రంలో ఎంత మట్టిని తీసుకెళ్లారనేది
ఉ. చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ట్రిపుల్ ఆర్ పథకం కింద
కొన్ని చెరువులను మిషన్ కాకతీయ ప్రోగ్రాంకంటే ముందుగా
ప్రతిపాదనలు పంపించాం, వీటికి కేంద్ర ప్రభుత్వం కేటాయించిన
నిధులు ఫుల్ పేపులో సరిపోవడం లేదు కాబట్టి థర్డ్ ఫేజ్, ఫోర్త్
ఫేజ్, ఫిఫ్త్ ఫేజ్, సిక్స్త్ ఫేజ్ కింద ఆ చెరువులను కూడా తీసుకుంటే
మొత్తం ఫుల్ పేపుగా వాటి అలుగులు, తూములు వంటివి పూర్తి
చేయడానికి అవకాశముంటుంది. కాబట్టి ఆ విధంగా తీసుకునే
అవకాశమున్నదా అనేది దయచేసి మంత్రిగారు చెప్పాలని
కోరుతున్నాను. చాలాచోట్ల వర్కులు జరిగాయి, ఇంకా ఎంత
పేమెంటు చెల్లించాల్సి ఉన్నది? ఫస్ట్ ఫేస్ లో చేసిన వర్కుకు
సంబంధించి అందులో పూర్తి స్థాయిలో తీసుకోలేదు అంటే కొన్ని
తూములను తీసుకున్నారు, కొన్ని తూములను తీసుకోలేదు.
అమౌంట్ కూడా చాలా తక్కువ పెట్టారు. దాంట్లో ఇన్
సఫీషియంట్ ఫండ్స్ వల్ల నా నియోజకవర్గంలో చాలా చెరువుల
పనులు పూర్తి కాలేదు. ఉదాహరణకు వెల్లుట్ల చెరువు 600
ఎకరాలలో ఉంటుంది. దీనికి రూ.30 లక్షలు మాత్రమే
కేటాయించినందున పనులు పూర్తి కాక ఇప్పటికీ కూడా
తూములో నుంచి నీళ్లు పోయే అవకాశం ఏర్పడుతున్నది. ఇంత
మంచి ప్రోగ్రాంకు అమౌంట్ సఫీషియంట్ గా రాకపోవడం వలన
జరగలేదని చెబుతున్నాను. అలాంటిదేమైనా మరలా తీసుకొని
ఆ పనులు పూర్తి చేసే అవకాశమున్నదా? మరలా అధికారులను
పంపించి ఇన్ స్పెక్షన్ చేయించి నిజంగా అవసరమున్నదని భావించి
నిధులు కేటాయిస్తే బాగుంటుంది. మరమ్మత్తులు చేపట్టిన
చెరువులు పూర్తిస్థాయిలో చేస్తే ప్రభుత్వానికి మంచిపేరు వస్తుంది
కాబట్టి అలాంటిదేమైనా ఫస్ట్ ఫేజ్, సెకండ్ ఫేజ్ లో మిగిలిపోయి
ఉంటే దయచేసి వాటిని టోకెన్ చేసి ఫోర్త్ ఫేజ్ లో పూర్తి చేసినట్లైతే
మాకు లాభం చేకూరుతుందని మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆరూరి రమేష్: అధ్యక్షా, తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన
తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి కల్వకుంట్ల చంద్రశేఖర్ రావు గారు
మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమాన్ని తీసుకొని రెడ్డి రాజులు, కాకతీయ
రాజులు నిర్మించిన ఈ చెరువుల పునర్నిర్మాణానికి శ్రీకారం
చుట్టడం, యావత్ తెలంగాణ రాష్ట్రం, మొత్తం భారత దేశం చాలా
సంతోషించింది. ఒకటవ దశ, రెండవ దశ, మూడవ దశ పనులు
పూర్తి చేసుకున్న తరువాత మొన్న ఒక పేపర్లో చూసిందేమిటంటే
ఇటీవల మిషన్ కాకతీయ అమలు ద్వారా నాబార్డ్ కన్సల్టెన్సీ వారి
రిపోర్టును ప్రభుత్వానికి ఇచ్చారని తెలిసింది. ఆ రిపోర్టు ఏమని
ఇచ్చారు, దాని ఫలితాల వివరాలను గౌరవ మంత్రిగారు
తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను.

గతంలో సమెఖ్య రాష్ట్రంలో తెలంగాణ ప్రాంత మైసర్
ఇరిగేషన్ చెరువులకు ఏ మేరకు ఖర్చు చేశారు? ఎన్ని చెరువులను
మరమ్మత్తులు చేశారనే వివరాలను గౌరవ మంత్రిగారు
తెలియజేయాలని కోరుతున్నాను. అదే విధంగా ఒకటవ దశ,
రెండవ దశ, మూడవ దశ ద్వారా చెరువులను లోతు చేసుకున్న
తరువాత, చెరువులను మరమ్మత్తులు చేసుకున్న తరువాత ఏ
మేరకు నీటి సామర్థ్యాన్ని మనం పెంచుకోగలిగాం? ఎంత అదనపు
ఆయకట్టును మనం స్థిరీకరించుకోగలిగామనేది
తెలియజేయాలిందిగా తమరి ద్వారా మంత్రిగారిని
కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్: అధ్యక్షా, గతంలో కాకతీయుల
కాలంలో చెరువులను తవ్వించారని చదువుకున్న వారికి మాత్రమే
తెలిసేది. కానీ ఈరోజు మన పూర్వీకుల చరిత్రను మనం మరలా
గుర్తు చేసుకునే విధంగా మిషన్ కాకతీయ అనే పేరు పెట్టి మన
ప్రజలకందరికీ తెలియజేసినందుకు మంత్రి గారికి, ముఖ్యమంత్రి
గారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. వేం కూడా
చిన్నగున్నప్పుడు ఎండాకాలం వచ్చిందంటే మా పొలాలకు
చెరువులోని మట్టిని తోలుకునేవాళ్ళం. ఆ తరువాత చెరువులకు
నీళ్లు వచ్చేది లేదు అది అయ్యేది లేదు. ఇప్పుడిప్పుడే వరద
కాలువలను పూర్తి చేసుకొని వాటి ద్వారా చెరువులను
నింపుకుంటున్నాము. గత సంవత్సరం చాలా గ్రామాలలో ప్రతి
ఒక్క రైతు చెరువులోని మట్టిని వారి పొలాలకు తరలించుకున్నారు.
ఈ చెరువు మట్టి పొలాలకు తరలించుకోవడం వలన పంట
దిగుబడి పెరిగిందని మా దృష్టికి వచ్చింది. ఎంత దిగుబడి పెరిగింది,
రైతులకు ఎంత లాభం వచ్చింది? ఏ మార్కెట్ లో చూసిన ధాన్యంతో
మార్కెట్ కిక్కిరిసిపోతున్నాయి. గతానికి, ఇప్పటికీ రైతులకు ఏమైనా
లాభం వచ్చినట్లు లెక్కలు ఉన్నాయా అని అడుగుతున్నాను.

రెండవది మిషన్ కాకతీయ కింద చెరువుల పూడిక తీసిన
తరువాత గతంలో కంటే ఇప్పుడు నీటి సామర్థ్యం చాలా
పెరిగిందని చెప్పారు. తెలంగాణ వ్యాప్తంగా ఎంత నీటి సామర్థ్యం
పెరిగిందని అడుగుతున్నాను. మూడవది ఈ చెరువులలో
భవిష్యత్తులో మహబూబ్ నగర్ మరియు ఇతర జిల్లాలలో కూడా
పాలమూరు రంగారెడ్డి ప్రాజెక్టు, కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టులున్నాయి.
ఈ ప్రాజెక్టుల ద్వారా చెరువులు నింపడానికేమైనా ప్రతిపాదనలు
ఉన్నాయా, ఒకవేళ ఉంటే అవి ఎప్పుడు అమలు చేస్తారని
అడుగుతున్నాను. ఇవి కాకుండా చాలావరకు చెరువులు నిండిన
తరువాత వాగుల రూపంలో నీళ్లు వెళుతుంటాయి. అలాంటి
వాటికి చెక్ డ్యాంలను నిర్మించే ప్రతిపాదన ఏమైనా ఉన్నదా?

తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత 2014లోనే మన ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చి చూసిన తరువాత స్వయంగా మంత్రిగారు హరీష్‌రావు గారు కూడా మా మహబూబ్‌నగర్‌కు వచ్చి చూసిన తరువాత మిసీ ట్యాంక్‌బండ్ అని పేరుపెట్టి మంజూరు చేసిన చెరువు మా మహబూబ్‌నగర్ జిల్లా చెరువు. ప్రతి నియోజకవర్గంలో మిసీ ట్యాంక్ బండ్ ఏర్పాటు చేస్తున్నందుకు మాకు కూడా చాలా సంతోషంగా ఉన్నది. అక్కడ చాలావరకు పనులు జరుగుతున్నాయి. అయితే ఇంకా కొన్ని పనులు అసంపూర్తిగా ఉన్నాయి. మంత్రిగారు కూడా స్వయంగా కాంట్రాక్టరుకు ఫోన్ చేశారు. కాబట్టి దయచేసి అసంపూర్తిగా ఉన్న పనులన్నీ తొందరగా పూర్తి చేయించాలని మీద్వారా కోరుతున్నాను. ఇంకొకటి కొత్త చెరువు అని మా మహబూబ్‌నగర్‌లో ఉన్నది. గతంలో మహబూబ్‌నగర్ వాసులంతా ఆ చెరువు నీటినే తాగేవారు. దాని పక్కనే ఇప్పుడు ఇరిగేషన్ కాలువ కూడా పోతున్నది. దయచేసి ఆ చెరువును కూడా ఆ ఇరిగేషన్ కాలువ ద్వారా నింపినట్లైతే గ్రాండ్ వాటర్ కూడా పెరగడానికి అవకాశముంటుందని మీద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతూ ఆ విధంగా చర్యలు చేపట్టాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి (జగిత్యాల):- అధ్యక్షా, రాష్ట్రంలోని చెరువుల మరమ్మత్తులకు సంబంధించి ప్రత్యేకమైన దృష్టి కేంద్రీకరించే విధంగా మిషన్ కాకతీయ కార్యక్రమంలో భాగంగా చెరువులన్నీ మరమ్మత్తులు చేపట్టాలని భావిస్తున్నట్లు పేర్కొనడంతో మేమందరం కూడా సంతోషించాము. ఇవాళ మంత్రిగారి సమాధానంలోనే మూడు దశలలో మంజూరైన మొత్తం చెరువుల అభివృద్ధి కోసం కేటాయించిన నిధులు రూ. 7,357.42 కోట్లు. ఇప్పటివరకు చేసిన వ్యయం కేవలం రూ.2,630 కోట్లు దీనిని బట్టి చూస్తే **it is not even 40 per cent.** ఇప్పుడు టీఆర్ఎస్ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత నాలుగవ ఆర్థిక సంవత్సరం మధ్యలో ఉన్నాము. చెరువుల మరమ్మత్తు అనేది అదొక స్థిరీయో టైప్ అయిపోయింది. తూము రిస్లేస్ చేయాలి, మత్తడి మరమ్మత్తు చేయాలి, కట్ట మరమ్మత్తు చేయాలి. తూము బలోపేతంగా ఉంటే దానిని ముట్టుకోవాల్సిన అవసరం లేదు. చెరువులలో ఉండే పాల సముద్రమే గాని గుర్రపు డెక్కనే గానీ పనికిరాని చెట్లు పేరుకుపోయి చెరువుల నీటి సామర్థ్యం తగ్గిపోయింది. చెరువులలోని వట్టి వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడుతుంది. కానీ జంగల్ క్లియరెన్స్ అనేది ఈ ఎస్టిమేషన్‌లో అంతర్భాగం కాకపోవడంతో ఎక్కడైతే మట్టిని తోడుతున్నారో అక్కడ మాత్రమే లోతు అవుతున్నది. చెరువుల పూడిక తీయడం జరగకపోవడంతో పాల సముద్రం అలాగే ఉండడంతో అది వెదజల్లే విషనాయువులతో చెరువులలోని చేపలు

మొత్తం చనిపోతున్నాయి. మా జగిత్యాల, కరీంనగర్‌లో మత్స్యకారులు పూర్తిగా నష్టపోతున్నారు. కాబట్టి ఈ స్థిరీయో టైప్ అంచనాలు అని కాకుండా ఒక సిస్టమేటిక్‌గా అవసరమైన మేరకు అంచనాలు రూపొందించండి. ఇవి మేం పేర్కొనడం కాదు ఇది స్వయంగా కాగ్ అబ్జర్వేషన్ చేసింది. గతంలో మరమ్మత్తులు చేయబడిన చెరువులు తిరిగి మరమ్మత్తులు చేస్తున్నట్లుగా పేర్కొనడమే కానివ్వండి అవసరాలు లేని అంచనాలు రూపొందించడం గానీ ఆర్థికంగా వ్యయం చూపించడానికి ఉపయోగపడుతుంది తప్ప చెరువుల మరమ్మత్తులకు ఏ విధంగా ఉపయోగపడటం లేదని స్వయంగా కాగ్ అబ్జర్వేషన్ చేసింది. వాస్తవాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని స్థానిక పరిస్థితులకు అనుగుణంగా చెరువుల మరమ్మత్తులు చేపట్టాలి, దానికనుగుణంగా అంచనాలు రూపొందించాలి. ఈ ప్రభుత్వం చెరువు కట్ట ఎత్తు పెంచి దాని విడ్డ తగ్గిస్తున్నారు. దానిమీద రోలింగ్ ఎస్టిమేషన్ లేదు. కట్ట బలోపేతం కావాలంటే రోలింగ్ అవసరం. మిషన్ కాకతీయ ప్రోగ్రాం కేవలం ప్రచార ఆర్బాలకు పరిమితం కాకుండా వాస్తవంగా ప్రజలకు మేలు చేకూరే విధంగా కార్యక్రమాలు అమలు చేయాలి. ఇప్పుడు మనం నాలుగవ ఆర్థిక సంవత్సరం మధ్యలో ఉన్నాము. ఇప్పటివరకు నాలుగవ విడత మిషన్ కాకతీయకు సంబంధించి చెరువుల ఎంపిక చేపట్టలేదు. ఇది నవంబర్ మాసం. మీరు ఎంపిక ఎప్పుడు చేస్తారు, టెండర్లు ఎప్పుడు పిలుస్తారు? ఇవన్నీ పూర్తయ్యే వరకు వర్షాకాలం మొదలవుతుంది. మిషన్ కాకతీయ మూడవ విడత ఏ విధంగా ఆచరణకు నోచుకోలేదో నాలుగవ విడత కూడా ఆచరణకు నోచుకునే పరిస్థితి కనబడటం లేదు. దీనికి సంబంధించి బడ్జెట్ అంచనాలే తెలియజేస్తున్నాయి.

10.40] ప్రచార ఆర్బాలానికే పరిమితమయ్యే విధంగా
ఉ. కార్యక్రమాలు వినియోగిస్తున్నట్లుగా కనిపిస్తున్నాయే తప్పా, వాస్తవంగా మనం ఆశించిన మేరకు ఫలితాలు కనపడడం లేదు. స్థిరీకరణ ద్వారా చెరువుల క్రింద ఉన్న ఆయకట్టు విస్తీర్ణంను పేర్కొంటున్నారే తప్పా..

(మైక్ కట్ చేయబడింది)

మిస్టర్ స్పీకర్:- జీవన్ రెడ్డి గారు ప్రశ్నకు రిలేటెడ్‌గా అడగండి. స్టేజ్ సైలెన్స్.

(బ్రెజర్ బెంచీల నుంచి అంతరాయం)

శ్రీ టి. జీవన్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, సమృద్ధిగా వర్షాలు కురిసిన ప్రాంతాల్లోని చెరువుల్లోకి నీళ్లు వచ్చాయి. సమృద్ధిగా వర్షాలు కురవని చోట ఉన్న చెరువుల్లో నీళ్లు లేవు. చెరువుల్లో నీళ్లు చేరడానికి చెరువు పూడిక తీయడమే కాకుండా వర్షపాతం

కూడా ప్రధానమని చెబుతున్నాను. మా జగిత్యాల జిల్లాలో మళ్ళాల్, మేడిపల్లి, కత్రాపూర్ లాంటి కొన్ని ప్రాంతాల్లో వర్షాభావ పరిస్థితుల వల్ల చెరువుల్లోకి చుక్క నీళ్లు కూడా చేరలేదు.

(మైక్ కట్ చేయబడింది)

(బ్రెజర్ బెంచీల సభ్యులు తమకు మాట్లాడే అవకాశం
ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది)

మిస్టర్ స్పీకర్:- చిన్నారెడ్డి గారు దీనికి ఫర్థర్ గా రిలేటెడ్ గా ఏమైనా ఉంటే మాట్లాడండి.

డా.జి. చిన్నారెడ్డి (వనపర్తి):- అధ్యక్షా, తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 46వేల పైచిలుకు చెరువులు ఉన్నాయి. ఒకప్పుడు ఆ చెరువుల క్రింద దాదాపు 20 లక్షల ఎకరాలకు పైబడి సాగులోకి వచ్చేది. కానీ, చెరువుల పూడిక మరియు అనేక కారణాల వల్ల ఆ ఆయకట్టు పది లక్షల ఎకరాలకే పరిమితం అయిందని, మిషన్ కాకతీయ పేరుతో టిఆర్ఎస్ ప్రభుత్వం పెద్దఎత్తున చెరువుల మరమ్మత్తులు చేపట్టడం జరిగింది. సంవత్సరానికి 9,000 చెరువుల చొప్పున 5 సంవత్సరాల్లో 46 వేల చెరువులను పునరుద్ధరణ చేయాలని ప్రభుత్వం నుంచి కార్యక్రమం తీసుకుంది. మిషన్ కాకతీయ ఫేజ్-1,2,3 లలో 15,499 చెరువులను పునరుద్ధరణ చేశామని మంత్రి గారు పేర్కొనడం జరిగింది. సంవత్సరానికి 9,000 చొప్పున చేపడితే ఈ మూడు సంవత్సరాల్లో దాదాపు 27 వేల చెరువుల పైబడి పునరుద్ధరణ చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఇంకా, కేవలం రెండు దశలు మాత్రమే మిగిలి ఉన్నాయి. సభ్యులు జీవన్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా 4వ దశ పనులను ఇప్పటివరకే మొదలు పెట్టాల్సి ఉన్నప్పటికీ, ఆ చెరువుల ఎంపిక కూడా జరగలేదు. ఇప్పటికే వర్షాకాలం గడిచిపోయినందున సాధ్యమైనంత త్వరగా చెరువులను కూడా ఎంపిక చేయాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మిషన్ కాకతీయకు మనం రూ.20 వేల కోట్ల పైచిలుకు నిధులు కేటాయించుకున్నాము. సంవత్సరానికి రూ.4,000 కోట్ల చొప్పున ఖర్చు చేసినా ఈ మూడు సంవత్సరాలకు గాను దాదాపుగా రూ.12వేల కోట్లకుపైగా ఖర్చు చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. కానీ, రూ.7,357.42 కోట్లు మంజూరు కాగా, కేవలం రూ.2,630.10 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు చేయడం జరిగింది. మంజూరైనదే తక్కువ, ఆ మంజూరైన దానిలో 1/3వంతు మాత్రమే మనం ఖర్చు పెట్టడం జరిగింది. మిషన్ కాకతీయ ఫేజ్-1లో పనులు చక్కగా జరిగాయి. ప్రభుత్వం మొదటి దశలో తీసుకున్న జాగ్రత్త చర్యలు రెండు మరియు మూడవ దశల్లో తీసుకోలేకపోయింది. మొదటి దశ పనులతో పోల్చుకుంటే రెండవ మరియు మూడవ దశ పనులు చాలా లోపభూయిష్టంగా

ఉన్నందున వాటిని సరిచేయాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. సాధ్యమైనంత త్వరగా 4వ దశలో చెరువుల ఎంపికను పూర్తి చేసి, పనులు చేపట్టి, ఈ ఐదు దశల్లో చెరువులన్నింటిని పునరుద్ధరణ చేయగలిగితే తెలంగాణకు గొప్ప వరం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

(సభ్యులు శ్రీనివాస్ గౌడ్ మరియు భాస్కర్ రావు గార్లు తమకు మైక్ ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది)

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, భాస్కర్ రావు గారూ, నేను సమాధానం చెప్పిన తరువాత కూడా మీకు డౌట్స్ ఉంటే అప్పుడు అడగండి. నేను మాట్లాడిన తరువాత మీరు అడగండి. గౌరవ సభ్యులందరూ చాలా ప్రశ్నలు అడిగినందున సమాధానానికి మరికొంత సమయం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

సభ్యులు జీవన్ రెడ్డి గారు సిగ్నెటరీ కాకపోయినప్పటికీ 5 ప్రశ్నలు, చిన్నారెడ్డి గారు 4 ప్రశ్నలు అడిగారు. వారు నాపై ఆరోపణలు చేశారు. వాస్తవాలు చెప్పకపోతే ప్రజల్లోకి తప్పుడు సమాచారం పోతుంది. స్పీకింగ్ రిమార్క్ చేయవద్దు. కదా..

మిషన్ కాకతీయ క్రింద 7 కోట్ల బ్రాక్టర్ల మట్టిని అనగా దాదాపు 20 కోట్ల క్యూబిక్ మీటర్ల మట్టిని రైతులు తమ తమ పొలాల్లో వేసుకోవడం జరిగిందని సభ్యులు ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి గారికి తెలియజేస్తున్నాను. త్రిబులూర్ లో తీసుకున్న చెరువులను మళ్ళీ మిషన్ కాకతీయలో తీసుకోవాలని సభ్యులు కోరిన అంశంమై, కేంద్ర ప్రభుత్వ సహకారంతో వచ్చే త్రిబులూర్ ప్రాజెక్టులో పూడిక మట్టి తీయడానికి, ఫీడర్ చానెల్స్ చేయడానికి అవకాశం లేదు. చెరువులను పూర్తి స్థాయిలో అభివృద్ధి చేయడానికి ఏ కంపోనెంట్స్ అవసరమో వాటిని తీసుకొని త్రిబులూర్ లో శాంక్షన్ అయిన పనులకు కూడా మంజూరు చేయడం జరిగింది. మీ నియోజకవర్గాల్లో అలాంటి చెరువులు ఉంటే మిషన్ కాకతీయ- 4లో ప్రతిపాదిస్తే తప్పకుండా మంజూరు చేస్తాము. మిషన్ కాకతీయ మొదటి ఫేజ్ లో వెల్లుట్ల, మరో ఒకట్రెండు చెరువుల పనులు పూర్తిస్థాయిలో కాలేదని తెలియజేశారు. కావున, అలాంటివి ఏమైనా ఉన్నట్లైతే ప్రభుత్వానికి పంపించినట్లైతే మా ఇంజనీర్లను పంపించి వెరిఫై చేయించి ఫేజ్-1లో నిజంగానే మిష్టైతే ఆ కంపోనెంట్స్ ని ఆర్ ఈజినిస్ ద్వారా పూర్తి చేసే ప్రయత్నం కూడా చేస్తామని మనవి చేస్తున్నాను.

నాబార్డ్ ద్వారా ప్రభుత్వానికి వచ్చిన నివేదికకు సంబంధించిన వివరాలు తెలియజేయాలని సభ్యులు ఆరూరి రమేష్ గారు కోరడం జరిగింది. నాబార్డు కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థ. మన ప్రభుత్వం చేసిన పనిని మనమే చెప్పుకోవడం కాకుండా,

ఒక థర్డ్ పార్టీ అసెస్మెంట్ మరియు ఇన్స్పెక్షన్ ఉండాలని నాబార్డు వారిని మిషన్ కాకతీయ పథకానికి సంబంధించిన ఇంప్లాంట్ అసెస్మెంట్స్ ని స్టడీ చేసి రిపోర్టు ఇవ్వమని అడిగాము. ఒక వారం క్రితమే మిషన్ కాకతీయకు సంబంధించిన ఇంప్లాంట్ అసెస్మెంట్ రిపోర్ట్ ను నాబార్డు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి అందించింది. ఈ నివేదికను సభ్యులందరికీ అందించడం జరిగింది. చాలా విషయాలు దాంట్లో ఉన్నందున వాటిని చూడాలని సభ్యులను కోరుతున్నాను. మిషన్ కాకతీయ పథకం అనేక ఫలితాలు ఇచ్చిందని కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థ నాబార్డు చెబుతోంది. సభ్యుల సమాచారం కోసం వాటిల్లో ఒకటెండు విషయాలను సభకు తెలియజేస్తాను.

మిషన్ కాకతీయ పథకం అమలు తరువాత 2016వ సంవత్సరంలో చెరువుల క్రింద 51.5 శాతం సాగు విస్తీర్ణం పెరిగిందని, ఇంటెన్సిటీ ఆఫ్ ఇరిగేషన్ 45.6 శాతం పెరిగిందని చెప్పడం జరిగింది. 2013-14వ సంవత్సరంలో రాష్ట్రంలో విస్తారంగా వర్షాలు కురిసాయి. 2013-14వ సంవత్సరంలో భూగర్భ జలమట్టం 6.91 మీటర్లు ఉండగా, 2016-17వ సంవత్సరం లో అది 9.2 మీటర్లకు పెరిగింది. దాదాపు రెండు మీటర్ల కన్నా అధికంగా భూగర్భ జలాలు పెరిగాయని వారు చెప్పారు. మిషన్ కాకతీయ క్రింద పనులు చేపట్టిన చెరువుల క్రింద ఎండిపోయిన బావులు, బోరు బావుల్లో 17 శాతం నీటి లభ్యత పెరిగి మళ్ళీ అవి ఉపయోగంలోకి వచ్చాయని రిపోర్ట్ తెలియజేసింది. సర్వేస్ వాలర్ రావడం వల్ల వరి, పత్తి దిగుబడి కూడా పెరిగిందని తెలియజేశారు. పూడిక మట్టి వేయడం వల్ల రైతులకు వరి 2-5 క్వీంటాళ్లు, పత్తి 2-4 క్వీంటాళ్లు, కందులు 0.5-1.5 క్వీంటాళ్లు, మొక్కజొన్నలు 4-5 క్వీంటాళ్లు దిగుబడి పెరిగిందని తెలియజేయడం జరిగింది.

10.50 అంతే కాకుండా రసాయనిక ఎరువుల వాడకం తగ్గింది. **ఉ.** ఎరువుల కొనుగోళ్ల మీద ప్రతి ఎకరానికి 27.6 శాతం అంటే రూ.1500 నుండి రూ.3000ల వరకు ఎరువుల మీద పెట్టుబడి తగ్గినందువలన, రైతుకు ఆర్థిక భారం తగ్గిందనే విషయాన్ని “నాబార్డు” సంస్థ తన నివేదికలో చెప్పింది. 2013-2014 సంవత్సరంతో పోలిస్తే 36 నుండి 39 శాతం చేపల ఉత్పత్తి పెరిగి మత్స్యకారులకు మేలు జరిగిందనే విషయాన్ని కూడా ఆ రిపోర్ట్ లో వారు చెప్పడం జరిగింది. ఈ విధంగా చాలా విషయాలు ఉన్నాయి.

నీటి సామర్థ్యం ఎంత పెరిగింది, ఆయకట్టు ఎంత పెరిగిందని ఆరూరి రమేష్ గారు అడిగిన ప్రశ్నకు నా దగ్గర మొత్తం సమాచారం ఉంది. మిషన్ కాకతీయ పథకం క్రింద ఇప్పటి వరకు

చేపట్టిన చెరువుల్లో 7 టి.ఎమ్.సి.ల నీటి సామర్థ్యం పెరిగిందని ప్రభుత్వ రికార్డులు తెలియజేస్తున్నాయి. జీవన్ రెడ్డి గారు, మాది మాటల ప్రభుత్వం కాదు, చేతల ప్రభుత్వం. మాటలు తక్కువ చెప్పి, ఎక్కువ పని చేసే ప్రభుత్వం మాది. ఎందుకు ఈ మాట అంటున్నానంటే, ఈ ప్రశ్నతో మీకు సంబంధం ఉంది కాబట్టి, మీ పేరును ప్రస్తావిస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో ఏ ఏ చెరువుల ద్వారా ఎంత పంట పండిందనే వివరాలు మేము తయారు చేసినవి కావు. మీరు అధికారంలో ఉన్నప్పుడు మీరు తయారు చేసిన రిపోర్ట్ నేను చదువుతున్నాను. 2005-06 సంవత్సరం నుండి 2013-14 సంవత్సరం వరకు చెరువుల క్రింద ఎంత పంట పండింది. మన రాష్ట్రంలో 24 లక్షల ఎకరాల ఆయకట్టు చెరువుల క్రింద ఉన్నది. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో 2013-14 సంవత్సరంలో ఎక్కువ మోతాదులో పండిన పంట 10,71,029 ఎకరాలు, అతి ఎక్కువ ఆయకట్టు చెరువుల క్రింద వచ్చింది. 2016-2017 సంవత్సరంలో చూస్తే, 15,99,075 ఎకరాల్లో పంట పండింది. అంటే మిషన్ కాకతీయ పనులు చేయడం వలన దాదాపు 5 లక్షల ఎకరాల అదనపు ఆయకట్టు సాధించుకోగలిగామంటే ఈ కార్యక్రమం యొక్క ఫలితమా కాదా అని ఒక్కసారి ఆలోచించండి. ఈ రోజు మీరు విమర్శ చేయవచ్చు. కానీ ఆ చెరువుల ద్వారా పంట పండించిన ఆ రైతులకు తెలుసు. ఈ శాసనసభలో జరుగుతున్న చర్చలను రైతులు, టి.నీ.ల్లో చూసిన తరువాత మీరు చెప్పింది కరెక్ట్, నేను చెప్పేది కరెక్ట్ వాళ్లే తెలుసుకుంటారు. పంట దిగుబడి ఎంత పెరిగిందో, ఎరువుల మీద పెట్టుబడి ఎంత తగ్గిందో పూడిక తీత తీసుకున్న రైతులకు తెలుసు. ఇది సంవత్సరాల వారిగా అధికారికంగా ఉన్న రిపోర్టు. చెప్పమంటే 2004 సంవత్సరం నుండి 2014 సంవత్సరం వరకు లెక్కలు చెప్తాను. 15,99,075 ఎకరాలు మొదటి సారిగా చెరువుల ద్వారా పంట వచ్చింది. ఈ విధంగా అత్యధిక ఆయకట్టును సాధించాము. రాబోయే రోజుల్లో మరింత తీసుకువస్తాము.

ప్రాజెక్టుల ద్వారా చెరువులు నింపాలని సభ్యులు శ్రీనివాస్ గౌడ్ అంటున్నారు. ఆ పని ఇప్పటికే మొదలు పెట్టాము. ప్రాజెక్టుల ఫీడర్స్ అనుకూలించిన చోట, అవకాశం ఉన్న చోట, కెనాల్స్ ఉన్న చోట పూర్తి స్థాయిలో చెరువులను నింపాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకుంది. మీ జిల్లాలోని కల్వకుర్తి, నెట్టంపాడు, కోయిల్ సాగర్ లలో దాదాపు 577 చెరువులు గత సంవత్సరం నింపాము. దేవాదుల, ఎ.ఎమ్.ఆర్.పి.లో ఎక్కడ అవకాశం ఉంటే అక్కడ చెరువులు నింపే ప్రయత్నం చేస్తాము. వర్షాధారం వచ్చిన చోట, క్యాచ్ మెంట్ ఉన్న చోట వర్షాధారంగా నీళ్లు వస్తాయి. ఎక్కడైనా నీళ్లు రానప్పుడు గ్రామిణి ద్వారా నీళ్లు

వచ్చే అవకాశం ఉంటే ఆ కాలువల ద్వారా చెరువులు నింపుతామని తెలియజేస్తున్నాను.

మహబూబ్ నగర్‌లో మిని ట్యాంక్‌బండ్ పనులు నెమ్మదిగా జరుగుతున్నాయి, తొందరగా పూర్తి చేయాలని అన్నారు. తప్పకుండా రెవ్యూ ఏర్పాటు చేసి ట్యాంక్‌బండ్ పనులు వేగవంతంగా పూర్తి చేస్తాము. కొత్త చెరువుకు నీళ్లు ఇచ్చే అవకాశాన్ని పరిశీలించాలని అన్నారు. ఈ విషయమై ఇంజనీర్లతో మాట్లాడి, ఫీజిబిలిటీ ఉంటే తప్పకుండా కొత్త చెరువుకు కూడా నీళ్లు అందించే ఏర్పాటు చేస్తాము. మంజూరు చేసిన నిధుల కన్నా తక్కువ వ్యయం చేశారని గౌరవ నీయులు జీవన్ రెడ్డి గారు, చిన్నారెడ్డి గారు చెప్పారు. తక్కువ ఖర్చు పెట్టి, ఆదా చేసినందుకు అభినందిస్తారేమో అని అనుకున్నాను. మీలాగా బిల్లులు రాసుకోవడము మాకు తెలియదు. పారదర్శకంగా పని చేయడం మాకు తెలుసు. మిషన్ కాకతీయలో యావరేజీగా 20 నుండి 25 శాతం టెండర్లు తక్కువకు పోవడం వలన చాలా డబ్బు ఆదా అయిందన్న విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులు గమనించాలి. మరో రూ.400కోట్ల బిల్లులు అవోలోడ్ అయి పేమెంట్‌కు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. త్వరలోనే పేమెంట్ చేస్తే అది కూడా ఖర్చుల్లోకి వస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను.

మూడవది రైతుల, ప్రజల భాగస్వామ్యం, ప్రజలు స్వచ్ఛందంగా వచ్చి ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొని తమ బ్రాక్డర్ల ద్వారా, 7కోట్ల బ్రాక్డర్ బ్రీచ్‌ల మట్టిని తీసుకుపోవడం ద్వారా, ఒక బ్రాక్డరు కిరాయి రూ.100 నుండి రూ.150 ఉంటుంది. అంటే రూ.700కోట్ల నుండి రూ.1000కోట్లు మిగులుతుంది. ప్రజల భాగస్వామ్యం ద్వారా మిషన్ కాకతీయ ద్వారా ప్రభుత్వం ఆదా చేసిందన్న విషయాన్ని గౌరవ సభ్యులకు తెలియజేస్తున్నాను. కాగ్ రిపోర్ట్ గురించి జీవన్ రెడ్డి గారు చెప్పారు. రిపోర్ట్ ఏమైనా ఉంటే చూపిస్తారా? పత్రికలో వచ్చిన ఒక కథనం ఆధారంగా మీరు మాట్లాడుతున్నారు. కాగ్ రిపోర్టును శాసన సభలో మనం ప్రవేశ పెడతాము. ప్రాథమికంగా కాగ్ వారు డిపార్ట్‌మెంటును సమాచారం అడిగారు. డిపార్ట్‌మెంట్ ఇంత వరకు రిస్కే ఇవ్వలేదు. రిస్కేతో వాళ్లు తృప్తి చెందిన తరువాత ఫైనల్ రిపోర్టును శాసన సభలో ప్లేస్ చేయడం జరుగుతుంది. ఒక పత్రికలో వచ్చిన దాని ఆధారంగా తొందరపడి ప్రభుత్వం మీద బురద జల్లే ప్రయత్నం చేస్తే, అది మీ విజ్ఞతకు వదిలేస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో ఎన్ని కాగ్ రిపోర్టులు ఉన్నాయో నా దగ్గర ఉన్నాయి. దాని మీద ఒకసారి డిస్కషన్ పెట్టండి, ఆ విషయాలన్నీ నేను చెప్తాను. మీరు రెండు, మూడు కామెంట్లు చేశారు. డీటేల్‌గా మాట్లాడదామంటే మాట్లాడదాము.

అవసరం లేని పనులు చేశారని, తిరిగి పనులు చేశారని అన్నారు. అవును పనులు చేశాము. ఎందుకు చేశాము, ట్రిబ్యునల్‌లోగాని, ఎన్.ఆర్.ఇ.జిఎస్.లో గాని, నాబార్డ్‌లోగాని గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో శాంక్షన్ చేసిన చెరువులకు మళ్ళీ నిధులు శాంక్షన్ చేశాము. ఎందుకు చేశాము, అప్పుడు ఎన్.ఆర్.ఇ.జిఎస్. అంటే కొంత మట్టి త్రవ్వి పోయారు, ఆ చెరువుకు తూము, అలుగు, కట్ట అలాగే ఉంది. వాటిని మరమ్మత్తు చేయాలా వద్దా, ట్రిబ్యునల్‌లో ఫీడర్ ఛానల్‌లో పూడిక తీతకు వెసులుబాటు లేదు. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వ హయాంలో చెరువుల పనులు ఏ విధంగా ఉన్నాయో నాకు తెలుసు కదా. నేను కూడా మీతో పాటు ఎమ్.ఎల్.ఏ.గా ఉన్నాను కదా, మైనర్ ఇరిగేషన్ కి సంబంధించి ఒక నియోజక వర్గానికి కోటి రూపాయలు ఇస్తే మీరేమి చేద్దురు? రూ.5లక్షలు ఒక చెరువుకు, రూ.3లక్షలు ఒక చెరువుకు, రూ.2లక్షలు ఒక చెరువుకు ఖర్చు పెట్టి మీద మట్టి వేసి విధంగా చేద్దురు. పేరుకు ఆ చెరువుకు డబ్బులు శాంక్షన్ అయినట్లుగా ఉండేది. కాని, ఇప్పుడు మిషన్ కాకతీయ లక్ష్యమేమో over all development of the whole tank. మొత్తంగా తూము, అలుగు, గట్టు కాలువ, పంట కాలువ, చెరువులో పూడిక మట్టి అన్ని పనులు చేయవలసిన అవసరం ఉంది. గతంలో రూ.5లక్షలు చెరువుకు మంజూరు అయ్యింది కనుక ఇప్పుడు ఆ చెరువుకు నిధులు వెచ్చించవద్దంటే ఆ చెరువులో నీళ్లు ఉంటాయా, పనులు జరుగుతాయా? అందువలన అవసరాన్ని బట్టి, స్థానిక ప్రజాప్రతినిధుల యొక్క అవసరాన్ని బట్టి, మీరు ఇచ్చిన లిస్టును బట్టి, మంజూరు చేసిన చెరువులకు కూడా మేము తిరిగి మిషన్ కాకతీయ కింద పూర్తి స్థాయిలో ఆ చెరువులను అభివృద్ధి చేయడానికి నిధులు ఖర్చు పెట్టిన మాట వాస్తవము. ఆ రెస్టోన్‌కు ఇస్తాము. తప్పకుండా మళ్ళీ మీ దగ్గరకు వస్తాయి.

మిషన్ కాకతీయ ద్వారా అన్ని చెరువులను నింపాలని అనుకున్నాము. చాలా చెరువులకు తూములు ఉండవనే విషయం ఎమ్.ఎల్.ఏలుగా మనందరికీ తెలుసు. భూగర్భ జలాలు పెరుగుతాయి, పంట పూర్తిగా పండుతుంది, బావుల్లో ఊట మిగులుతుందని కొన్ని చోట్ల రైతులే తూము మూసేసుకుంటారు. తూము మూసేసిన దానికి, ఆయకట్టు లేని దానికి ఎందుకు చేశారని అడుగుతున్నారు. పట్టణ ప్రాంతాల్లో ఒక చెరువును అభివృద్ధి చేస్తే భూగర్భ జలాలు పెరిగి పట్టణ ప్రజలకు త్రాగు నీటి అవసరాలు తీరుతున్నాయి. పట్టణ ప్రజలు వాకింగ్ చేసుకోడానికి గాని, పిల్లలు ఆడుకోవడం కోసం గానీ ఒక బ్యూటిఫికేషన్, రిక్రియేషన్ కోసం కూడా పనికి వస్తుందని ప్రతి

శ్రీసుతి కొండా సురేఖ (పరంగల్-ఈస్ట్), నర్సర్య శ్రీ బానోత్
శంకర్ నాయక్ (మహబూబాబాద్), రసమయి బాలకిషన్ (మాను
కొండూర్), చల్లా ధర్మారెడ్డి (పరకాల): - గౌరవనీయులైన

గృహ నిర్మాణ మరియు దేవాదాయ శాఖ మంత్రి గారు దయచేసి ఈ క్రింది సమాచారం తెలియజేస్తారా:

అ) రాబోయే సంవత్సరంలోని జనవరి-ఫిబ్రవరి నెలలో జరిగే మేడారం సమ్మక్క-సారలమ్మ మహాజాతరకు హాజరయ్యే భక్తుల అంచనా వేయబడిన సంఖ్య ఎంత;

ఆ) సదరు జాతర కార్యక్రమానికి సదుపాయాలను సమకూర్చేందుకు గాను, ఖర్చు చేసే నిధుల పరిమాణం ఎంత;

ఇ) సమ్మక్క-సారలమ్మ జాతరను జాతీయ పండుగగా గుర్తించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదనలను ఏవైనా పంపడమయిందా;

ఈ) అయితే, సదరు ప్రతిపాదన ప్రస్తుతం ఏ దశలో వుంది?

గృహ నిర్మాణ మరియు దేవాదాయ శాఖ మంత్రి తరపున ఆర్థికశాఖ మంత్రి (శ్రీ ఈటల రాజేందర్):

అ) 2018 సంవత్సరంలోని మేడారం జాతరకి తెలంగాణ, చుట్టుప్రక్కల రాష్ట్రాల నుంచి సుమారు ఒక కోటి మంది భక్తులు వస్తారని ఆశించడమయింది.

ఆ) తెలంగాణ ప్రభుత్వం 03-10-2017 తేదీ గల టీడబ్ల్యూ (బియుడి & ఇడియు) శాఖ జి.ఓ.ఆర్.టి.నెం.476 ద్వారా రూ.80.55కోట్ల మొత్తానికి గాను పరిపాలక ఆమోదాన్నిచ్చింది.

ఇ) అవునండీ. 09-10-2017 తేదీగల లేఖ నెం.2041/ టీడబ్ల్యూ.బియుడి ఇడిఎన్.ఎ1/2017-18 ద్వారా జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలో గిరిజనసాంస్కృతికపండుగగా మేడారం జాతరను జరపడానికి రూ.5.00కోట్లను విడుదల చేసేందుకు కేంద్ర ప్రభుత్వ గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖకి ఒక లేఖను పంపడమయింది.

ఈ) ఈ ప్రతిపాదన కేంద్ర ప్రభుత్వ గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖ పరిశీలనలో ఉంది.

శ్రీ రసమయి బాలకిషన్:-అధ్యక్షా, ప్రపంచంలోనే అత్యధికంగా భక్తులు కొలిచి మొక్కిటి జాతర సమ్మక్క-సారక్క మేడారం జాతర అని తెలియజేస్తున్నాను. తెలంగాణ రాష్ట్రం వచ్చిన తరువాత జాతీయ స్థాయిలో వస్తున్న భక్తులే కాకుండా, ప్రపంచ స్థాయిలో అనేకమంది ఆదివాసులు, గిరిజనులు, అడవి బిడ్డలు, కొలిచి మొక్కి జాతర. గతంలో సమైక్యకాలం ప్రభుత్వంలో పండుగలపై వివక్ష కొనసాగించినట్లుగానే, జాతరపై కూడా వివక్ష కొనసాగించారు. జాతరల్ని కూడా మొక్కుబడిగా సాగేటివి. ఎటువంటి తరుణంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ జాతరమీద

ప్రత్యేకమైన దృష్టిని పెట్టి అత్యాధునికమైన, ఆధునికమైన సౌకర్యాలు కల్పించారు. రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి జరిగే ఈ జాతర కోసం భక్తులు ఎదురుచూస్తుంటారు. గత సంవత్సరం అత్యధికమైన నిధులు కేటాయించి, ఎటువంటి అసౌకర్యాలు కలుగకుండా జాతరను చరిత్రలోనే అత్యంత అద్భుతంగా చేసిన చరిత్ర తెలంగాణ రాష్ట్రానిదని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సంవత్సరం ఎన్ని నిధులు సమకూర్చారు? జాతరకు ఎటువంటి సౌకర్యాలు ఏర్పాటు చేశారు? ప్రపంచంలోనే ఇంత మంది భక్తులు చేసుకునే జాతరకు, జాతీయ స్థాయిలో భక్తులు వస్తున్నప్పటికీ, జాతీయ స్థాయి హోదా ఇవ్వడంలో విఫలమైన సందర్భం కనపడుతున్నది. కనుక ఈ జాతరకు జాతీయ హోదా కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ఎటువంటి ఏర్పాట్లు చేస్తున్నది. ఎంత వరకు ఆ పనులు వచ్చాయనే విషయాలు తెలియజేయాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ సున్నం రాజయ్య (భద్రాచలం):- అధ్యక్షా, గిరిజనులు ఆరాధ్య దైవంగా భావించి మొక్కిటటువంటి సమ్మక్క-సారలమ్మ జాతర చాలా ప్రఖ్యాతి కలిగిన జాతర అని తెలియజేస్తున్నాను. రెండు సంవత్సరాలకు ఒకసారి జరిగే ఈ జాతరకు దేశం నలుమూలల నుంచే కాకుండా, గిరిజనులు అత్యధిక స్థాయిలో హాజరయ్యేటటువంటి జాతర అది. ప్రభుత్వం ఇప్పటి వరకు తీసుకున్న చర్యలతోపాటు, పరిశుభ్రత, శ్యానిటీషన్, రవాణా సౌకర్యం, రహదారులు వంటి, వసతులు కల్పించాలి. అదేవిధంగా అక్కడ గెస్ట్ హౌస్ ఒకటి వుంది. ఇతర రాష్ట్రాలనుంచి వచ్చే భక్తులకి అధునాతనమైన సౌకర్యాలు కల్పించడానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచన చేస్తున్నదా, లేదా? అక్కడ పని చేస్తున్న పూజరులు గిరిజనులు, వారికి ఎటువంటి గుర్తింపును ఇస్తున్నారు. తాతల, తండ్రుల కాలం నుంచి పుట్టి పెరిగిన గిరిజనులు దేవాలయ ప్రాంగణం అంతా ఆదివాసులు వున్నారు. వారికి ఇందులో భాగస్వామ్యం కల్పిస్తూ, ఉద్యోగాల్లో రిజర్వేషన్లు కానీ, వసతులు కానీ, కల్పించాలని కోరుతున్నాను. నేను కూడా ఆ జాతరను రెండు, మూడుసార్లు సందర్శించాను. అక్కడ సౌకర్యాలు మెరుగుపరచడానికి సరైన చర్యలు తీసుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచించాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

11.10|డా.కె.లక్ష్మణ్:- అధ్యక్షా, ఈ పండుగ తెలంగాణ ప్రాంత ఊరి గిరిజనులకు సంబంధించింది. తెలంగాణ రాష్ట్రంలో దాదాపు 10 శాతం గిరిజనులు ఉన్నారు. గిరిజనుల యొక్క సంస్కృతి, సాంప్రదాయాలను చాటి చెప్పే రీతిలో అత్యంత పెద్ద సంఖ్యలో దాదాపు కోటి మంది భక్తులు ఈ సమ్మక్క సారలమ్మ జాతరలో పాల్గొంటారు. అక్కడకు కేవలం తెలంగాణ ప్రాంతానికి సంబంధించిన భక్తులు మాత్రమే కాకుండా పొరుగు రాష్ట్రాలైన

చత్తీస్‌ఘడ్, మహారాష్ట్ర, జార్ఖండ్, ఒరిస్సా రాష్ట్రాల నుంచి పెద్దఎత్తున ఆదివాసులు, గిరిజనులు ఈ జాతరకు రావడం జరుగుతుంది. ఈ జాతర కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎనభై కోట్ల రూపాయలను మంజూరు చేసిందని చెప్పారు. వాస్తవంగా ఆ డబ్బు ఏ మాత్రం సరిపోదు. కనీసం రెండు వందల కోట్ల రూపాయలను కేటాయించాల్సిన అవసరం ఉందని మంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. పొరుగు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన భక్తులు వస్తున్నారు కాబట్టి దీన్ని జాతీయ పండుగగా జరపాల్సిన అవసరం ఉంది. మన రాష్ట్రంలో ప్రతి రెండు సంవత్సరాలకు ఒక సారి జనవరి, ఫిబ్రవరి మాసంలో జరుగుతున్న పండుగకు ఇటీవల అక్టోబర్‌లో దీని కోసం ఉత్తరం రాయడం అంటే ఎక్కడో మన చిత్తశుద్ధి లోపిస్తున్నదని అర్థమవుతున్నది. ఇప్పటికైనా వెంటనే రాష్ట్రప్రభుత్వం అసెంబ్లీలో దీనిని జాతీయ పండుగగా పరిగణించాలని చెప్పి ఏకగ్రీవంగా ఒక తీర్మానం చేసి కేంద్రానికి పంపించినట్లయితే తప్పకుండా మా వంతు ప్రయత్నంగా భారతీయ జనతా పార్టీ కేంద్రం ద్వారా జాతీయ పండుగగా ప్రకటించడానికి చొరవ తీసుకుంటుందని చెబుతున్నాము. పొరుగు రాష్ట్రాలైనటువంటి చత్తీస్‌ఘడ్, మహారాష్ట్ర, జార్ఖండ్, ఒరిస్సా, రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులను కూడా ఈ పండుగకు ఆహ్వానించినట్లయితే బాగుంటుంది. ప్రభుత్వం అవసరమైతే అన్ని పార్టీల యొక్క నాయకులతోపాటు గిరిజన ఎంఎల్ఎలను ప్రత్యేకంగా కేంద్రానికి తీసుకెళ్లి కేంద్ర మంత్రిని కలిసినట్లయితే దీనిని జాతీయ పండుగగా ప్రకటించే అవకాశం ఉంటుంది. రాజకీయాలకు అతీతంగా గిరిజనుల సాంప్రదాయాలు ఉట్టి పడే రీతిలో జరిగే పండుగకు ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో వ్యవహరించినట్లయితే జాతీయపండుగగా జరుపుకోవడానికి అవకాశం ఉంటుంది.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు లక్ష్మణ్‌గారు, సున్నం రాజయ్యగారు, రసమయి బాలకిషన్‌గారు అనేక సూచనలు, ప్రతిపాదనలు చేశారు. లక్ష్మణ్ గారితో నా మనవి ఏమంటే తెలంగాణ ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధిని ప్రశ్నించవద్దని తమర్ని వేడుకుంటున్నాను. ఎందుకంటే తమరికి తెలుసు గతంలో అన్నింటిలో వివక్షత ఉన్నట్లు సమ్మక్క సారలమ్మ జాతరలో కూడా వివక్షత ఉండేను. 2014 వ సంవత్సరం జూన్‌లో మన రాష్ట్రం వచ్చింది. అప్పటికే ఆ జాతర అయిపోయింది. 2016 సంవత్సరంలో ఈ జాతర సందర్భంగా గతంలో మొత్తం జాతరను సౌకర్యాల కోసం 20 డిపార్ట్‌మెంట్ల నుంచి కొంత మంది పర్యవేక్షించేవారు. 20 డిపార్ట్‌మెంట్లకు గతంలో పదికోట్ల రూపాయలు ఇచ్చేవారు. మేము దానికి అదనంగా మరొక వంద కోట్ల రూపాయలు ఎక్కువగా పెట్టుకొని అవి సరిపోకపోతే 136కోట్ల

రూపాయలను ఖర్చుపెట్టి అనేక రకాల సౌకర్యాలను కల్పించిన ప్రభుత్వం తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమని తమరికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ పండుగను ఇప్పటికే రాష్ట్ర పండుగగా, రాష్ట్ర జాతరగా 1996వ సంవత్సరంలో గుర్తించడం జరిగింది. కుంభమేళ తర్వాత అత్యధికంగా గిరిజనులు పూజించే గొప్ప పండుగ కాబట్టి, కుంభమేళ ఏవిధంగా అయితే కేంద్రప్రభుత్వం గుర్తించి కొన్ని సౌకర్యాలను కల్పిస్తున్నదో మనకు కూడా అలాంటి సౌకర్యాలను కల్పించాలని ఈ జాతరను కూడా జాతీయపండుగగా జాతీయ జాతరగా గుర్తించాలని తప్పకుండా సభ ద్వారా తీర్మానం చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపిస్తామని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మేము ఏదో ప్రతిపాదనలు పంపనట్లుగా మీరు మాట్లాడుతున్నారు. మేము ప్రతిపాదనలు పంపించాము. దీన్ని జాతీయ పండుగగా గుర్తించాలని చెప్పాము. కేంద్రప్రభుత్వం దీని కోసం 5కోట్ల రూపాయలను ఇచ్చింది. రాబోయే కాలంలో తప్పకుండా మరిన్ని నిధులు రాబట్టడం కోసం మనమందరం కలిసి మన మంత్రిగారి వద్దకు పోదాము. తప్పకుండా నిధులు తెచ్చుకుందాము. ఈ జాతర ఇన్ని వందల సంవత్సరాల తర్వాత కూడా గిరిజనుల యొక్క ఐక్యతకు, కమిటీమెంట్‌కు, సాంప్రదాయాలకు, వాళ్ల పద్ధతులకు ధర్పం పెట్టే జాతర. సున్నం రాజయ్య గారు ఒక మాట అన్నారు. కోయదొరలు సమ్మక్క, సారలమ్మ, పగడిద్దరాజు, గోవిందరాజు, జంపన్నలు కోయరాజులే కాబట్టి తప్పకుండా ఇప్పటికీ కూడా పూజారులుగా సమ్మక్క గద్దెకు 5 మంది, సారలక్క గద్దెకు 6మంది, జంపన్న గద్దెకు ఒకరు చొప్పున గోవిందరాజుల గారికి ఒకరు చొప్పున ఒక్కొక్క గద్దెకు సవరేట్‌గా పూజారులు ఉన్నటువంటి విషయాన్ని తమరి ద్వారా వారికి తెలియజేస్తున్నాను. అందులో ఏ హుండీ ద్వారా డబ్బులు వస్తున్నాయో ఆ డబ్బుల్లో కూడా వాళ్లకు నాటా ఇవ్వడమే కాకుండా వాళ్లకు పూర్తి స్థాయిలో గౌరవించడం, గుర్తించడం జరుగుతుంది. వచ్చే సంవత్సరం ఫిబ్రవరిలో జరిగే ఈ జాతరకు గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు, జిల్లా మంత్రి అయినటువంటి చందూలాల్‌గారు, డెప్యూటీ సీ.ఎం.కడియం శ్రీహరి గారి నాయకత్వంలో 20 డిపార్ట్‌మెంట్ అధికారులతో ఇప్పటికే సమావేశాలు ఏర్పాటు చేసి ఎల్లా నిర్వహించాలో చర్చించుకొని 80కోట్ల రూపాయలు శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే ఈ జాతర కోసం సకలసౌకర్యాలను కల్పించడానికి, ప్రజలకు ఏ ఇబ్బంది లేకుండా చూడటానికి అవసరమైతే ఎన్ని కోట్ల నిధులైన ఖర్చు పెట్టాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇప్పటికే ఆదేశించారు కాబట్టి ఆ ప్రక్రియ కొనసాగుతుందని తమరి ద్వారా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి (అంబర్‌పేట):- మైదాన ప్రాంతాల్లో ఉన్న దేవాలయాల్లో పూజారులకు జీతాలు ఇస్తున్నాము. మసీదుల్లో

ఉండేటువంటి వారికి కూడా ఇస్తున్నాము. గిరిజన ప్రాంతాల్లో చాలా మంది గిరిజన దేవాలయాల్లో పూజారులు ఉన్నారు. వారిని ఎవ్వరూ పట్టించుకోవడం లేదు. అందులో చాలా మంది మహిళలు అక్కడే దేవునికే అంకితమై పని చేస్తున్న వాళ్లు ఉన్నారు. గిరిజన ప్రాంతాల్లో ఉన్న పూజారులకు మైదానప్రాంతాల్లో ఉన్న పూజారులకు ఏ రకంగా జీతాలు ఇస్తున్నారో వాళ్లకు కూడా అదే రకంగా జీతాలు ఇవ్వాలిందిగా మీ ద్వారా కోరుతున్నాను. ఎందుకంటే ఈ మధ్య ములుగులో గిరిజన పూజారుల మీటింగ్ అయ్యింది. నేను ఆ సమావేశానికి వెళ్లాను. చాలా పెద్దఎత్తున పూజారులందరూ వచ్చారు. మీరు మీప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి పూజారులకు జీతాలు ఇస్తున్నారు. మా గిరిజన ప్రాంతాల్లో ఉండేటువంటి పూజారులకు జీతాలు ఎందుకు ఇవ్వరని వారు ప్రశ్నించారు. నేను మంత్రిగారికి నిర్మాణాత్మకంగా ఈ సూచన చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, ఈ అంశాన్ని ఇప్పటికే గౌరవనీయులు చందూలాల్ గారు, మా ఎంఎల్ఎస్ రాములు నాయక్ గారు, రాథోడ్ గారు వీళ్లందరూ కూడా నివేదించి ఉన్నారు. నేను కూడా గిరిజనులు మీటింగ్లు పెడితే 25 మీటింగులకు వెళ్లి వచ్చాను. వాళ్లందరి డిమాండ్ ఏమంటే అందరి లాగానే మమ్మల్ని కూడా ఆదరించండి. మమ్మల్ని కూడా గుర్తించండి. మాకు కూడా రెమ్యునరేషన్ ఇవ్వమని వారు కోరారు. అది గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టిలో ఉన్నది. తప్పకుండా గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు దానిపై పాజిటివ్ ప్రకటన చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ట్రాఫిక్ పోలీసులకు రిస్క్ అలవెన్సు

* ప్రశ్న నెం.66 (3013)

సర్వశ్రీ దాస్యం వినయ్ భాస్కర్ (వరంగల్-వెస్ట్), శ్రీనివాస్ గౌడ్ ఏ., గూడెం మైపాల్ రెడ్డి (పల్నాచెరువు)- గౌరవనీయులైన హోం శాఖ మంత్రిగారు దయచేసి ఈ క్రింద సమాచారం తెలియజేస్తారా:

అ) ప్రభుత్వం రాష్ట్రంలోని ట్రాఫిక్ పోలీసులకు రిస్క్ అలవెన్సును సమకూరుస్తున్న విషయం వాస్తవమేనా;

ఆ) అయితే, ఆ వివరాలేమిటి;

ఇ) ఈ అలవెన్సు వల్ల ప్రయోజనం పొందుతున్న ఉద్యోగుల సంఖ్య ఎంత;

ఈ) ట్రాఫిక్ పోలీసులకు అట్టి అలవెన్సును దేశంలోని ఏదేని ఇతర రాష్ట్రాలు సమకూరుస్తున్నాయా?

హోం శాఖ మంత్రి (శ్రీ నాయని నర్సింహారెడ్డి):- అ) అవునండీ.

ఆ) తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని ట్రాఫిక్ విభాగంలో పనిచేస్తున్న కానిస్టేబుళ్ల నుండి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు వరకు గల ఎగ్జిక్యూటివ్ సిబ్బంది అందరికీ కాలింగ్ హోం అలవెన్సుగా మూల వేతనంలో 30శాతాన్ని ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది.

ఇ) ఈ అలవెన్సు వల్ల మొత్తం 3151 ఉద్యోగులు ప్రయోజనం పొందారు.

ఈ) అట్టి సమాచారమేది రాష్ట్రప్రభుత్వం వద్ద లభ్యంగా లేదు.

11.20 శ్రీ డి. వినయ్ భాస్కర్:- అధ్యక్షా, తెలంగాణ రాష్ట్రం ట్రాఫిక్ పోలీసుల తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రభుత్వోద్యోగులకు, అనేక శాఖలలో పనిచేస్తున్న ఉద్యోగులకు ఇన్సెంటీవ్స్, ఇంక్రిమెంట్స్ ఇచ్చి ఆదరించారు. శాంతిభద్రతలు కాపాడుతున్న పోలీసు శాఖకు అనేక వందల వాహనాలు, పోలీసులకు కావలసిన అనేక సదుపాయాలు కల్పిస్తున్న సందర్భంలో పోలీసు శాఖలో పనిచేస్తున్నటువంటి ట్రాఫిక్ సిబ్బందికి కూడా సౌకర్యాలు కల్పించాలి. వారు ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకూ గంటల తరబడి, వానలో తడుస్తూ, ఎండలో ఎండుతూ, చలికి వణుకుతూ పనిచేస్తూ వస్తున్నారు. సమైక్య రాష్ట్రంలో ఆనాటి ప్రభుత్వాలు వీరిని పట్టించుకోలేదు. గతంలో అప్పుడున్నటువంటి ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి నేను చాలా సందర్భాలలో తీసుకెళ్లాను. వారి పరిస్థితి దారుణంగా ఉందని చెప్పడం జరిగింది. తెలంగాణ రాష్ట్రం ఏర్పడిన తరువాత గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు, హోం మినిస్టర్ గారు ఈ ట్రాఫిక్ సిబ్బందికి ఉన్నటువంటి సమస్యలను గుర్తించి వారికి రిస్క్ అలవెన్సును ఇవ్వడం జరిగింది అని, ఎంత శాతం ఇస్తున్నారని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని అడుగుతున్నాను. ఎయిర్, సౌండ్ పొల్యూషన్ ద్వారా లంగ్ ఎఫెక్టెడ్ డిసీజెస్ తో వారు బాధ పడుతున్నారు. వారిని గుర్తించి వారికి ఇన్సెంటీవ్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. కొన్ని సెంటర్స్ లో ట్రాఫిక్ సిబ్బందినే కాకుండా, హోం గార్డులను కూడా ఉపయోగించుకుంటున్నారు. వారికి కూడా ఇన్సెంటీవ్ ఇస్తారా, వారికి సర్వీస్ అలవెన్స్ ఇస్తారా అని మీ ద్వారా మంత్రి గారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. శ్రీనివాస్ గౌడ్:- అధ్యక్షా, ఒక డిపార్ట్మెంట్ లో ఏ ఉద్యోగిైనా కష్టం వచ్చినప్పుడు, ఆ ఉద్యోగి ఆ డిపార్ట్మెంట్ అధికారితో మాట్లాడి, చర్చించడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాని పోలీస్ డిపార్ట్మెంట్ లో చిన్న ఉద్యోగికి కష్టం వస్తే మాత్రం ఆ విధంగా ఉండదు అధ్యక్షా. డిసిప్లైన్ పేరుతో ఆ చిరు ఉద్యోగిపై చర్య తీసుకున్న సందర్భాలను గత ప్రభుత్వ హయాంలో

చూశాము. ట్రాఫిక్ పోలీసులకు, ముఖ్యమంత్రి గారు, దేశంలో, ఏ రాష్ట్రంలో ఇవ్వని విధంగా రిస్క్ అలెవెన్స్ ఇచ్చారు, అందుకు వారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఈ రిస్క్ అలెవెన్స్ను ఏ విభాగాలలో పనిచేస్తున్న వారికి ఇస్తున్నారు? పోలీస్ శాఖలో బాంబ్ స్క్వాడ్, గ్రేహౌండ్స్ లలో పనిచేస్తున్నవారు చాలా మంది ఉన్నారు. వారికి ఇస్తున్నారా? రిస్క్ ఉన్నటువంటి ప్రాంతాలలో పోలీసుల కంటే ముందే హోంగార్డులు వెళ్లి పనిచేస్తున్నారు. రిస్క్ అలెవెన్స్ను హోంగార్డులకు ఎందుకు ఇవ్వడం లేదు? వెంటనే హోంగార్డులకు రిస్క్ అలెవెన్స్ను ఇవ్వవలసిన అవసరం ఉంది. వారిని పర్మినెంట్ చేస్తామని ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రకటించడం జరిగింది. ఆ ప్రక్రియను వేగవంతం చెయ్యాలి. ఈ సమావేశాలు ముగిసే లోపే చర్య తీసుకోవాలి. పోలీస్ డిపార్ట్మెంట్ లో చాలా మంది ఉంటారు. రిజర్వ్ పోలీస్, బెటాలియన్ అని ఈ విధంగా చాలా మంది పనిచేస్తున్నారు. ఈ విధంగా రకరకాలుగా పోలీసు వ్యవస్థ ఉంది. గతంలో కూడా ఒకే రాష్ట్రం, ఒకే పోలీసు వ్యవస్థ ఉండాలని మనం చెప్పడం జరిగింది. ఆ పద్ధతిని కొన్ని రాష్ట్రాలలో అమలుచేస్తున్నారు. ఒక ట్రాఫిక్ కానిస్టేబుల్ టోటల్ సర్వీస్ అంతా ట్రాఫిక్ లో పనిచేస్తే, ఆయన లంగ్స్ దెబ్బతింటాయి. జబ్బులు వస్తాయి. మన బండి అయిదు నిమిషాలు ట్రాఫిక్ లో ఆగితేనే మనం ముక్కు పట్టుకుంటాము. అలాంటిది గంటల తరబడి ట్రాఫిక్ లో పాగపీల్చుకుంటూ పనిచేస్తే రాత్రికి నిద్ర పడుతుందా? వారి ఆరోగ్య పరిస్థితి ఏమిటి? ఈ విధంగా ఎంతోమంది ఊపిరితిత్తులు పాడయ్యాయి? ట్రాఫిక్ లో పనిచేసే వాళ్లు కొద్ది రోజులు మాత్రమే పనిచేసేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. అన్ని విభాగాలలో, అందరూ పనిచేసే విధంగా ఈ పోలీస్ డిపార్ట్మెంట్ లో పనిచేసే విధంగా చెయ్యాలి.

SRI AKBARUDDIN OWAISI:- Hon'ble Speaker Sir, I am on Point of Order. I thank you very much for giving me this opportunity. I would like to recall in this august House that when I had a question with regard to traffic related issue, I was standing on my legs, then the Hon'ble Deputy Speaker then said that at 11-30 a.m. the Question Hour should be closed as decided in the BAC meeting. At that time, I was on my legs and my mike was cut. I would like to ask you and I am not questioning the Chair. Just, I am asking you that in the BAC meeting it has been decided to take-up the

Question Hour for 1 ½ hour. Today, even after 45 minutes, it is only a single supplementary and a single signatory is being allowed to be asked on a particular question. I have been observing the last three questions that it is not a single supplementary or a single signatory and many Members are being allowed only on a particular question. But, when we stand on our issues our mike is cut. This is not justice Sir. Apart from that, one more thing I would like to bring to your kind notice is that in 20 years of my political career, this is the fourth time I have got elected as an MLA and at never happened in the History of the Legislative Assembly that today we don't know the subjects that would be taken-up for discussion on the Floor of the august House. When we come to the House, then only we are coming to know about the issues taken up for discussion. My humble submission to the Chair is that please, call for a BAC meeting and decide the subjects to be taken-up for discussion for the VIII Session. But, not only one specific subject. Each and every day three or four subjects should be listed-out in the Day's Agenda and therefore, all the Members used to get prepared on subjects. But, it is not happening like that. We also don't know as to how many days this august House is going to function. Whether this House will run for 50, 15 or 20 days. I know, it will be known to the Hon'ble Leader of the House but, except the Leader of the House, nobody knows about the functioning of the House. But, the Leader of the House should also inform all the Members that as to how many days this House would function. When the Government is going to introduce the Bills in the House? We have not yet decided. What are the subjects that you are going to take-up

for discussion? I have never seen the House running like this. I am very sorry to say that whatever we have decided in the BAC, it should be implemented in letter and spirit and equal opportunity should be given to all members. There should not be one rule for the Treasury Benches and there should not be another rule for the Opposition Benches. Sir, this is not right. When I was standing on my legs my mike was cut and the Hon'ble Deputy Speaker came on record and also said that Mr. Akbaruddin Owaisi Saab that it is not only you, if tomorrow even the Hon'ble Leader of the House will also be on his legs and if it is 11-30 a.m. I am going to cut the mike. She said like that. But, what is this Sir?

11.30 Now, my question is an important question. I do not know whether it is the strategy of the Government to avoid important questions and prolong some few questions. The Question Hour should not be like this. I would like to say that the Question Hour should be specific with questions to the Ministers. I am protesting on this and I hope that what we decided in the BAC has to be implemented in the House.

మిస్టర్ స్పీకర్:- అక్బరుద్దీన్ గారూ మీరిచ్చిన సలహాలను తప్పనిసరిగా గౌరవిస్తాము.

جناب اکبرالدین اوئسی (Janab Akbaruddin Owaisi): بلی اے سی بی اے ایٹیکٹر صاحب۔ ہاؤز کتے دن چلے والے؟ چھ دن چلے گا، اس دن چلے گا، پچاس دن چلے گا، سو دن چلے گا؟ ارے کچھ بولے صاحب۔ کس دن Issue کون سا آ رہا ہے، کچھ کچھ نہیں معلوم ہو رہا ہے۔ صاحب، ہم اتنے دن تک ٹائوش رہے۔

మిస్టర్ స్పీకర్:- బిఎసి సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసుకుందాము. బిఎసి సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలనే సూచనను మేం తప్పనిసరిగా గౌరవించి ఆ రకంగా చర్యలు తీసుకుంటాము.

جناب اکبرالدین اوئسی (Janab Akbaruddin Owaisi): بلی اے سی بی اے ایٹیکٹر صاحب۔ آج ٹی وی میں جا رہے ہیں کیا صاحب؟

SRI T.HARISH RAO:- Akbaruddin Garu we will call for BAC meeting today or tomorrow and we will inform you the same.

جناب اکبرالدین اوئسی (Janab Akbaruddin Owaisi): صاحب! Short Discussion میں کون سے Issues آرہے ہیں، کچھ کچھ نہیں معلوم ہو رہے ہیں صاحب۔ ہم ہمارے legs پر ہے تو ہمارا میک کٹ کر دیا جاتا ہے صاحب۔

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు అక్బరుద్దీన్ గారు, మేము పది సంవత్సరాల కాలంపాటు ప్రతిపక్ష పార్టీ సభ్యులుగా బిఎసి సమావేశాలకు హాజరయ్యాము. అలాడు సమావేశాలను రెండు రోజులు పొడిగిస్తే మా ఇమ్యూన్ కూడా చర్చకు వస్తాయని మేం వేడుకునేవాళ్ళం. కానీ గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు బిఎసి సమావేశంలో మాట్లాడుతూ శాసనసభ ప్రజాస్వామ్యానికి గొప్ప కేంద్రం కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రజలందరూ శాసనసభ వైపు చూస్తారు. ఈ సమస్య ఆ సమస్య అనేది లేకుండా ఈ పార్టీ, ఆ పార్టీ అనేది లేకుండా మీరు ఏ సమస్యలైతే ప్రస్తావించదల్చుకున్నారో, ఎన్ని సమస్యలైనా చర్చిద్దాం, ఎన్ని రోజులైనా చర్చిద్దామని క్లియర్ గా చెప్పారు. అంత ధైర్యంగా ముందుకొచ్చిన పార్టీ గానీ, ముఖ్యమంత్రి గానీ గతంలో ఉన్నారా? కానీ మేం, మా టీఆర్ఎస్ పార్టీ ఉన్నది. అప్పటి ముఖ్యమంత్రి గారిని మేం అడిగితే వారు ఏమనేవారంటే మీరు చెబితే మేం నేర్చుకుంటామా? మీరు ఈ సభలో చర్చిస్తేనే ప్రభుత్వానికి సమస్యలు తెలుస్తాయా అని బుల్డ్జి చేసేవారు. ఏ సమస్య గురించైనా ప్రభుత్వం పాజిటివ్ గా చర్చించడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది తప్ప.....

(శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క నుంచి అంతరాయం)

جناب اکبرالدین اوئسی (Janab Akbaruddin Owaisi): صاحب! یہ سیشن کتنے دن ہے بولے۔ پچاس دن ہے یا سو دن ہے؟ صاحب! آپ لوگ بلی اے سی بی اے ایٹیکٹر کے لئے کچھ تیار نہیں ہیں۔

మిస్టర్ స్పీకర్:- బిఎసి సమావేశానికి పిలిచి క్లారిటీ ఇద్దాం. Now, Question No. 70 (2973) is postponed. The remaining questions are deemed to have been answered. Question Hour is over.

جناب اکبرالدین اوئسی (Janab Akbaruddin Owaisi): صاحب! ہوم منسٹر صاحب reply نہیں دے آیا کیے کرتے صاحب؟ یہ غلط ہے صاحب۔ یہ انصافی ہے صاحب، منسٹر صاحب reply نہیں دے اور آپ Question Hour ختم کر دے۔ ہوم منسٹر صاحب کھڑے ہوئے ہیں، ان کو ایک دینا چاہئے صاحب۔ ہوم منسٹر صاحب کو نہیں دیتے صاحب؟

جناب اسپیکر (Mr. Speaker): اکبر صاحب! ٹائم ہو جائے تو تاک کٹ کرنے کے بارے میں آپ ہی نے کہا ہے۔

**నక్షత్రపు గుర్తుగల ప్రశ్నలు -
వాగ్రూప సమాధానములు (అనుబంధం-1)**

*2751.Q.- Sri Sunnam Rajaiah:- Will the Deputy Chief Minister (Revenue) be pleased to state:

(a) whether the Government has taken any steps to take back certain Gram panchayats adjoining to Bhadrachalam that are merged with Andhra Pradesh during State bifurcation in view of daily problems being faced by the people of those villages;

(b) if so, the details thereof; and
(c) the time by which it will be concluded ?

2751.A.-The Hon'ble Deputy Chief Minister (Sri Md. Mahmood Ali) :- (a) No Sir.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

* 2996.Q.- Sri Venkata Rao Jalagam :- Will the Minister for Scheduled Tribes Development be pleased to state :

(a) the works taken up in the Tribla Welfare Department under G.O.Rt. No. 537;

సంఖ్య	ప్రశ్న	జవాబు
2751	Sri Sunnam Rajaiah:- Will the Deputy Chief Minister (Revenue) be pleased to state:	
	(a) whether the Government has taken any steps to take back certain Gram panchayats adjoining to Bhadrachalam that are merged with Andhra Pradesh during State bifurcation in view of daily problems being faced by the people of those villages;	
	(b) if so, the details thereof; and	
	(c) the time by which it will be concluded ?	
	2751.A.-The Hon'ble Deputy Chief Minister (Sri Md. Mahmood Ali) :- (a) No Sir.	
	(b) Does not arise.	
	(c) Does not arise.	
2996	Sri Venkata Rao Jalagam :- Will the Minister for Scheduled Tribes Development be pleased to state :	
	(a) the works taken up in the Tribla Welfare Department under G.O.Rt. No. 537;	

(b) the number of works for which tenders finalized and the stage at which the execution of works stands at present ?

2996.A.- The Hon'ble Minister for Tribal Welfare (Sri Azmeera Chendulal) :- (a) (354) road works has been taken up in (487) ST habitations in (3) ITDA districts with an outlay of Rs. 247.05 Cr. covering length of 418.99 KMS.

(b) (346) works - 5 completed, 336 in progress and 5 at agreement stage. (Details given in Annexure)

మిస్టర్ స్పీకర్:- బిఏసి సమావేశానికి పిలిచి క్లారిటీ ఇద్దాం. Now, Question No. 70 (2973) is postponed. The remaining questions are deemed to have been answered. Question Hour is over.

సభా కార్యక్రమము

వాయిదా తీర్మానాల అనుమతి గురించి

1. ఎస్.ఎ.నంపల్ కుమార్ గారు, జి. కిషన్ రెడ్డి గారు మరియు సంధ్ర వెంకట వీరయ్య గారు ఎస్సీలను A,B,C,Dలుగా వర్గీకరించే నిమిత్తం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి వర్గీకరణకు చట్టబద్ధత కల్పించాలని కోరుతూ ఇచ్చిన వాయిదా ప్రతిపాదన తిరస్కరించడమైనది.

2. సున్నం రాజయ్య గారు భద్రాచలం నియోజకవర్గంలో చెక్ డ్యాంల నిర్మాణం గురించి చర్చించాలని కోరుతూ ఇచ్చిన వాయిదా ప్రతిపాదన తిరస్కరించడమైనది.

శ్రీ కె. జానారెడ్డి (నాగార్జున సాగర్):- అధ్యక్షా, కృష్ణన్ అవర్ ను ఒకటిన్నర గంటలకు పెంచిన తరువాత కూడా ప్రశ్నలు పూర్తి కానప్పుడు ముఖ్యమైన ప్రశ్నలుంటే డీప్ట్ టు బి ఆన్ థి అనేది సరైన చర్య కాదు. కనీసం ముఖ్యమైన ప్రశ్నలైనా పోస్ట్ పోన్ చేసి తరువాత అవకాశం ఇవ్వండి. ఇవాల్టి అజెండాలో చాలా ముఖ్యమైన ప్రశ్న ఉన్నది. అందుచేత పోస్ట్ పోన్ చేసి ఇవ్వండి. సిరిసిల్లకు చెందిన ప్రశ్న చాలా ముఖ్యమైనది కాబట్టి నేను లెటర్ ఇస్తున్నాను, దానిని పోస్ట్ పోన్ చేసి ఇంకొక రోజు చర్చకు చేపట్టాలి.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ ప్రధాన ప్రతిపక్ష నాయకులు చెప్పిన దానికి మాకెలాంటి అభ్యంతరం లేదు. సాధారణంగా ఇలాంటి సందర్భాలలో సభ్యులు ముందుగా పోస్ట్ పోన్ మెంట్ లెటర్ ఇస్తే సభాపతి గారు ఆమోదిస్తారు. Already all questions are deemed to have been

answered అని అనాన్స్ చేసిన తరువాత వారు పోస్ట్ పోన్ చేయమని విజ్ఞప్తి చేసినప్పటికీ వారి కోరిక మేరకు వాయిదా వేయండి. ఈ సబ్జెక్ట్ ఆల్ రెడ్డి కాన్సిల్ లో కాంగ్రెస్ సభ్యులు లేవనెత్తగా మేం సమాధానం కూడా చెప్పాము. శాసనసభలో కూడా ప్రభుత్వం సమాధానం చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్నది.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ఆ పర్సిక్యూటర్ కృష్ణన్ ను వాయిదా వేస్తున్నాను.

(సభ్యులు మల్లు భట్టి విక్రమార్క గారి నుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- భట్టి గారూ ప్రభుత్వం నుంచి ఆల్ రెడ్డి సమాధానం వచ్చింది కదా !

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, కృష్ణన్ అవర్ పూర్తయిన తరువాత అడ్జర్న్ మెంట్ మోషన్ గురించి తెలియజేస్తామన్నారు. ఇవాల్టి అడ్జర్న్ మెంట్ మోషన్ లో ప్రధానంగా ఎస్సీల వర్గీకరణ విషయంలో ఢిల్లీకి అఖిలపక్షాన్ని తీసుకెళ్లి కేంద్ర ప్రభుత్వం మీద ఒత్తిడి తీసుకొస్తామని ముఖ్యమంత్రి గారు గతంలో హామీ ఇచ్చారు. కాబట్టి ఆ హామీని వెంటనే అమలు చేయాల్సిన అవసరమున్నది. దానికి సమాధానం కావాలి లేదంటే దానిమీద చర్చ జరగాలి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- జానారెడ్డి గారూ మీరిచ్చిన వాయిదా ప్రతిపాదనలను తిరస్కరించడమైనదని అనాన్స్ చేశాము. లక్ష్యణ్ గారూ మాట్లాడండి. Now, Zero Hour.

జీరో అవర్

డా. కె. లక్ష్మణ్ (మమిరాబాద్):- అధ్యక్షా, నిన్న సూర్యాపేటలో వరిపంట పండించిన రైతులు ఆక్రోశంతో కడుపు మండి పంటలు కాల్చుకున్నారు. తెగుళ్ల వల్ల, దోమకాటువల్ల దాదాపు వందల ఎకరాలు రైతులు పంట నష్టపోయిన విషయాన్ని నేను స్వయంగా నిన్న ఎండ్లపల్లి గ్రామం, నెమిలకల్లు, ఆత్మకూర్ ఎస్ గ్రామాలకు స్వయంగా వెళ్లి చూశాను. రైతులు పంట కాల్చుకునే పరిస్థితి వస్తున్నదంటే ప్రభుత్వం దీనిని తీవ్రంగా పరిగణించాలి. రైతులు నూటికి నూరు శాతం “ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన” చేసినప్పటికీ దోమకాటువల్ల పంట నష్టపోతున్నదని పదిహేను, ఇరవై రోజుల క్రిందట కూడా సంబంధిత అధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్ళితే కూడా ఎవరూ స్పందించకుండా వారంతా భూ సర్వేలలో నిమగ్నమయ్యామని చెప్పడం జరిగింది. కనీసం రైతులను పట్టించుకున్న పాపాన పోకపోవడం వలన జరిగిన నష్టాన్ని అధికారుల దృష్టికి తీసుకెళ్లి ప్రభుత్వం చొరవ తీసుకొని ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన కింద రైతులకు ఎకరాకు రూ.29వేలు ఇప్పించేందుకు చొరవ తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం దానిని పట్టించుకోకపోవడం వలన

రైతులు పంటలు కాల్చేసుకున్నారు. మొత్తం ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలోనే 3 లక్షలా 50వేల ఎకరాల వరిపంట నష్టపోయింది. సత్తిపంట కూడా పూర్తిగా నష్టపోయింది. తెలంగాణ సీడ్ కార్పొరేషన్ సరఫరా చేసిన విత్తనాలు కూడా సకీలీని కావడం వలన ఆత్మకూర్ ఎస్ మండలంలో వందల ఎకరాలలో వేరుసెనగ పంట రాలేదు. అయినప్పటికీ ప్రభుత్వం చోద్యం చూస్తున్నది. రైతులు ఆగ్రహంతో ఉడికిపోతున్నారు. ప్రభుత్వమేమో రైతులకు భరోసా కల్పిస్తామంటున్నది. రైతు భరోసా యాత్ర చేపట్టి అన్ని ప్రాంతాలను పర్యటించి వారికి న్యాయం చేయాలి. ప్రభుత్వం ఇప్పటికైనా చొరవ తీసుకొని ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన కింద పూర్తి స్థాయి పరిహారం రైతులకు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

11.40 | (గౌరవ సభ్యులు శ్రీ జీవన్ రెడ్డి, శ్రీ ఉత్తమ్ కుమార్ ఊ. రెడ్డి గార్లు ప్రాటెస్ట్ కోసం మైక్ ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది. సభ్యులు శ్రీ టి. రాంమోహన్ రెడ్డి గారు పోడియం వద్దకు వెళ్లి ఇది చాలా ముఖ్యమైన అంశం అని, ఎల్బిపిగారికి మాట్లాడేందుకు అవకాశం ఇవ్వాలని కోరారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్:- రాంమోహన్ రెడ్డి గారూ, 10 నిమిషాల్లో ఎల్బిపి గారికి మూడుసార్లు అవకాశం ఇచ్చాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- గౌరవ సభ్యులు లక్ష్మణ్ గారు తెలియజేసిన విషయాన్ని మేము నోట్ చేసుకున్నాము.

శ్రీ కె. జనారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇందులో పెద్ద చర్చ కూడా లేదు. వర్గీకరణ విషయంలో గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారే అఖిలపక్షాన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరికి తీసుకువెళ్లి ఒత్తిడి తెస్తానని చెప్పారు. ఆ అమలు ఏమైందని అడుగుతున్నాము. కనీసం సమాధానం రాని విషయం చాలా బాధాకరం. ప్రాటెస్ట్ చేస్తూ వాకౌట్ చేస్తున్నాము.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు సభ నుంచి వాకౌట్ చేయడం జరిగింది)

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి (అంబర్పేట):- ఇది చాలా రోజులుగా చర్చ జరుగుతున్న అంశం. ఇది షెడ్యూల్డ్ క్యాస్టల ఎ, బి, సి, డి ల వర్గీకరణకు సంబంధించిన అంశం. గతంలో ఇదే శాసనసభలో ముఖ్యమంత్రి గారు కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరకు అఖిలపక్ష బృందాన్ని తీసుకువెళ్తామని హామీ ఇవ్వడం జరిగింది. దానిని ఎప్పుడు ఇంప్లిమెంట్ చేస్తారు. ఈ విషయంలో చాలా ఆందోళన ఉన్నది. ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న సమస్య తీవ్రత కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియకపోవచ్చు. కాబట్టి, మనందరం ముఖ్యమంత్రి గారి సమక్షంలో కలిసివెళ్తే ఎ, బి, సి, డి వర్గీకరణలో కొంత న్యాయం

జరుగుతుంది. అఖిలపక్షాన్ని ఢిల్లీకి ఎప్పుడు తీసుకువెళ్తారనే విషయాన్ని సభలో ప్రకటించాలని మీ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ సండ్ర వెంకట వీరయ్య (నత్తపల్లి):- అధ్యక్షా, మంత్రివర్గులు హరీష్ రావు గారు కూడా మీ ద్వారా ఉదయం హామీ ఇచ్చారు. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా హామీ ఇచ్చారు. దీనిపై ఎవరికి భిన్నాభిప్రాయం లేదు. గౌరవనీయులు కేంద్ర మంత్రి వెంకయ్య నాయుడు కూడా ఎ, బి, సి, డి వర్గీకరణకు కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గర న్యాయత్నం చేస్తామని చెప్పారు. ఈ రోజు వారు ఉపరాష్ట్రపతి అయ్యారు. ఇది దీర్ఘకాలిక సమస్య. ఎ, బి, సి, డి వర్గీకరణ సంబంధించి శాసనసభలో ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేశాము. ముఖ్యమంత్రి గారి సమక్షాన అఖిలపక్షాన్ని ప్రధానమంత్రి గారి దగ్గరకు తీసుకువెళ్తానని ముఖ్యమంత్రి గారు హామీ ఇచ్చారు. ముఖ్యమంత్రి హామీ మేరకు ఎ, బి, సి, డి ల వర్గీకరణ కోసం అఖిలపక్షాన్ని ఢిల్లీకి ఎప్పటివరకు తీసుకువెళ్తారనే విషయాన్ని చెప్పాల్సిందిగా మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

S.C. categorization of A, B, C and D (Janab Akbaruddin Owaisi) صاحب! اور اس مسئلہ کے لئے اس ایوان میں جو تین دیا گیا تھا کہ وہی جائیں گے اور جا کر وہاں پر نمائندگی کریں گے، اور اس مسئلہ کے لئے تلاش کرنے کی کوشش کریں گے۔ وہ وعدہ اب تک پورا نہیں ہوا۔ تو میں اپنی پارٹی کی جانب سے بھی یہی مطالبہ کروں گا اور حکومت سے درخواست کروں گا کہ آپ جلد از جلد اس کے لئے ساری پارٹیوں کے لوگوں کو لے کر جائیں۔ میں یہ بھی کہنا چاہوں گا کہ جب آپ S.C. categorization of A, B, C and D کے تعلق سے کہہ رہے ہیں، اس وقت مسلمانوں کے بارے میں تحفظات کو جو دینے کا آپ نے وعدہ کیا ہے، اس تعلق سے بھی آپ وزیراعظم اور حکومت ہند سے اس کی بھی نمائندگی کریں، میں اس کا آپ سے مطالبہ کرتا ہوں۔

శ్రీ టి. హరీష్ రావు:- గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్:- అధ్యక్షా, మన ముఖ్యమంత్రి గారు, మన ప్రభుత్వం ఎవరూ కోరనప్పటికీ కూడా 29.11.2014 వ తేదీన మేమే తీర్మానానికి ప్రతిపాదన పెట్టి, యూనానిమస్ గా తీర్మానం చేసి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపించిన విషయం తెలుసు. ఈరోజు విమర్శ కోసం నేను మాట్లాడడం లేదు. ఇంతకుముందు వాకౌట్ చేసిన కాంగ్రెస్ పార్టీ 10 సంవత్సరాల పాటు ఈ రాష్ట్రంలో మరియు కేంద్రంలో కూడా అధికారంలో ఉంది. అధికారంలో ఉన్న నాడు ఈ సమస్యను పట్టించుకోకుండా ఈ రోజు పట్టించుకుంటుందంటేనే వారి చిత్తశుద్ధి ఏమనేది కనిపిస్తోంది. అయినప్పటికీ, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తీర్మానం చేసి ఊరికే ఉండలేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు, ఉప ముఖ్యమంత్రి కడియం శ్రీహరి గారు ఢిల్లీలో నరేంద్ర మోడి గారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లిన విషయాన్ని మీరు మర్చిపోవద్దు.

అఖిలపక్షంగా కాకపోయిన ఒక రాష్ట్ర ముఖ్యమంత్రిగా ఆ దరఖాస్తు ఇచ్చి ప్రస్తావించారంటేనే, ఆ సమస్య యొక్క గ్రావిటీ ఏమిటనేది మీకు అర్థం కావాలి. అంతే కాకుండా, గౌరవ ప్రధానమంత్రి గారు ముఖ్యమంత్రి గారు కోరితే అపాయింట్మెంట్ ఇచ్చారు. అఖిలపక్షం పోయే టైమ్ కి ఏదో ఒక కారణం వల్ల ప్రధానమంత్రి గారు రిజెక్ట్ చేయడం వల్ల క్యాన్సిల్ అయిందే తప్పా, తెలంగాణ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ చిత్తశుద్ధిని కానీ, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ప్రయత్నాన్ని కానీ ఎవరూ తప్పు పట్టడానికి వీలు లేదు. కిషన్ రెడ్డి గారు అఖిలపక్షం అని అంటున్నారు, తీర్మానం చేసి పంపించాం మరియు ముఖ్యమంత్రి గారు అడిగి ఉన్నందున మీరే మీ పార్టీ తరపున కోరవచ్చు. కానీ, మీరు మళ్ళీ పట్టుపడుతున్నారు. తెలుగు దేశం పార్టీ అధికారంలో ఉన్న రాష్ట్రంలో తీర్మానం చేయరు, కానీ వెంకట వీరయ్య గారు ఇక్కడ మాత్రం కోరుతారు. అయినా, ఈ సమస్య న్యాయమైంది కావున, ఈ సమస్య ఆ వర్గాల్లో చాలా గంభీరమైన సమస్య కాబట్టి, తప్పకుండా ప్రధానమంత్రి గారి అపాయింట్మెంట్ తీసుకొని అఖిలపక్షాన్ని ఫిల్మికి తీసుకువెళ్ళే బాధ్యత తీసుకుంటామని ఈ సందర్భంగా మనవి చేస్తున్నాను.

جناب اکبر الدین اویسی (Janab Akbaruddin Owaisi): صاحب! اس میں ہمارے بارہ فیصد تھنکٹات کے بارے میں گفتگو ہے۔

جناب: ٹی. ہریش راؤ (Janab T. Harish Rao): اکبر صاحب! S.C. categorization کے ساتھ مسئلہ تھنکٹات کے لیے جغریہ اور representation delegation میں ہے۔

శ్రీ బీగాల గణేష్ గుప్త (నిజామాబాద్): అధ్యక్షా, నిజామాబాద్ పట్టణంలో ఇప్పటికే 5 పోలీసు స్టేషన్లు ఉన్నాయి. జనాభ పెరుగుదలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఆరవ పోలీసు స్టేషన్ ని 2016వ సంవత్సరంలో దసరా పండుగ రోజున 6వ పోలీసు స్టేషన్ ని ప్రారంభించాము. అది రెంటెడ్ బిల్డింగ్ లో ఉంది. ఆ పోలీసు స్టేషన్ కి భవనాన్ని మరియు వాహనాన్ని మంజూరు చేయాలని మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు: గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

جناب جعفر حسین (Janab Jaffer Hussain): میرا آپ کا یہ question ہے وہ نظام ٹیکس کے بارے میں ہے۔ ہم سب جانتے ہیں کہ کسی ایسے صاحب نے election campaign میں یہ وعدہ کیا تھا کہ وہ نظام شوگر ٹیکس کا مسئلہ حل کریں گے۔ نظام شوگر ٹیکس 2002 میں privatization کے بعد اس کے 1400 ملازمین میں سے 1200 ملازمین VRS لے چکے تھے۔ اس میں private party کا حصہ 51% تھا اور حکومت کا حصہ 49% تھا۔ 29.04.2015 کو حکومت نے ایک جی او کا اعلان کیا اور اس مسئلہ کا کچھ نہ کچھ حل کرنے کی بات کی۔ دسمبر 2015 سے آج تک جو 308 employees balance ہیں، ان کو 22 مئی سے تختہ انہیں دی گئی ہے۔ آپ کے ذریعہ منسٹر صاحب سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ آپ لوگوں کے تنازعہ کے لیے جو وعدہ ملازمین متاثر ہو رہے ہیں۔ اگر 22 مئی سے آپ ان ملازمین کو تختہ انہیں دیں گے تو آپ کے پچاس کھڑے کیا جائیں گے؟ یہ بھی آپ لوگوں کو بتانا چاہئے۔ میں خواہش کرتا ہوں کہ آپ مسئلہ کو جلد سے جلد حل کریں کہ کون کونسی لگ بجھ کر رہے ہیں۔ خواہش ہے کہ ہاں ہائی نہیں ہے۔ یہ سب غلط ہے صاحب۔ اس مسئلہ کو کرنا ضروری ہے صاحب۔

శ్రీ టి. హరీష్ రావు: గౌరవ సభ్యులు తెలియజేసిన విషయాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ కాలే యాదయ్య (చేవెళ్ల): అధ్యక్షా, మూసి నది అనంతగిరి కొండల నుంచి గండిపేటకు రావాల్సిన నీళ్లు ప్రధానంగా వస్తాయి. ఆ నీళ్లును వాడుకోవడానికి మాకెలాంటి అనుమతులు లేవు. గండిపేటకు వస్తాయి. జీ.ఓ.నెం.111 వల్ల చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది. వికారాబాద్, చేవెళ్ల, నవాబ్ పేట్, గండిపేట, శంకర్ పల్లి మండలాలకి చెందిన రైతులకు చాలా తీవ్రమైన నీటి ఇబ్బంది ఉంది. కలుషితమైన నీళ్లు గండిపేట్, ఉస్మాన్ సాగర్ కి వస్తున్నాయి. మూసి క్యాచ్ మెంట్ ఏరియాలో చెక్ డ్యాంలను ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి పర్మిషన్ ఇవ్వాలని మీద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

11.50 శ్రీ టి. హరీష్ రావు : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు కాలే యాదయ్య గారు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

శ్రీ ఎన్.వి.ఎస్.ఎస్. ప్రభాకర్ (ఉప్పల్): అధ్యక్షా, జంట నగరాల్లో “ఓలా, ఊబర్” క్యాబ్ డ్రైవర్లు సుమారు 1,20,000 మంది ఉంటారు. వీరందరూ నిరుద్యోగ యువకులు. బ్యాంకుల ద్వారా రుణాలు తీసుకుని ఓలా, ఊబర్ సంస్థలతో అగ్రిమెంట్ చేసుకుని రోజుకు ఉన్న 24 గంటల్లో 20 గంటల పాటు ప్రయణీకులను వారి గమ్య స్థానాలకు చేర్చడంతోబాటు, అనేక రకాలుగా సౌకర్యాలు అందించడం ద్వారా, ప్రభుత్వ రవాణా సంస్థ చేయలేని పనులను వీరు చేస్తున్నారనే మాట నగ్న సత్యం. అతి సరసమైన ధరలకు వారి సేవలను అందిస్తున్నారు. వారి రక్తంతో కూడుకున్న శ్రమను, కష్టాన్ని మొత్తం ఓలా, ఊబర్ సంస్థలు 25 శాతం కమీషన్ గా తీసుకుంటూ వారి శ్రమను దోచుకుంటున్నాయి. గతంలో వారు సమ్మె చేసిన సందర్భంలో ఇదే శాసన సభలో రవాణా శాఖ మంత్రి గారు హామీ ఇచ్చి ఆ సంస్థలతో చర్చలు జరిపి, డ్రైవర్ సంఘాలను కూర్చోపెట్టి మాట్లాడతామని చెప్పారు. ఈ మధ్య కాలంలో ఫైనాన్స్ ఇన్ స్టాల్ మెంట్లు కట్టలేక 12 మంది ఆత్మహత్యలు కూడా చేసుకున్నారు. దీనిని అత్యంత తీవ్రమైన అంశంగా పరిగణించాలని నేను ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. ఇది 1,20,000 మంది డ్రైవర్లకు సంబంధించిన అంశం. సరసమైన ధరలకు రవాణా సదుపాయాన్ని అందిస్తున్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వమే ఒక యాప్ ను ఏర్పాటు చేసి, వారందరినీ సమస్యయం చేయడమో లేక కమీషన్ లేకుండా క్యాబ్ డ్రైవర్లను కాపాడడమో చేయాల్సిందిగా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నాయని నర్సింహ రెడ్డి : అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము. ఇంతకు ముందు కూడా

లేబర్ మినిస్ట్రీలో వీళ్లతో మీటింగ్ ఏర్పాటు చేశాము. వారికి న్యాయం జరిగే విధంగా ప్రయత్నం చేద్దాం. డ్రైవర్లకు అన్యాయం కాకుండా తప్పకుండా చూద్దామని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. భాస్కర రావు (మిర్యాలగూడ):- అధ్యక్షా, నార్కెట్‌పల్లి నుండి అద్దంకికి వెళ్లే రోడ్డుకు సంబంధించిన ల్యాండ్ అక్విజిషన్‌లో గృహాలను కోల్పోయిన వాళ్లకు అందరికీ బొంతల పాలెం, కొండ్రోల్, దామంచర్ల, మాడ్గులపల్లి, తిప్పర్తి ప్రాంతాల్లో ల్యాండ్ అక్విజిషన్‌లో ఇళ్లస్థలాలను కోల్పోయిన వాళ్లు భూములను రిజిస్ట్రేషన్ కూడా చేసుకున్నారు. వారికి డబ్బు రాక, ఆ ప్రాంతం వారికి సర్వీసు రోడ్డు లేక ఆరు నెలల నుండి యాక్సిడెంట్లు జరుగుతున్నాయి. వారికి టోకెన్ కూడా ఇవ్వాలి. దయ చేసి వారికి రావాల్సిన డబ్బును రిలీజ్ చేయాలని, యాక్సిడెంట్లు జరగకుండా తగిన చర్యలు చేపట్టి ప్రజలను రక్షించి పుణ్యం కట్టుకోవాలని ఆర్థిక మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్ (ఆర్థిక శాఖ మంత్రి):- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాన్ని పరిశీలించి తప్పకుండా పరిష్కరిస్తాము.

శ్రీ మతి గొంగిడి సునీత (ఆలేరు):- అధ్యక్షా, తమిళ ద్వారా కార్మిక శాఖ మంత్రి గారిని కోరేదేమంటే, గతంలో ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలో ఉన్న డిప్యూటీ కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్, అసిస్టెంట్ కమీషనర్ ఆఫ్ లేబర్ శాఖల్లో పనిచేసే ఉద్యోగులంతా నూతన జిల్లాలు ఏర్పడిన తరువాత ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాను మూడు జిల్లాలుగా విభజించారు తరువాత అధికారులను బైఫర్కేట్ చేయకపోవడం కొంత ఇబ్బందికరంగా మారింది. వాస్తవంగా చెప్పాలంటే ఉమ్మడి నల్గొండ జిల్లాలో ఉన్న పరిశ్రమలు నూతనంగా ఏర్పడిన యాదాద్రి, భువనగిరి జిల్లాలోనే 70 శాతం పరిశ్రమలు ఉంటాయి. కాబట్టి, తప్పకుండా ఆ రేషియో ప్రకారం అక్కడ ఉండే ఉద్యోగులను బైఫర్కేట్ చేయడమో, డెప్యూటీషన్ మీద పంపించడమో చేయాల్సిందిగా గౌరవ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్ :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యురాలు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను. తప్పకుండా పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ సున్నం రాజయ్య (భద్రాచలం):- అధ్యక్షా, భద్రాచలం నియోజక వర్గంలో ఇరిగేషన్ చెక్ డ్యాములు, లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్లు చాలా ముఖ్యమైన అంశాలు. మూడు ప్రధానమైన కేంద్రాల్లో లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్లు, చెక్ డ్యాములు ఏర్పాటు చేయాల్సి ఉంది. ఈ విషయం మంత్రి గారికి కూడా తెలుసు. భద్రాచలంలోని దుమ్ముగూడెం మండలంలో ప్రగడపల్లి వద్ద లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ చేపడితే అక్కడి 30 గిరిజన గ్రామాల్లోని 10వేల ఎకరాల వ్యవసాయానికి

ఉపయోగపడుతుంది. ఈ విషయాన్ని మంత్రి గారు ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకువెళ్లారు. కానీ, ఆ సమస్య నేటి వరకు పరిష్కారం కాలేదు. రెండవది చర్ల మండలం, వద్దిపాడు చెక్ డ్యాము ద్వారా 22 గిరిజన గ్రామాలకు తక్కువ ఖర్చుతో సాగు నీరు ఇచ్చే నీటి వనరులు ఉన్నాయి. మూడవది వెంకటాపురం మండలం చర్లవాగు వద్ద చెక్ డ్యామ్ కట్టాలి. దీనికి సంబంధించి కేవలం రూ.5కోట్లు ఇస్తే సరిపోతుంది.

శ్రీ టి. హరీష్ రావు :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు సున్నం రాజయ్య గారు చెప్పిన మూడు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ స్కీములు, చెక్ డ్యామ్‌ల అంశాన్ని నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. ఈ విషయమై త్వరలోనే వారిని పిలిచి మీటింగ్ ఏర్పాటు చేసి, సమస్యను పరిష్కరిస్తాము.

శ్రీ వశీత్ (బోధన్):- అధ్యక్షా, బోధన్-సాలూరు రోడ్డు ఇంటర్ స్టేట్ రోడ్డు. తెలంగాణ రాష్ట్రం నుండి మహారాష్ట్ర రాష్ట్రానికి కనెక్టివిటీ ఉంది. బోధన్-సాలూరు రోడ్డు మధ్యలో చాలా మంది రైతులు ఉన్నారు. అక్కడి రోడ్డు మూడు ఫీట్ల లోతులో గుంతలు ఏర్పడి చెడిపోయింది. డబుల్ వే రోడ్డుకు ఇప్పటికే గ్రాంట్స్ ఉన్నాయి. దానిని ఫోర్ వేస్ రోడ్డు చేయడానికి నిజామాబాద్, సర్కిఫోర్ వేస్ రోడ్డు ఉంది. బోధన్, సాలూరు కూడా నిజామాబాద్ రోడ్డుకే సంబంధించినవి. కాబట్టి, దానిని ఫోర్ వే లేన్ చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. చాలా మంది చెరకు రైతులు బోధన్, సాలూరు రోడ్డును ఆనుకుని ఉన్న మూస, మందన్న గ్రామాల రైతులు చెరకును ట్రాక్టర్ ద్వారా మహారాష్ట్రకు తరలిస్తున్నారు. కాబట్టి, ఈ రోడ్డును త్వరితగతిన చేపట్టాలని ఆర్ అండ్ బి మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నాయని నర్సింహ రెడ్డి (హోం శాఖ మంత్రి):- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము. సంబంధిత మంత్రి గారికి తప్పకుండా ఈ విషయమై రిపోర్ట్ చేసి సహాయం చేస్తాము.

శ్రీ చిట్టెం రామ్మోహన్ రెడ్డి (మక్తల్):- అధ్యక్షా, మక్తల్ నియోజక వర్గంలో మాగనూరు, నరువ, మక్తల్ మండలాల్లో కృష్ణ జింకలు, అడవి పందులు, నెమళ్లు ఎక్కువగా సంచరిస్తూ పంటలను నష్టపరుస్తున్నాయి. వీటి విషయంలో ఎయిర్ గన్స్ ఉపయోగించే విధంగా గతసారి పరిమిషన్లు ఇచ్చారు. ఈసారి కూడా ఎయిర్ గన్స్ ఉపయోగించే విధంగా పరిమిషన్ ఇస్తే పంట నష్టాన్ని తగ్గించుకునే అవకాశం ఉంది. కాబట్టి, పరిమిషన్లు ఇప్పించమని హోంశాఖ మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నాయని నర్సింహ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము. తప్పకుండా అటువంటి సౌకర్యం కల్పించేందుకు ప్రయత్నం చేస్తాము.

12.00 | శ్రీ ఎ. జీవన్ రెడ్డి (ఆర్కూర్):- అధ్యక్షా, గౌరవ ఉ. ముఖ్యమంత్రి గారు దాదాపుగా ప్రతి ఎకరానికి, ప్రతి కుంటకు యావత్ తెలంగాణ ప్రాంతానికి కోటి ఎకరాలకు నీరు అందిస్తామన్నారు. లక్ష ఎకరాల్లో భాగంగా, గౌరవ మంత్రివర్యులు గుత్తా ఎత్తిపోతల ద్వారా 35వేల ఎకరాలకు మాత్రమే నీరు అందిస్తున్నారు. మరో 12 లిఫ్ట్ల ద్వారా 30వేల ఎకరాలకు నీళ్లు వస్తున్నాయి. గతంలో ఎస్.ఆర్.ఎస్.పిలో మా 18 గ్రామాలు మునిగిపోయాయి. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పిని తట్టుకుని వున్న మిగిలిన గ్రామాలకు 6 కొత్త లిఫ్ట్లు అవసరం ఉన్నాయి. ఈ విషయాన్ని గౌరవ మంత్రివర్యులకు ఇది వరకే విన్నవించాము. ఫతేపూర్ లిఫ్ట్, సుర్పూరా లిఫ్ట్, మిరదాపల్లి లిఫ్ట్, మచ్చరా లిఫ్ట్, చిట్టి మరియు కమటమ్ లిఫ్ట్ల ద్వారా 30వేల ఎకరాలకు నీళ్లు వస్తాయి. ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి పునరుజ్జీవనం ద్వారా నీరు రాబోతున్నందున, మా ముంపు గ్రామాల్ని ఆదుకోవాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:-అధ్యక్షా, గౌరవ యువ శాసన సభ్యుడు, ఉత్సాహ వంతుడు, ఎ.జీవన్ రెడ్డి చెప్పిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ టి. ప్రకాశ్ గౌడ్ (రాజేంద్రనగర్):- అధ్యక్షా, నా నియోజక వర్గంలోని జలాల్‌భవన్ సర్వే నెం.524 ఫారెస్ట్ ల్యాండ్. ఇంచుమించు 10 ఎకరాల్లో ఇళ్లు కట్టడం జరిగింది. కాని అక్కడ రోడ్లు, డ్రైనేజీలు వేయనివ్వడం లేదు. అధికారులు ఇళ్లు కట్టే సమయంలో ఏమి మాట్లాడలేదు. కానీ, ఈ రోజు ఆ ప్రాంతాన్ని అభివృద్ధి పరచాలనుకుంటే, అధికారులు ఆపుతున్నారు. కనుక ఈ విషయంపై చర్యలు తీసుకుని, రోడ్లు, డ్రైనేజీలు నిర్మించే విధంగా చూడాలని కోరుతున్నాను. అదేవిధంగా భూపాల్‌నగర్ సర్వే నెం.366లో పేదవారు ఇళ్లు కట్టుకున్నారు. గత ప్రభుత్వాలు పట్టాలు ఇస్తామని చెప్పినప్పటికీ, పట్టాలు ఇవ్వలేదు. అక్కడ కూడా రోడ్లు, డ్రైనేజీలు అధికారులు వేయనివ్వడం లేదు. అదేవిధంగా హనుమాన్ నగర్‌లో నిరుపేదలకి ఒక్కొక్కరికి 20 నుంచి 24 కుంటల స్థలం వుంది. కాని అక్కడ అధికారులు పనుల్ని చేయనివ్వడం లేదు. కనుక పట్టాలను ఇప్పించాలని అదేవిధంగా రోడ్లు మరియు డ్రైనేజీల విషయంలో చర్యలు తీసుకోవాలని మీ ద్వారా మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్.మహమూద్ అలీ (ఉప ముఖ్యమంత్రి (రెవెన్యూ) :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు తెలిపిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను. సంబంధిత మంత్రి గారికి పంపడం జరుగుతుంది.

శ్రీ గువ్వల బాలరాజు(అచ్చంపేట):- అధ్యక్షా, అచ్చంపేట నియోజక వర్గం బల్‌మూర్ మండలంలో ఉన్న తెదర్ పార్క్‌ను పునరుద్ధరించమని పలు సందర్భాల్లో ప్రభుత్వాన్ని కోరడం జరిగింది. ఇది వెనుకబడిన ప్రాంతం, ఎటువంటి ఉపాధి లేక వలసలకు పరిమితమైన ప్రాంతం. కనుక ఆ ప్రాంతంలో మెగా తెదర్ పార్క్‌ను ఏర్పాటు చేయాలని కోరినప్పటికీ వరంగల్ ప్రాంతానికి తెదర్ పార్క్‌ను ఇవ్వడం జరిగింది. మరో విధంగానైనా ఆలోచన చేసి, నిరుపేదలకు ఉపాధి కల్పించే విధంగా, నిరుపయోగంగా ఉన్న బల్‌మూర్ తెదర్ పార్క్‌ను, జింకుట తెదర్ పార్క్‌ను పునరుద్ధరించే విధంగా చర్యలు చేపట్టాలని మంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ మహమ్మద్.మహమూద్ అలీ:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు తెలిపిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాను.

శ్రీ చెన్నమనేని రమేష్(వేములవాడ):-అధ్యక్షా, ఉత్తర తెలంగాణ నుంచి నాలుగైదు లక్షల మంది గల్ఫ్ ప్రాంతానికి బ్రతుకు తెరువు కోసం వెళ్లారు. నా నియోజక వర్గం సిరిసిల్లా, వేములవాడ, నిజామాబాద్, ఉమ్మడి కరీంనగర్ నుంచి కూడా వెళ్లారు. మన వద్ద ప్రస్తుతం సాగునీరు, 24గంటలు విద్యుత్, గురుకుల పాఠశాలలు, ఆసుపత్రులు, గడప గడపకు సి.సి రోడ్లు వచ్చి, అన్ని రంగాల్లో తెలంగాణ రాష్ట్రం ముందుకు వెళుతున్నది. కనుక వారు తిరిగి ఇక్కడకు రావాలనే ఉద్దేశంతో నన్ను, ఎమ్.పి గారిని మరియు ఇతరుల్ని అడుగుతున్నారు. కనుక వారిని ఇక్కడ జరుగుతున్న అభివృద్ధిలో భాగస్వాముల్ని చేయాలి. అప్పుల్ని తీర్చుకోవడం కోసం చాలామంది అక్కడకు వెళ్లారు. కనుక ప్రభుత్వం సానుకూలంగా ఆలోచన చేసి, గల్ఫ్ నుంచి రిటర్న్ తీసుకురావడానికి ప్యాకేజీని ఇచ్చి, వారికి ఇక్కడ శిక్షణ ఇచ్చే విధంగా ప్యాకేజీని ఇవ్వాలనే విషయంపై ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ నాయిని నర్సింహారెడ్డి:- అధ్యక్షా, గల్ఫ్‌లో వున్న వారికి చాలా ఇబ్బందులు వున్న మాట వాస్తవము. ఇక్కడ కంటే, జీతాలు అక్కడ ఎక్కువ ఏమి లేవు. ఇక్కడ నుంచి వెళ్లిన వారు అక్కడ ఇరుక్కుపోయినందున బయటికి రావడానికి కష్టంగా ఉంది. ఈ అంశంపై ఐ.టి.మంత్రి గారు, లేబర్ మంత్రి గారు ఒక సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేసి వారికి న్యాయం జరిగే విధంగా చూస్తామని తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్.సత్యనారాయణ (రామగుండం):- అధ్యక్షా, రామగుండం అంటే, పవర్ జనరేషన్‌కు ప్రతీక. మొదటిసారిగా తెలంగాణ స్టేట్ పున్నప్పడు పవర్ జనరేషన్ చేసేవారు. ఆ పవర్

ప్లాంట్స్ కోజ్ అయ్యాయి. అమెరికన్ ఎయిడ్తో 62.5 మెగావాట్ల పవర్ ప్లాంట్ను కాల పరిమితి అయిపోయినప్పటికీ దానిని ఎఫిషియెంట్గా నడుపుతున్నారు. స్టేట్ గవర్నమెంట్ పవర్ హౌజ్ ఒకటి రావాలని అక్కడి వారి సెంటిమెంట్. కాంగ్రెస్ పార్టీ హయాంలో రెండు 660 మెగావాట్ల పవర్ ప్లాంట్లు ఏర్పాటు చేస్తామని వ్రాసిచ్చారు. కాని అవి పునరుద్ధరణ కాలేదు. కాశ్మీరం ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టు గొప్పగా వస్తున్నది. చాలా పవర్ కన్జంక్షన్ కూడా ఉంది. కనుక అక్కడ పవర్ హౌజ్ను పెడితే కోల్, నీరు, యాష్పాండ్ సమస్య కూడా ఉండదు. కనుక చాలా చీప్గా పవర్ తయారౌతుంది, ట్రాన్సిమిషన్ డిస్టెన్స్ తక్కువగా ఉంటుంది, కనుక రామగుండంలో 800 మెగావాట్స్ సూపర్ థర్మల్ పవర్ ప్లాంట్ను ప్రభుత్వం కాని, జెన్కో వారు కాని ఏర్పాటు చేయాలని మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి.హరీష్ రావు:- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు తెలిపిన అంశాన్ని నోట్ చేసుకున్నాము.

MR. SPEAKER:- Now, Tea Break for 15 minutes.

(The House then adjourned at 12.05 P.M.

12.40
మ.

for Tea)

(The House re-assembled at 12.42 P.M of the Clock of the House and the Hon'ble Speaker was in the Chair.)

MR. SPEAKER:- Please resume your seats. Now, Short Discussion on Purification and Updation of Land Records.

లఘు చర్చ

భూమి రికార్డుల శుద్ధీకరణ మరియు సవీకరణ గురించి

శ్రీ ఏనుగు రవీందర్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఒక గొప్ప కార్యక్రమమైన భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన మీద మాట్లాడే అవకాశం కల్పించినందుకు మీకు, గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తున్నాను. నిజాం కాలంలో భూరికార్డుల ప్రక్షాళన ప్రతి సంవత్సరం జరిగేది. ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో సమైక్య పాలకులు ఈ విధానాన్ని మొత్తం పాతర వేశారు. భూములు అనుభవించే వారు ఒకరుంటారు, రికార్డుల్లో పేరు మరొకరిది ఉంటున్నది. వీటిపై వివిధ రకాలుగా కోర్టు కేసులు వేసి కోర్టు చుట్టు తిరిగి విధంగా చేశారు. సందట్లో నడేమియా అన్నట్లు భూ మాఫియా చెలరేగి సకలీ డాక్యుమెంట్లు సృష్టించి భూములు కాజేయడమే కాకుండా

వాటిపై మళ్ళీ కేసులు వేసి అన్యాయక్రమం చేసి ప్రయత్నం చేశారు. నిజాం కాలంలో ప్రతి ఏటా గ్రామాన్ని యూనిట్గా తీసుకొని జమాబంధీ నిర్వహించారు. దీన్నే జామిన్ ఇ జమా బంధీ అంటారు. ప్రతి సంవత్సరం గ్రామాన్ని యూనిట్గా తీసుకొని ఆ గ్రామంలో ఆ సంవత్సరం ఎన్ని విక్రయాలు అయ్యాయి అనేది తెలుసుకొని వాటన్నింటినీ ప్రక్షాళన చేసుకొని జమాబంధీ కార్యక్రమంలో పొందుపరచి ఉన్న ఎక్స్‌టెంట్ కరెక్ట్ వచ్చిందా లేదా చూసేవారు. ఇవన్నీ కార్యక్రమాలు సమైక్య పాలకులు అన్యాయక్రమం చేసిన సందర్భంలో మన ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ పరిస్థితిని సమూలంగా మార్చివేయాలని సంకల్పించి చరిత్రలో నిలచిపోయే విధంగా గొప్ప నిర్ణయం తీసుకొని ఈ రోజు ఈ కార్యక్రమం చేపట్టడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారి ఆదేశానుసారం అధికారులే గ్రామాలకు వెళ్లి జమా బంధీ విషయం పెద్ద ఎత్తున అందరికీ తెలియజేసి రైతులందరూ ముఖ్యమంత్రిగారిని తమ గుండెల్లో పెట్టుకునే విధంగా ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించారు. నిజంగా రైతులందరూ చాలా సంతోషాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నారు. గతంలో నిజాం కాలంలో జమాబంధీ ఎలా జరుగుతుండేదంటే, ప్రతి మూడు నాలుగు జిపి లకు ఒక పట్వారీ ఉండేవాడు. పట్వారీకి ఒక గుమాస్తా ఉండేవాడు. ఆ గుమాస్తా ఈ రికార్డులన్నీ సరిచేసి గిరిదావర్‌కు అప్పజెప్పేవాడు. గిరిదావర్‌గారు ఈ రికార్డులన్నీ చూసి పంచనామ చేసి వాటిని తహశీల్దారు గారికి అప్పజెప్పితే, తహశీల్దారుగారు వాటిని వెరిఫై చేసి రికార్డులన్నీ ఆర్‌డిఓ స్థాయి పై అధికారికి చెప్పి ఫైనల్ చేసి ఆ ఊరి యొక్క జమా బంధీలో ఎన్ని ఎకరాల భూమి ఉండే, ఆ సంవత్సరం ఎంత మంది భూమిని అమ్మారు, ఎంత మంది కొన్నారు అనే రికార్డు సరిచేసి ఎక్స్‌టెంట్ కలుస్తుందా లేదా చూసి ఫైనల్ చేసేవారు. ప్రతి సంవత్సరం ఆ విధంగా జరిగేది. ఆ పద్ధతిని మొత్తం మంటలో కలిపేశారు. 1932-1934 సంవత్సరం వరకు ఈ సర్వే చేసి 1936-1938 సంవత్సరం వరకు ప్రతి ఎక్స్‌టెంట్ సర్వే నెంబర్‌లో ఎంత ల్యాండ్ ఉండే, ఎవరి పేరు మీద ఉండే అని సర్వే చేసి 1954వ సంవత్సరంలో దాన్ని సరి చేసి కాసరాపహాణిలో సమోదు చేశారు. 1971వ సంవత్సరంలో ఆర్‌డిఓ చట్టం తీసుకు రావడం జరిగింది. దాన్ని ఇంప్లిమెంట్ చేయడానికి 16 సంవత్సరాలు పట్టింది. 1989వ సంవత్సరం దాకా ఇంప్లిమెంట్ చేయలేదు. ఇంప్లిమెంట్ చేసినప్పటి నుంచి 28 సంవత్సరాలు దరిద్రం చుట్టుకుంది. ఒక రోజు కూడా రికార్డులను సరిగా సర్వే చేయలేదు, రికార్డులను అస్తవ్యస్తంగా వాడడం, దాని ద్వారా ఈ రోజు భూరికార్డుల్లో ఒకరి పేరు ఉంటే అనుభవించేవాడు మరొకరు ఉంటున్నారు.

1బి రికార్డు చాలా అస్తవ్యస్తంగా ఉన్నాయి. 1బి రికార్డులో ఒకరి పేరు ఉంటుంది, అనుభవించేవాళ్లు మరొకరు ఉంటారు. ఉదాహరణకు మా నియోజకవర్గంలో రామారెడ్డి గ్రామంలో ఒక వ్యక్తి ఒక ఎకరం భూమిని 22ఏళ్ల క్రితం కొన్నాడు. రిజిస్ట్రేషన్ చేసుకున్నాడు, అక్కడ గుడిసే వేసుకొని, గొర్రెలు పెట్టుకొని ఒక పాజిషన్లో ఉన్నాడు. అదే భూమిని గౌడ్స్ అమ్మారు, 22 సంవత్సరాల తర్వాత 1బిలో ఆయన పేరే ఉన్నది. ఆయన పేరు మీదనే రికార్డు ఉన్నదని రికార్డులను ట్యాంపరింగ్ చేసి మళ్ళీ కొత్తగా పాస్బుక్లను ఇష్యూ చేసి మళ్ళీ ఇంకో రిజిస్ట్రేషన్ చేసి, ఆ భూమి అతనిదే అని చెప్పసాగాడు. ఎవరైతే కొన్న వ్యక్తి ఉన్నాడో ఆ వ్యక్తి నా దగ్గరకు వచ్చి ఈ విషయం చెప్పాడు. నేను దాన్ని పరిశీలించి కలెక్టర్గారికి చెప్పాను. కలెక్టర్గారు వెంటనే చర్య తీసుకున్నారు, ఇప్పుడు మళ్ళీ ఆయనకే ఆ భూమిని ఇప్పించారు. ఈ విధంగా అస్తవ్యస్తం చేయడం వల్ల రికార్డులు తారుమారు అయిపోయి కోర్టుల చుట్టూ తిరిగే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. పహాణీలో కూడా 32 కాలమ్లు ఉన్నాయి. 5,6 ముఖ్యమైన కాలమ్లు ఉంటే సరిపోతుంది, 32 కాలమ్స్ ఎందుకు? పట్టాదారుని పేరు ఏమిటి, సర్వే నెంబర్ ఎంత, ఎక్స్టెంట్ ఎంత, అని పెడితే సరిపోతుంది, దాన్ని అనుభవించే వారి కాలంపెట్టి దాన్ని కూడా కోర్టులో కేసు పెట్టే విధంగా చేస్తున్నారు. దయచేసి ఆ కాలమ్ ఉండవద్దని ఈ సభ ద్వారా తెలియజేస్తున్నాను. ఇప్పుడు ముఖ్యమంత్రిగారు కొత్త పాస్పుస్తకాలను తీసుకొస్తున్నామని చెప్పారు. అవి పాస్పోర్డ్ కంటే 18 రకాల సీస్ట్ ఫీచర్స్ ఉండేటట్లు వాటర్లో వేసినా పాడవకుండా, ట్యాంపరింగ్ చేయకుండా, గతంలో రికార్డులు ట్యాంపరింగ్ అవుతుండేను, పాస్బుక్లు పెన్తో రాస్తే నాలుగు ఎకరాలు ఉంటే దాన్ని 5,6 ఎకరాలు చేసేవారు. ఉదాహరణకు మా దగ్గర రామలక్ష్మంపల్లి అనే గ్రామం ఉన్నది. గ్రామ విస్తీర్ణం 603 ఎకరాలు ఉన్నది.

12. 50 | ఇప్పుడు భూప్రక్షాళన చేసినప్పుడు 1255 ఎకరాలు మ. వచ్చింది. రికార్డులలో, 1(b) లో ఆ విధంగా వచ్చింది. అధికారులు అందులోనుండి 655 ఎకరాలు తీసి వేసి 603 ఎకరాలకు కుదించారు. 655 ఎరకాల మీద ఆయా రైతులు లోన్లు తీసుకొని, రుణ మాఫీ చేయించుకున్నారు. పరిస్థితి ఇంత ఫెూరంగా ఉంది. పోచారం విలేజ్లో 55 ఎకరాల 10 గుంటల అసైన్డ్ ల్యాండ్ ఉంది. అందులో 155 ఎకరాలకు సంబంధించి పట్టాలిచ్చారు. భూమిని చూపించారు కాని పాసెషన్లో ఉండరు. పాస్ బుక్స్ తీసుకెళ్లి లోన్లు తీసుకుంటున్నారు. ఈ రకంగా అస్తవ్యస్తంగా రికార్డులను తయారుచేశారు. నిజాం పాలనలో ఇటువంటి ప్రక్షాళన జరిగింది, ఇప్పుడు మన ముఖ్యమంత్రి గారు

చేస్తున్నారు. రిజిస్ట్రేషన్ అయిన మర్నాడే మ్యూటేషన్ అవుతుందని ముఖ్యమంత్రి గారు పదేపదే చెబుతున్నారు. భూమిని అమ్ముకున్న తరువాత ఎవరైతే కొనుక్కుంటారో, వాళ్లు, 1989 లో రికార్డులలో తమ పేర్లను నమోదు చేయించుకోవడం కోసం, మ్యూటేషన్ చేయించుకోవాలనుకుంటే అప్లికేషన్ పెట్టుకోవాలి. అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే, 45 రోజులకు వెరిఫికేషన్ చేసి, మండలాఫీసులలో, గ్రామ పంచాయతీలలో నోటీస్లు పెట్టి ఇచ్చేవారు. ముఖ్యమంత్రి గారు దాన్ని 15 రోజులకు కుదించారు. 15 రోజులకి కూడా అధికారులు చెయ్యడం లేదు, వారు ఇప్పటికీ టైం పాస్ చేస్తున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు, కొత్తగా, భూప్రక్షాళన కార్యక్రమం చేయిస్తున్నారు. ఏ విధంగా ఏటీఎంలలో మనం కార్డు పెట్టిన వెంటనే, వితన్ మినిటల్లో మన పైనలు మనకు వస్తాయి, అకౌంట్లో ఎంత డబ్బు ఉందో కూడా మనకు స్లిప్ వస్తుంది, ఆ విధంగా రిజిస్ట్రేషన్ అయిన వెంటనే, కంప్లీట్గా అప్డేట్ అయి ల్యాండ్కి సంబంధించి సంబంధిత వ్యక్తి పేరు వచ్చే విధంగా చేయడం కోసం ముఖ్యమంత్రి గారు చర్యలు తీసుకోవడం సంతోషకరం అధ్యక్షా. రైతులు చాలా సంతోషంగా ఉన్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఖచ్చితంగా చేస్తారని రైతులు ఊహిస్తున్నారు. ఇబ్రహీంపట్నం నియోజకవర్గంలో కలెక్టర్ను కోఆర్డినేటర్గా చేసి, తుర్కగూడ, ఎర్రకుంట గ్రామాలలో సర్వే చేయించారు. ఇది సర్వే కార్యక్రమం స్టార్ట్ కాకముందు సర్వే చేశారు. ఆ ఊరిలో ఎవరికి ఎంత ల్యాండ్ ఉందో తేలింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చేసిన కార్యక్రమానికి హైదరాబాద్ లో ఉన్న మున్సిల్స్ ఎంతో సంతోషించారు. అంతకుముందు వాళ్ల ల్యాండ్స్ గురించి వాళ్లకు తెలియదు. సర్వే చేసిన తరువాత వాళ్లకు ల్యాండ్స్ ఉన్నాయని తెలిసింది. రైతులు, ఎస్సీలు, ముస్లిమ్స్ చాలా సంతోషంగా ఉన్నారు. మా ల్యాండ్కి సంబంధించి కర్వే రికార్డు ఉందని వారు సంతోషపడుతున్నారు. ఇది చాలా గొప్ప కార్యక్రమం అధ్యక్షా. డెల్ కేసులకు సంబంధించి కూడా 45 రోజుల లోపు నమోదు చేయించుకోవలసిన దాన్ని ముఖ్యమంత్రి గారు 10 రోజులకు కుదించారు. రాబోయే రోజులలో జీరోకి అవుతుందని చెబుతున్నారు. చాలా సంతోషం. రాబోయే రోజులలో, దీనికొక టోల్ఫ్రీ నంబర్ ఇచ్చి, రిజిస్ట్రేషన్ అయిన తరువాత మ్యూటేషన్ కాపోయినట్లయితే, ఆ టోల్ఫ్రీ నంబర్కి కాల్ చేస్తే, రిజిస్ట్రేషన్కి సంబంధించి మ్యూటేషన్ అయ్యే విధంగా చూస్తే బాగుంటుందని సూచిస్తున్నాను. అసైన్డ్ ల్యాండ్స్కి సంబంధించి, ఊళ్లలోని ఒక రైతుకి అయిదెకరాలుండి, ఆయన బిడ్డ పెళ్లికి అమ్ముకుని ఉంటే, అలాంటి నిరుపేద అయితే, ఆ అయిదెకరాలు వాళ్లకు తిరిగిస్తే బాగుంటుంది. ఎవరికైతే, ఫస్ట్ ల్యాండ్ అసైన్ చేస్తామో, వారి పేరు

మీదే రికార్డులలో ఉంటుంది. కొత్త వాళ్ళ ఇరవై, ముప్పై సంవత్సరాల నుండి పంట పండించుకుంటున్నారు. వారి పేర్లు రికార్డులలో ఉండడం లేదు. వాళ్ళ ఆందోళన చెందుతున్నారు. ప్లాట్ల కోసం, ఇండస్ట్రి కోసం అమ్ముకుంటే ఇవ్వద్దు కాని, నిజంగా ఆ భూమిపైనే బతుకుతుంటే మాత్రం ఖచ్చితంగా వాళ్ళకు ఆ భూమిని తిరిగి ఇచ్చేస్తే ముఖ్యమంత్రి గారిని గుర్తుంచుకుంటారని, ఆ రకంగా చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, సాదాబైనామాలు అధ్యక్షా. ఎప్పుడో ఇరవై, ముప్పై ఏళ్ల క్రితం భూములు కొనుక్కున్న వారున్నారు, భూమిని అనుభవిస్తున్నప్పటికీ, రిజిస్ట్రేషన్ వారి పేరు మీద కాలేదు. సాదాబైనామాల కాగితం తీసుకొని, భూమి మొత్తం ఒకడు తీసుకుంటాడు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు, సాదాబైనామాల పేరుమీద ఎవరైతే అప్లికేషన్స్ పెట్టుకుంటారో, వారందరికీ రిజిస్ట్రేషన్ కి పైనలు చెల్లించకుండా, వారి పేరున ట్రాన్స్ ఫర్ చేసుకునే గొప్ప కార్యక్రమం తీసుకొచ్చారు. ప్రజలు చాలా సంతోషిస్తున్నారు. చాలా ప్రాబ్లమ్స్ సాల్వ్ అయ్యాయి. అయినా కూడా కొంతమంది మొండికేసి, సాదాబైనామాలకు రాము, మేము సంతకం చేయము, భూములు మా పేరుమీదే ఉన్నాయి కాబట్టి మేమే ఉంచుకుంటామని చెబుతున్నారు. రైతు సమన్వయ సంఘాలు ఏర్పాటు చేసి వారికి మేము ఒకటే చెబుతున్నాము. ఇటువంటి పంచాయతీలకు సంబంధించి 90 పర్సెంట్ కేసులు సాల్వ్ అయ్యాయి. కేవలం పది శాతం మాత్రమే మిగిలున్నాయి. కోర్టుకేసులున్నవి మాత్రమే ఉన్నాయి. సాదాబైనామాలకు సంబంధించి కొన్ని పంచాయతీలున్నాయి, అవి మాత్రమే మిగిలున్నాయి. దయచేసి, మీ ఊళ్లలోని గుడి దగ్గర కూర్చొని నిజంగా అమ్మింది కరెక్టా కాదా తెలుసుకొని మీరు సార్వప్రభు చేసి సంబంధిత అధికారులకు చెబితే, మెదటి విడతలోనే ఆ సమస్యను పరిష్కరిస్తే, డెఫినిట్ గా, 20-30 సంవత్సరాల నుండి అనుభవిస్తున్న ఆ ల్యాండ్ ఆయనకు చెందితే ఆయన సంతోషడతాడని గ్రామ ప్రజలకు ఈ సభ ద్వారా విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఆ విధంగా జరిగేటట్లు చూడాలని ముఖ్యమంత్రి గారికి తెలియజేస్తున్నాను. ప్రతి ఎకరానికి నాలుగు వేల రూపాయల చొప్పున, రెండు పంటలకు ఎనిమిది వేల రూపాయలవాని ఈ కార్యక్రమాన్ని స్టార్ట్ చేశారు. ఈ కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. ఈ రికార్డులన్నీ అస్తవ్యస్తంగా ఉంటే, పైనలు ఎవరి ఖాతాలో వెయ్యాలి, ఎవరికీవ్వాలి, వస్తాయా రావా ఆగమాగం అవుతాయని, ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రక్షాళన కార్యక్రమం చేపట్టారు. ప్రక్షాళన జరిగితే, నిజంగా పట్టాదారులున్న వారి ఖాతాలోకి డబ్బు వెళ్తుంది. పంటకు నాలుగు వేల రూపాయలీచ్చే దాంట్లో కొంచెం డౌట్ ఉంది, అది కూడా

క్లారిఫై చెయ్యాలి, రెండు నెలల పంట, మూడు నెలల పంట, నాలుగు నెలల పంట, సంవత్సరం పంట ఈ విధంగా రకరకాల పంటలు ఉన్నాయి. వాటిపైన కూడా పెట్టుబడి పెట్టాలి. పండ్ల తోటలకైతే రెండు, మూడు సంవత్సరాలకొకసారి క్రాప్ వస్తుంది. అప్పటి దాకా పెట్టుబడి పెట్టాలి. మరి దాన్ని పంట లాగ తీసుకొని నాలుగు వేలు ఇస్తారా, ఎనిమిది వేలు ఇస్తారా, దాని గురించి కూడా చెప్పాలి. ఒక రైతుకు పదికరాల భూమి ఉంటుంది. అయిదెకరాలలో పంట వేస్తాడు, మిగతా దాంట్లో పంట వెయ్యడు. అలా ఉన్నప్పుడు అయిదెకరాలకి ఇస్తారా, పదికరాలకి ఇస్తారా అని రైతులు కన్ఫ్యూజన్ లో ఉన్నారు. ఆ విషయమై తేల్చాలి. రైతులకు క్లారిటీ ఇవ్వాలి. ప్రతి రైతుకు భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన వల్ల న్యాయం జరుగుతుంది. ఈ కార్యక్రమం స్టార్ట్ అయిన రోజు పోచారం శ్రీనివాస రెడ్డి గారు, నేను గొల్లపల్లి విలేజ్ కి వెళ్లాము. అక్కడ పండగ వాతావరణం ఉంది అధ్యక్షా. ప్రభుత్వమే దిగివచ్చి మా ఊరికి వచ్చి, ప్రాబ్లమ్స్ సాల్వ్ చేసి కార్యక్రమం వస్తుందని మేము కలలో కూడా ఊహించలేదని వారన్నారు. వారు ఆఫీసులు చుట్టూ చెప్పులు అరిగిపోయేలా తిరిగారు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు తీసుకున్న చొరవ వల్ల వంద శాతం రికార్డులు ప్రక్షాళన అయి వారికి ఎంత ల్యాండ్ ఉంది, ఎంత ల్యాండ్ ను అనుభవిస్తున్నారు, ముఖ్యమంత్రి ఇన్వబ్ యే పైనలు మా ఖాతాలో వేస్తే డెఫినిట్ గా లబ్ధి చేకూరుతుందని సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ఆ ఊరి ప్రజలు చాలా సంతోషించారు. మంత్రి గారిని, మమ్మల్ని పొగిడారు అధ్యక్షా. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చరిత్రలో నిలిచిపోతారు. ఈ కార్యక్రమం గురించి చరిత్రలో లిఖించబడుతుంది. మాజీ ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి. రామారావు గారు రెండు రూపాయలకు కేజీ బియ్యాన్ని పథకాన్ని తీసుకొచ్చారు. ఆ విషయం చరిత్రలో నిలిచిపోయింది.

1.00 మం. దానిని పెంచడానికి ఎవరూ సాహసం చేయలేదు కదా. దానిని రూపాయికి కిలో బియ్యం చేశారు. మన గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు చేసి ఈ గొప్ప కార్యక్రమం వల్ల భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన గానీ, రైతులకు ఎకరానికి రెండు పంటలకు కలిపి పెట్టుబడి కింద రూ.8వేలు ఇచ్చే కార్యక్రమాన్ని రాబోయే రోజులలో పెంచే అవకాశం ఉంటుందే తప్ప తగ్గించే అవకాశముండదు. ఎందుకంటే తగ్గిస్తే ప్రజలు ఆగ్రహవేశాలకు గురవుతారు. ఇది గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి పేరు చరిత్రలో లిఖించబడే అంశమని తెలియజేస్తున్నాను.

హైదరాబాదు నగరంలో భూముల రేట్లు బాగా పెరిగిపోయి హైదరాబాదు నగరం చుట్టూ మాఫియాలు, గుండాలు, ల్యాండ్ గ్రాబర్స్ తయారయ్యారు. హైదరాబాదు నగరంలో జరిగే హత్యలలో 90 శాతం భూ తగాదాలకు సంబంధించినవే

ఉంటున్నాయి. భూముల ధరలు పెరిగి వాటి రికార్డులు సరిగా లేకపోవడం వలన, కొన్ని రికార్డులు ట్యాంపరింగ్ కావడం వలన కోర్టుల చుట్టూ కక్షిదారులుగా తిరగలేక, కాలయాపన తట్టుకోలేక హత్యలు చోటు చేసుకుంటున్నాయి. మద్దెల చెరువు సూరి కూడా భూ తగాదాల వలన హత్యకు గురయ్యాడు కదా? నయినా అనే వ్యక్తి రైతులను బెదిరించి ఏదో ఒక చిన్న సాకు చూపించి వేల ఎకరాలను కబ్జా చేసుకొని మొత్తం వ్యవస్థను అస్తవ్యస్తం చేశాడు. గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని నేను కోరేదేమిటంటే గ్రామాలలో ఏ నిధంగా భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన చేయిస్తున్నారో హైదరాబాదు నగరంలో గానీ, ఇంకా ప్రధాన పట్టణాలలో గానీ ప్రతి ఇంచు భూమి కబ్జాకు గురి కాకుండా భూ ప్రక్షాళన చేయించాలి. ఉదాహరణకు ఒక వ్యక్తికి 100/1, 100/2, 100/3 అనే సర్వే నెంబర్లో పదెకరాల భూమి ఉంటే అందులో 100/3 అమ్ముకొని ఆ తరువాత నబ్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో బౌండరీస్ ను తారుమారు చేసుకొంటారు. నబ్ రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులో బౌండరీస్ అవన్నీ చూసుకోరు. కేవలం ఫీజు కట్టారా లేదా అనేది మాత్రమే చూస్తారు. అందువల్లనే హైదరాబాదు నగరంలో ఎక్కువ శాతం భూములు ట్యాంపరింగ్ అవుతున్నాయి. కాబట్టి హైదరాబాదు నగరంలో కూడా చాలా క్షణంగా భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన జరిపించాలని గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను. మాఫియా డాన్లు భూమి కబ్జా చేయడమే కాకుండా కోర్టులకు వెళ్ళడం మూలంగా నిజమైన హక్కుదారులు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. రైతులు ఎప్పుడు సంతోషంగా ఉంటారంటే వ్యవసాయానికి కావలసిన సాగునీరు, 24 గంటల ఉచిత కరెంటు, గిట్టుబాటు ధర వంటివి ప్రభుత్వం కల్పించగలిగితే రైతులు సంతోషంగా ఉంటారు. పంటకు గిట్టుబాటు ధర కల్పించడం కోసం రైతు సమన్వయ సమితులను ఏర్పాటు చేసి రైతులకు గిట్టుబాటు ధర లభించకపోతే రాష్ట్రరైతు సంఘమే గిట్టుబాటు ధరకు కొనుగోలు చేసి రైతులకు సహకారం అందించేందుకు వీలుగా ప్రభుత్వం రూ.500 కోట్లతో నిధిని ఏర్పాటుచేయడం జరిగింది.

రాష్ట్రంలో పెండింగులో ఉన్న సాగునీటి ప్రాజెక్టులన్నింటిని పూర్తి చేస్తున్నారు. కాళేశ్వరం ప్రాజెక్టు ద్వారా మేడిగడ్డ, అన్నారం, సుందిళ్ళ బ్యారేజీల నిర్మాణం జరుగుతున్నది. ముఖ్యమంత్రి గారు ఈ ప్రాజెక్టుల పనులను వారి ఇంట్లో ఉన్న టీ.వి ద్వారా ఆన్ లైన్ లో చూసుకుంటూ పనుల పురోగతిని తెలుసుకుంటున్నారంటే రైతులకు వీలైనంత త్వరితగతిన సాగునీరు అందించాలనే ప్రయత్న చేస్తున్నారు. గత ప్రభుత్వాలు వ్యవసాయం దండగ అని చెబితే ఈ ప్రభుత్వం వ్యవసాయం అంటే పండగ అనే పరిస్థితి కల్పిస్తున్నది. కాబట్టి నేను రాష్ట్రప్రజల తరపున ముఖ్యమంత్రి గారికి నా కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క (మధిర):- అధ్యక్షా, ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన ప్యూరిఫికేషన్ అండ్ అప్ గ్రేడేషన్ ఆఫ్ ల్యాండ్ రికార్డ్స్ ని చాలా ప్రతిష్టాత్మకంగా తీసుకొని రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి భూ సర్వేతోబాటు రికార్డులన్నింటిని సెట్ రైట్ చేయడం కోసం చాలా పెద్దఎత్తున మొట్టమొదటిసారి ఈ కార్యక్రమాన్ని రాష్ట్రంలో చేపడుతున్నట్లుగా ప్రచారం చేశారు. దీంట్లో భాగంగా రైతు సమన్వయ సమితులను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ఆ రైతు సమన్వయ సమితులు ఆయా మండలాలలో రెవెన్యూ రికార్డ్స్ అప్ గ్రేడేషన్ చేయడం కోసం ఏర్పాటు చేసిన టీఎస్ ఆయా మండలాలకు, గ్రామాలకు వచ్చినప్పుడు రైతు సమన్వయ సమితులలో సభ్యులుగా ఉన్నవారి సలహాలు, సూచనలు, వారి ఆదేశాలతో పనిచేయాలనే ఆలోచనను రాష్ట్రప్రభుత్వం ఒక ప్రచార కార్యక్రమాన్ని కూడా ప్రజల మధ్యకు పెద్దఎత్తున తీసుకొచ్చింది. అటువంటి పరిస్థితులలో ఎంతో నైపుణ్యంతో కూడినటువంటి టెక్నికల్ గా చేయాల్సిన ఈ పనిని ఏ మాత్రం టెక్నికల్ నాలెడ్జ్ లేని కొద్దిమంది అధికార పార్టీకి చెందిన రాజకీయ పార్టీ కార్యకర్తలతో రైతు సమన్వయ సమితులను నింపి వారి సలహాలు, సంప్రదింపులతో ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టాలనే ....

శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు (ముఖ్యమంత్రి):- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు భట్టి విక్రమార్క గారు మాట్లాడుతూ రైతు సమన్వయ సమితులు దీంట్లో ఎందుకు కలుగజేసుకోవాలని వారు చెబుతున్నారు. అది పూర్తి స్థాయి అసత్యం. Government nowhere said that రైతు సమన్వయ సమితుల కాంటెస్ట్ వేరు. వాళ్లు చేయబోయే విధులు, కర్తవ్యాలు వేరు. రెవెన్యూ భూ రికార్డులకు సంబంధించి రైతు సమన్వయ సమితులకు ఎటువంటి పనిలేదు. The Hon'ble Member is trying to mislead the House. I would only request him to correct himself.

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క:- అధ్యక్షా, నా సెంటెన్స్ ఇంకా పూర్తి కాకముందే గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు ఇంటర్వీన్ అయి చెప్పారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ వారు కొంత క్లారిటీ ఇచ్చినందుకు సంతోషం. దీనిని అనౌన్స్ చేసినప్పుడు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉన్నటువంటి అభిప్రాయం, ఈ ప్రభుత్వం కల్పించిన అభిప్రాయం మొత్తం ఈ రకంగానే ఉన్నది. అటువంటి పరిస్థితులలో ప్రధాన ప్రతిపక్ష పార్టీగా కాంగ్రెస్ పార్టీ ఆధ్వర్యంలో పెద్దఎత్తున ఈ రకమైన చర్యలు చేపడితే అనేక దశాబ్దాలుగా భూమిపైన వారు సాధించుకున్న హక్కులన్నింటిని ఒక రాజకీయ పార్టీకి సంబంధించిన కార్యకర్తల కాళ్ళ దగ్గర పెట్టాల్సిన పరిస్థితి వస్తున్నది, ఇది కరెక్ట్ కాదని మేం ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకొచ్చాము. తీసుకొని వచ్చిన తరువాతనే.....

1. 10 | (ట్రెజరీ బెంచీల వారి నుంచి అంతరాయం)

మ. శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు:- అధ్యక్షా, సభ్యుడు సభని తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నారని, వారి మాటలను వారు కరెక్ట్ చేసుకోవాలని నేను అప్పీల్ చేశాను. But, he is trying to continue his tirade, which is not correct and he is going into the records. దయచేసి ఆ సభ్యుడు యొక్క వ్యాఖ్యలను రికార్డులను నుంచి తొలగించాలని మేము తమరిని కోరుతున్నాము. తప్పు చెబితే ఎలా, can you show any evidence or order for that? నాకు అర్థం కాదు, మీరెలా చెప్పగలుగుతారు.

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క :- అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రి గారిపై నాకు చాలా గౌరవం ఉంది. నేను పూర్తిగా మాట్లాడిన తరువాత, ఒక వేళ నేనేమైనా తప్పుగా మాట్లాడితే ఆ విషయాలను ప్రజల మరియు సభ దృష్టికి.....

(ట్రెజరీ బెంచీల నుంచి అంతరాయం)

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క:- అధ్యక్షా, నన్ను మాట్లాడనివ్వాలి. పదే పదే..

(ట్రెజరీ బెంచీల నుంచి అంతరాయం)

అధ్యక్షా, పర్సెన్స్ ఈజ్ వెరీ ఇంపార్టెంట్. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రైతులకు కల్పించిన పర్సెన్స్ కరెక్ట్ కాదని, ఆ రకంగా ఉందని ఆనాడు రైతుల పక్షాన కాంగ్రెస్ పార్టీ తరపున మేము మాట్లాడిన తరువాతనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం స్పష్టత ఇచ్చింది. ఆ స్పష్టత వచ్చే వరకు అదే రకమైన ఆలోచన రాష్ట్రంలో ఉన్నదని మీ ద్వారా సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. అంతేకానీ, నేను సభను తప్పుదోవ పట్టించడం లేదు. రాష్ట్ర సమాజానికి, వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన ప్రజానికానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన ఈ కార్యక్రమం అతి ముఖ్యమైనది. రాష్ట్రంలో ఇలాంటి కార్యక్రమం మొట్టమొదటిసారిగా ఈ ప్రభుత్వమే చేపట్టిందంటే నేను అంగీకరించను. గత ప్రభుత్వాలు రెవెన్యూ రికార్డులకు సంబంధించిన అప్ డేట్స్ మరియు దాంట్లో ఉన్న అనేక రకాల ఇబ్బందులను సరిచేయడం కోసం ఏమీ చేయలేదని చెప్పడాన్ని నేను అంగీకరించేందుకు సిద్ధంగా లేను. గతంలో ఉన్న ప్రభుత్వాలు కూడా ప్రతి సంవత్సరం రెవెన్యూ సదస్సుల కార్యక్రమం పేరుతో రెవెన్యూ వ్యవస్థ అంతటినీ గ్రామాలకు పంపించి, గ్రామ సభలు నిర్వహించి ఆయా గ్రామాల్లోని భూములకు సంబంధించిన సమస్యలపై పిటీషన్స్ తీసుకొని పరిష్కారం చేయడం ప్రతి సంవత్సరం జరుగుతూనే ఉండేది.

(ట్రెజరీ బెంచీల నుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- ప్లీజ్, సైలెన్స్.

శ్రీ మల్లు భట్టి విక్రమార్క :- అధ్యక్షా, ఈ ప్రభుత్వం గత మూడున్నర సంవత్సరాలుగా ఆ కార్యక్రమాన్ని చేపట్టకుండా, దానిని గాలికి వదిలేసి, కొత్త కార్యక్రమం అని చెప్పి మొదటిసారిగా ఈ ప్రభుత్వమే రెవెన్యూ రికార్డుల సంబంధించిన కార్యక్రమం చేపడుతుందనే సమాచారంతో, ప్రచార ఆర్థికంతో పెద్దఎత్తున ఖర్చు పెడుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఖజానాకు కూడా కోట్లాది రూపాయలు నష్టం కల్గిస్తుందని మీ ద్వారా సభకు మరియు ప్రజానికొక దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. రాష్ట్రంలోని అనేక వార్తా పత్రికల్లో ఫుల్ ఫ్లెడ్జ్ అడ్వర్టైజ్ మెంట్ తోబాటు, అనేక ఎలక్ట్రానిక్ మీడియా సంస్థలకు కూడా అడ్వర్టైజ్ మెంట్స్ ఇచ్చేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఖజానాకు సంబంధించిన నిధులు దుర్వినియోగపౌతున్నాయని, దీనిని సొంత ప్రచారం కోసం వాడుకున్నారనే అంశాన్ని కూడా మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

భూముల కోసం, భూములపై హక్కు కోసం పెద్ద ఎత్తున పోరాటం చేసిన చరిత్ర కల్గిన సమాజం ఈ తెలంగాణ రాష్ట్రం. ఈ దేశానికి, ఈ ప్రాంతానికి స్వాతంత్ర్యం రాక ముందు, ఈ రాష్ట్రం ఆవిర్భవించక ముందే కూడా భూముల కోసం, భూ హక్కుల కోసం ఇక్కడ పెద్ద ఎత్తున పోరాటాలు జరిగాయి. పోరాటాలు లేకుండా, పోరాటాల ద్వారా సాధించుకున్న హక్కులు లేకుండా చేస్తున్న విషయాలన్ని అంతిమంగా పరిశీలిస్తే తెలుస్తుందని ఈ అంశాన్ని నేను సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఈ చరిత్రను తప్పనిసరిగా మనం తెలుసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది.

భూమికి మరియు రైతులకు మధ్య గల సంబంధం విడదీయరానిది. భూమి అంతా సార్వభౌములదే. భూమిపై హక్కులూ రాజులది, రాజ్యాధిదే ఉన్నప్పుడు ఆ భూమిని సాగు చేసుకునే రైతులు శిస్తు వసూలుకి వేతన సంస్థలో ఉద్యోగస్థులను నియమించి, ఆ రైతులకు భూములని ఇచ్చే ఆనవాయితీ, సంప్రదాయం ఆనాటి రాచరిక వ్యవస్థలో పెద్దఎత్తున ఉన్నది.

కాలక్రమేణ రెవెన్యూ వ్యవస్థ అప్ డేట్ జరిగే క్రమంలో రకరకాల మార్పులు వచ్చినప్పుడు రెవెన్యూ పరిపాలన గురించి చరిత్రలో షేర్ షా సూరి గురించి బాగా గుర్తుంచుకోవచ్చు. 1540-45వ సంవత్సరాల మధ్య గల షేర్ షా సూరి కాలంలో రెవెన్యూ వ్యవస్థకు పెద్దఎత్తున మూలాలు వడ్డాయి. 1556-1605 మధ్య గల అక్బర్ పరిపాలన సమయంలో రాజా తోడర్ మల్లు శాస్త్రీయంగా సర్వే చేసి, రైతుల నుంచి భూములకు సంబంధించిన శిస్తు వసూలు చేసే కార్యక్రమాన్ని మొదలు పెట్టారు. ఆ తరువాత బ్రిటీష్ వారు ఈ దేశానికి వచ్చి పరిపాలన చేసిన సమయంలో

కార్నవాల్స్ 1793లో ప్రవేశ పెట్టిన విధానం కానీ, 1802న సంవత్సరంలో సర్ ధామన్ముస్రో ప్రవేశ పెట్టిన రైత్వారి సిద్ధాంతం ద్వారా రెవెన్యూ వ్యవస్థకు పెద్దఎత్తున పునాదులు పడుతూ వచ్చాయి.

అంతిమంగా తెలంగాణ సమాజం బ్రిటిష్ పరిపాలనలో లేకుండా నిజాంల పరిపాలన వ్యవస్థలో ఉన్నప్పుడు ఇక్కడ ఉన్న ప్రత్యేకమైన రెవెన్యూ వ్యవస్థ దేశానికి భిన్నంగా ఉండేది. నిజాం ప్రభువు క్రింద ఉన్నటువంటి కొద్ది మంది జాగీర్దార్లకి, దేశముఖలకి భూములన్నింటిని కేటాయించి, శిస్తు వసూలు చేసి ఆ శిస్తుల ద్వారా కొంత వన్నులు కట్టే విధానం ఉండేది.

భూమిపై ఆధారపడిన లక్షలాది మంది రైతులని ఇబ్బంది పెట్టిన తరుణంలో భూమిపై హక్కుల కోసం పోరాటం చేసిన చరిత్ర తెలంగాణ సమాజానికి గతంలోనే ఉందని, ఇప్పుడే ఏర్పడింది కాదని నూతనంగా ఏర్పడిన తెలంగాణ రాష్ట్ర శాసనసభకు తెలియజేస్తున్నాను. అనాడు దున్నేవాడికి భూమి, ఎవరైతే భూమిని దున్నుతున్నారో వారికి ఆ భూమిపై హక్కులు కావాలని ఈ ప్రాంతంలోని అనేక మంది సన్న, చిన్న కారు రైతులు చేసిన పోరాటంలో రావి నారాయణ రెడ్డి, దాశరథి మల్లు స్వరాజ్యం గారి నుంచి మొదలుకొని చివరికి మా ప్రాంతంలోని సర్దార్ జమలాపురం కేశవరావు గారు కూడా పెద్ద ఎత్తున పోరాటం చేసిన ఘనత ఈ తెలంగాణ ప్రాంతానిది.

ఆ విధంగా తెచ్చుకున్న సాయుధ రైతాంగ పోరాటం ద్వారా వచ్చిన రైతుల ఉద్యమ స్ఫూర్తి ద్వారా దున్నేవాడికి భూమిపై హక్కులు కల్పించాలనే ఆలోచనతో, కొన్ని దశాబ్దాలుగా ఆ భూమిపై పట్టాదారులుగా ఉన్నటువంటి ప్రాంత పూర్వజుల్ వ్యవస్థను పటాపంచలు చేస్తూ దున్నేవాడికి భూమి హక్కులు కల్పించడం కోసం అనాడు వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం 1950లో టెనెన్స్ యాక్టును తీసుకువచ్చి ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న కౌలుదారులందరికీ హక్కులు కల్పిస్తూ, రైతులందరూ గర్వంగా తలెత్తుకుని తిరిగేలా, అత్యాభిమానం పెరిగేలా బూర్గుల రామకృష్ణ రావు గారి నాయకత్వంలో ఆనాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం పని చేసిందని తెలియజేస్తున్నాను.

1. 20 | ఆ రకంగా వచ్చిన హక్కులే కాకుండా ఇంకా **ము.** భూస్వాముల చేతుల్లో మిగిలిపోయిన భూములను కూడా తెలంగాణ ప్రాంతంలో స్వాతంత్ర్యం సిద్ధించిన తరువాత ఒక ప్రక్క పోరాటం జరుగుతూ ఉంటే మరో ప్రక్క నక్సల్బరి పేరు మీద పెద్ద ఎత్తున ఉద్యమం జరిగి, శ్రీకాకుళం నుండి కరీంనగర్ వరకు పాకితే ఈ ప్రాంతంలో ఉన్న భూమి కోసం చేసిన పోరాటాన్ని గుర్తించి, భూసంస్కరణలు తీసుకొచ్చి 1973-74

సంవత్సర పరిసర ప్రాంతాల్లో, ఈ రాష్ట్రానికి ముఖ్యమంత్రి, తెలంగాణ ముద్దు బిడ్డ అయిన పి.వి. నర్సింహారావు గారు పెద్ద ఎత్తున భూమి లేని ప్రజానీకానికి భూమిని పంచిపెట్టివాళ్ల హక్కుల్ని, గౌరవాన్ని ప్రసాదించిన చరిత్ర గమనంలోకి తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇంత చేసినప్పటికీ, ఆ తరువాత క్రమంలో కూడా, ఇంకా భూమిపైన ఆధారపడిన రైతులకు ఆత్మ గౌరవంతో కూడిన హక్కును కల్పించడం కోసం 1970 సంవత్సరంలో హక్కుల చట్టాన్ని తీసుకుని వచ్చి పట్టాదారు పాసు పుస్తకాలను ఇప్పించిన చరిత్ర ఆనాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వానికి ఉందని తెలియజేస్తున్నాను. ఇవన్నీ ఇచ్చిన తరువాత కూడా ఇంకా పెద్ద ఎత్తున ఈ రాష్ట్రంలో ఉన్న ప్రజానీకం భూమి కోసం, భుక్తి కోసం పోరాటం చేయాలని చెప్పి అదే నక్సల్బరి ఉద్యమం ఈ తెలంగాణ ప్రాంతంలో పెద్ద ఎత్తున జరుగుతూ ఉంటే, ఆనాటి నక్సలైట్ నాయకులు ఉత్తర తెలంగాణలో ఉన్న భూస్వాముల భూముల్లో జెండాలు పాతి, దున్నే వానికే భూమిపై హక్కును కల్పించాలని వాళ్లంతా ఆలోచన చేస్తే, 2004 సంవత్సరంలో వచ్చిన కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం, రాజశేఖర్ రెడ్డి గారి నాయకత్వంలో, కాంగ్రెస్ పార్టీ చేసే సంక్షేమ కార్యక్రమాలతోబాటు నక్సల్ సోదరులను కూడా చర్చకు పిలిచి, చర్చల ద్వారా వచ్చిన అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని భూమికి సంబంధించిన నిర్ణయాలు చేద్దామనే ఆలోచనతో 2004 సంవత్సరంలో నక్సలైట్ సోదరులందరినీ చర్చకు పిలిచి వారు చెప్పిన అనేక అంశాల్ని పరిశీలించి, అమలు చేయడం కోసం కోనేరు రంగారావు కమిటీని వేసి ...

(బ్రెజర్ బెంచ్ల నుండి అంతరాయం)

మిత్రులారా నేను వేరే విషయాలు జోలికి పోవడంలేదు, ఉన్న వాస్తవాలను చెప్తున్నాను. అనాడు ఉమ్మడి రాష్ట్రంలో కోనేరు రంగారావు కమిటీ ద్వారా ఇదే శాసన సభలో ఆ కమిటీ ద్వారా వచ్చిన దాదాపు 104 రెకమండేషన్లలో 94 రెకమండేషన్లు ఈ సభ ఆమోదించడమే కాకుండా ప్రభుత్వం వాటిని అమలు చేయడం కోసం అందులో ఉన్న రకరకాల సమస్యలను ఆ కమిటీలోని రెకమండేషన్ల ద్వారా పొందుపరచిన వాటిని అమలు చేయడం కోసం ఎమ్.ఆర్.ఓ. స్థాయి కార్యాలయం నుండి సి.సి.ఎల్.ఏ. ఆఫీసు వరకు ప్రత్యేక అధికారులను నియమించి వాటిని అమలు చేయడం కోసం గత కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు నిరంతరం ప్రయత్నం చేస్తూ వచ్చాయి. ల్యాండ్ రెవెన్యూ రికార్డ్స్ అప్ డేట్స్ అనే పేరు మీద మొట్టమొదటి సారి పెద్ద ఎత్తున చేస్తున్నామని ఈ ప్రభుత్వం చెబుతోంది. రెవెన్యూ రికార్డుల అప్ డేట్స్ గురించి, రైతుల హక్కుల గురించి, వారి అత్యాభిమానం గురించి, వారికి కల్పించాల్సిన గౌరవం గురించి ఆనాటి కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు ఎప్పుడూ వెనకడుగు వేయలేదు. ప్రతి సందర్భంలో

దున్నే వాడిదే భూమి అనే స్ఫూర్తి నుండి కౌలుదారుకు రక్షణ కల్పించడం అనే స్ఫూర్తి వరకు, వ్యవసాయం పండించే ప్రతి రైతుకు కావాల్సిన విధంగా హక్కులు కల్పించడం కోసం అనేక రకాల చట్టాలు తీసుకొని వచ్చి, దానికి సంబంధించిన రెవెన్యూ రికార్డులను అప్డేట్ చేసుకుంటూ, వారికి హక్కులు కల్పించే విధానాన్ని మర్చిపోకూడదని సభ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

తెలంగాణ సమాజంలో ఉన్నటువంటి లక్షలాది మంది గిరిజన సోదరులను కూడా దృష్టిలో పెట్టుకుని, దళిత బిడ్డలనే కాకుండా అడవిలో పుట్టిన బిడ్డలు కూడా ఈ దేశ బిడ్డలే అని ఆలోచించి ఫారెస్ట్ రైట్ యాక్టును తీసుకొచ్చి, వ్యవసాయం చేసుకుంటున్న గిరిజన సోదరులందరికీ 2005వ సంవత్సరంలో హక్కులు కల్పించి లక్షల ఎకరాల భూములకు పట్టాలు ఇచ్చిన చరిత్రను కూడా గుర్తు చేసుకోవాలి. కొన్ని దశాబ్దాలుగా తీసుకొచ్చిన టెనెంట్స్ యాక్ట్ ద్వారా, ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ యాక్ట్ ద్వారా ఇచ్చిన అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ గాని, ఫారెస్ట్ రైట్స్ యాక్ట్ ద్వారా రైతుకు కల్పించిన హక్కును గానీ, కౌలుదారి చట్టం ద్వారా తీసుకొచ్చిన హక్కులు గానీ, గత మూడున్నర సంవత్సరాల నుండి ఈ రాష్ట్రంలో అమలు కాకుండా, ఆ రకంగా హక్కులు పొందిన దళిత, గిరిజన, పేద రైతాంగ సోదరులు అనేక రకాల ఆందోళనలకు గురి అవుతున్న దృష్టాంతాలను మనం చూస్తున్నాము. ఈ తెలంగాణ రాష్ట్రంలో ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ యాక్ట్ ద్వారా 20 నుండి 22 లక్షల ఎకరాల అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ పేద ప్రజానీకానికి పంచితే, మూడున్నర సంవత్సరాల నుండి అధికారంలోకి వచ్చిన ఈ ప్రభుత్వం ఏదో ఒక రకమైన అభివృద్ధి పేరు మీదనో, లేక ఎవరో ఒక పారిశ్రామికవేత్తకు కట్టబెట్టాలనే ఆలోచనతోనో, కొన్ని వేల ఎకరాల అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ అన్నింటినీ దళిత, గిరిజన, బలహీన వర్గాల, పేద వర్గాల నుండి ప్రభుత్వం వెనుకకు తీసుకుంటుందనే వార్తలు చదువుతున్నాము. ఫార్మాసిటీ వంటి విషయంలో కూడా దాదాపు 6 నుండి .....

(బ్రెజిరీ బెంచేల నుండి అంతరాయం)

శ్రీ కె. చంద్ర శేఖర్ రావు :- అధ్యక్షా, తమరు అనుమతి ఇచ్చి, మైక్ ఇచ్చారని అసలు సబ్జెక్టును విడిచిపెట్టి, వక్రీకరణ చేసి, ఇష్టం వచ్చినట్లుగా మాట్లాడుతుంటే కష్టమౌతుంది. అసలు విషయం వేరు, వారు మాట్లాడుతున్నది వేరు. మీరు కొత్తగా ఏమీ చేయడంలేదు, మొత్తం మేమే చేశామని వారు చెప్తున్నారు. ప్రతి సంవత్సరం మేము సమావేశాలు, స్కీములు పెట్టాము అని చెప్పారు. వారు మాట్లాడిందీ ప్రజలు వింటున్నారు. మేము మాట్లాడిందీ ప్రజలు వింటున్నారు. ఉదాహరణకు చిన్న మాట చెప్తాను. మూడున్నర సంవత్సరాల నుండి గిరిజనులకు,

దళితులకు ఇచ్చిన అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ అన్నీ ప్రభుత్వం లాక్కున్నదట. ఎక్కడ లాక్కున్నారు, ఏ ఊర్లో లాక్కున్నారు, అది ఏ తాలుకా అండీ. అడ్డగోలుగా మాట్లాడతామంటే కాదు కదా. గతంలో మీరు కూడా పది సంవత్సరాలు ప్రభుత్వంలో ఉన్నారు. అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ మీరు అప్పుడు ఎన్ని తీసుకున్నారు, ఇప్పుడు ఈ ప్రభుత్వం ఎన్ని తీసుకుందనే లెక్కలు ఉన్నాయి. పది సంవత్సరాలు మేము చాలా గొప్పగా చేశాము, ఎప్పటికప్పుడు అప్డేట్ చేశామని వారు చెప్పారు. చాలా సంతోషం. గౌరవనీయ సభ్యులు ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారు ఇప్పుడే సభ నుండి బయటకు వెళ్లిపోయారు. వారు ప్రస్తుత కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రెసిడెంట్ కూడా. సూర్యాపేట జిల్లా, తిరుమలగిరి మండలం, తాటి పాముల గ్రామానికి భూ ప్రక్షాళన కోసం టీఎం వెళ్లినప్పుడు ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డిగారి తండ్రి గారు అయినటువంటి పురుషోత్తమ్ రెడ్డి గారు అమ్మిన భూమి సర్వే నెంబరు 223లో ఒక ఎకరం ముప్పై ఒక్క గుంటల భూమికి సంబంధించి 15సంవత్సరాల క్రితం సాదా బైనామా ప్రకారం భూమిని అమ్మితే మొన్నమధ్య చేపట్టిన భూరికార్డుల ప్రక్షాళన వరకూ అప్డేట్ చేసే దిక్కు లేదు. ఆ భూమిని కొనుగోలు చేసింది ఒక గిరిజన సోదరుడు దరావత్ హనుమంత్ నాయక్ దరఖాస్తు పెట్టుకుని, వివరాలు అధికారులకు చెప్పారు. ఆ తరువాత అయ్యా మీ తండ్రిగారు సాదా బైనామా క్రింద ఈ భూమిని వ్రాసారు, ఈ విషయంలో ఏమి చేయమంటారని రెవెన్యూ అధికారులు, ఆ జిల్లా కలెక్టరు ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారిని సంప్రదించి అడిగినప్పుడు, ఆ విషయం వాస్తవమే, ఆయన పేరు మీద పట్టా చేయండని ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారు చెప్పిన తరువాత 10-15 రోజుల క్రిందట అతనికి పట్టా ఇవ్వడం జరిగింది.

మేము అప్డేట్ చేశామని చెప్తున్నారు. ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారు మొన్నటి వరకూ మంత్రి గానే ఉన్నారు. అసైన్డ్ భూములు లాక్కున్నారని ఇప్పుడు అంటున్నారు. మీ మాజీ పి.సి.సి. అధ్యక్షుడు పొన్నాల లక్ష్మయ్య చరిత్ర సభా సంఘం త్వరలోనే తేల్చబోతోంది. ప్రభుత్వం ఒక మంచి కార్యక్రమాన్ని చేపట్టినప్పుడు, దానిని హర్షించి, నిర్మాణాత్మకమైన సలహాలు ఇవ్వలేని దుస్థితిలో ప్రధాన ప్రతిపక్షం ఉండడమనేది చాలా బాధాకరమైన విషయం. వక్రీకరణ పద్ధతి చేస్తే మా వద్ద కూడా ఒక లక్ష ఉన్నాయి. అన్నింటినీ చెప్పగలుగుతాము. కానీ, సబ్జెక్ట్ అది కాదు. మీరు విషయాన్ని చర్చించకుండా అసైన్డ్ భూములను లాక్కుంటున్నారు అని మాట్లాడుతున్నారు. అది 100శాతం పూర్తి స్థాయి అసత్యము. విషయానికి పరిమితమై వారిని మాట్లాడమనండి. అదే విషయాలకు పోదామంటే పోదాం. ఈ రాష్ట్రంలో ఏ పార్టీ వారు ఎక్కువ భూకట్టాలు చేశారో, ఎవరి చరిత్ర

ఏమున్నదో, అన్ని విషయాలూ కావాలంటే ఫైల్ పెడదాము. అందుకు మాకు అభ్యంతరం లేదు. శాసన సభలో పెడదాం. అందరి చరిత్రలూ ఉన్నాయి.

(బ్రెజర్ బెంచ్ వారు హర్షధ్వనాలు చేశారు.)

1. 30 | అధ్యక్షా, విషయాన్ని వక్రీకరణ చేసి, లేనిది, ఉన్నట్టుగా ము. మాట్లాడుతున్నారు. ఈ రోజు తమ ఆదేశాలతో శాసన సభ సమావేశాలను ప్రత్యక్ష ప్రసారం చేస్తున్నందున, మా ప్రభుత్వం బ్రతికిపోతున్నది. ఎందుకంటే, ప్రజలు మీరు, మేము మాట్లాడే అన్ని విషయాలను వింటున్నారు. భూ ప్రక్షాళన గురించి ఏ జిల్లాలో ప్రజలు ఏమి అనుకుంటున్నారో, ఏ విధంగా అనుకుంటున్నారో, వారు ఏమి చెబుతున్నారో అందరికీ తెలుసు. వారికి ప్రజా కోర్టులోనే శిక్ష వస్తుంది. “కోడి గుడ్డుపై ఈకలు పీకే” ప్రయత్నం చేస్తే మీకే నష్టం, మాకు పోయేదేమి లేదు. ఈ విషయాన్ని ఎన్ని గంటలు చర్చించడానికైనా సిద్ధంగా ఉన్నాము. ఇప్పటికైనా నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేసి, చేయాల్సినవి ఏవైనా ఉంటే చెప్పండి. దశాబ్దాల నుంచి మీరు విస్మరించిన విషయాలను ఈ రోజు మా ప్రభుత్వం చేస్తున్నదనేది, నూటికి నూరు శాతం సత్యం, మేము చెబుతున్నది కర్క్ట్. ఆ అవసరం లేకపోతే మేము ఎందుకు చేస్తాము. ఆ అవసరం ఉత్పన్నం కాకపోతే, ప్రజల నుంచి డిమాండ్ రాకపోతే ఈ విధంగా చేయాల్సిన అవసరం ఏముంది.

గత ప్రభుత్వాలు చేసిన వాటిలో జరిగిన పద్ధతి ఏమంటే, ఎంతో మంది తాతలు, ముత్తాతలు, స్కూళ్లు, ఆసుపత్రులు నిర్మాణాలు చేపట్టి, వారి కుటుంబం పేరు, లేదా వారి వంశం పేరుపై భూమిని డొనేషన్ గా ఇచ్చారు. ఈ రోజు వరకు వారి పేరుపైనే భూములు ఉన్నాయి. ఏ గ్రామంలోనైనా ఉన్న ప్రభుత్వ సంస్థ యొక్క భూమిలో సబ్ స్టేషన్ ఉంటుంది, కాని భూమి సబ్ స్టేషన్ పేరుపై ఉండదు. పి.హెచ్.సి ఉంటుంది, కాని పి.హెచ్.సి పేరుపై భూమి ఉండదు, బస్ షెల్టర్ ఉంటుంది, షెల్టర్ పేరుపై భూమి ఉండదు, పాఠశాల ఉంటుంది, కాని భూమి పాఠశాల పేరుపై ఉండదు. నాగార్జున సాగర్ ప్రాజెక్టు, ఎస్.ఆర్.ఎస్.పిని మొదలుకుని, ఇప్పుడు సేకరిస్తున్న భూముల వరకు ఏ ఒక ఎకరానికి కూడా పేరు మార్పు చేయలేదు. ఏ ప్రాజెక్టు నిమిత్తం సేకరించిన అసైన్డ్ భూముల పేర్లు వారి పేర్లపైనే కొనసాగుతున్నాయి. రికార్డులు సెటైల్డ్ కాలేదు. I want to educate the Members. ఈ విషయాన్ని ప్రభుత్వం ఇంత సీరియస్ గా తీసుకోవాల్సిన అవసరం ఎందుకు వచ్చిందంటే, రైతులకి ఎకరానికి నాలుగువేల రూపాయల చొప్పున పెట్టుబడి సమకూరుస్తామనే నిర్ణయాన్ని తీసుకున్నందున, వచ్చే సంవత్సరం ఇవ్వాలి, కనుకనే అప్పుడు మేము లెక్కలు పరిశీలించమని

చెప్పినప్పుడు ఈ కన్స్ట్రజన్ మొదలైంది. నాగార్జున సాగర్ లో 30 నుంచి 40 సంవత్సరాల క్రితం మునిగిపోయిన భూమికి ఇవ్వాలా? ఎస్.ఆర్.ఎస్.పి క్రింద అసైన్డ్ ల్యాండ్ అక్వైర్ చేసిన దానికి ఇవ్వాలా? ఈ లెక్కలన్నీ అక్యూరేట్ గా తేలాలంటే, ప్రభుత్వ నిధులు దుర్వినియోగం కాకుండా ఉండాలంటే, ఖచ్చితమైన లెక్కలు తీయాలనే సదుద్దేశానికి వచ్చామే తప్ప వేరే ఉద్దేశంతో కాదు. రికార్డులు సెట్ అయితే, రైతులకి లబ్ధి జరుగుతుందనే తప్ప వేరే ఉద్దేశం కాదు. రైతులు దీనిని విస్తృతంగా వినియోగించుకోవాలని, వారి గమనంలోకి ఈ విషయం రావాలని, ప్రభుత్వం ఈ కార్యక్రమాన్ని చేపడుతున్నదని పేపర్స్ లో యాడ్ ను ప్రచురిస్తే, దానిని హర్షించాల్సిందిపోయి..... బహిరంగంగా, పారదర్శకంగా చేస్తున్న విషయాల్ని హర్షించాల్సింది పోయి, రైతు సమన్వయ సమితులకు, శంకరాచార్యులకు పీటముడిపెట్టి మాట్లాడుతున్నట్లు మాట్లాడుతున్నారు. జములాపురం కేసులో తుంగలో కలిపింది మీరు కాదా, మధ్యలో దానిని అలసత్వం చేసింది ఎవరు? అసైన్డ్ భూములు మరియు ఇతర వివరాలు సరిగా పెట్టనిది ఎవరు? అవి సక్రమంగా ఉంటే, మేము ఈ కార్యక్రమాన్ని చేయాల్సిన అవసరం ఏముంది. 10 సంవత్సరాలు మీ ప్రభుత్వం ఉన్నప్పుడు అన్ని సరిగా చేసి ఉంటే, ఎందుకు ఈ రోజు మా ప్రభుత్వం చేయాల్సి వస్తోంది. ఇవన్నీ విస్మరించి నిందా పూర్వకంగా మాట్లాడతామంటే అది మీకు శోభ కాదు. ప్రధాన ప్రతిపక్షంగా మీకు సరైన పద్ధతి కాదు. ప్రభుత్వం చేపట్టే ప్రతి పనిని విమర్శించాలనే రొడ్డుకొట్టే ధోరణి ఎవరికీ కూడా సముచితము కాదు. రాష్ట్రానికి, ప్రజలకు మంచిది కాదు. ప్రధాన ప్రతిపక్షంగా మీ ఔన్నత్యానికి సరైనది కాదు. లీడర్ ఆఫ్ ద మౌజ్ గా విషయాలను చెప్పాలని భావించాను. మీరు అవకాశం ఇచ్చారు. ఆ తరువాత వారి విజ్ఞతకే వదిలేస్తున్నాను.

శ్రీ కె.జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారు భూ ప్రక్షాళన విషయాన్ని వివరించారు. ఇది నిరంతరమైన ప్రక్రియలో భాగమనే విషయాన్ని సభ్యులు చెబుతున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారు మాకు ఎడ్యుకేట్ చేస్తున్నారన్నారో, ఆ విషయాన్ని ఎడ్యుకేషన్ అనే భావనతో కాకుండా, మరో భావనతో సభ్యుడు తెలియజేస్తున్నాడు. సాదాబైనామా కాని, లేక క్లబ్బాలో పున్న అసైన్డ్ భూమిని అసైన్డ్ చేయడం, వంటి వాటిని గత ప్రభుత్వాలు కూడా నూటికి ఎనభై వంతు పనులు పూర్తి చేసింది. ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారు చెప్పినట్లుగా అప్లికేషన్ పెట్టుకోకపోవడము, అప్లికేషన్ ను పెడితే అధికారి చూడకపోవడం, లేక అధికారి సమక్షంలోకి రాకపోవడం జరిగి అటువంటివి కొన్ని మిగిలిపోయిన మాట వాస్తవం.

(కొంతమంది టి.ఆర్.ఎస్ సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

నేను వేరే విషయాలను ఏమి చెప్పడం లేదు. సాదాబైనామాలను కూడా నూటికి ఎనభై శాతం అప్గ్రేడ్ చేసి, వారికి రిజిస్టర్ చేసింది. రికార్డు చేసిన వాటిలో ఇంకా పది నుంచి ఇరవై శాతం మిగిలి వుండవచ్చు. వాటిని ఇప్పుడు మీరు పూర్తి చేయడానికి పూనుకున్నందుకు సంతోషం. కాని, గతంలో మీరు ఏమి చేయలేదు, మేమే చేస్తున్నామనే మాట అనకండనే విషయాన్ని చెప్పే సభ్యుని మాటల్ని గమనించవలసిందిగా గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారికి, సభ్యులకు నేను విన్నవిస్తున్నాను.

శ్రీ మల్ల భట్టి విక్రమార్క:-అధ్యక్షా, సభా నాయకులు, ప్రతిపక్ష నాయకులు ఇంటర్వీన్ వారు చెప్పాలనుకున్నది, చెప్పారు. చాలా సంతోషం, తప్పనిసరిగా వారి సలహాలు స్వీకరిస్తూ మీ ద్వారా సభ దృష్టికి నేను చెప్పాలనుకున్న అంశాలను తెలియజేస్తాను. ఉత్తమ్ కుమార్ రెడ్డి గారి తండ్రి పురుషోత్తమ్ రెడ్డి గారికి సంబంధించి భూములు అమ్మిన వాటిని సాదాబైనామాలో మార్పు జరగలేదు, ఇప్పుడు చేస్తున్నామని చెబుతున్నారు. **It is a continuous process.** ముఖ్యమంత్రి గారు రెవెన్యూ రికార్డుల అప్డేట్ ప్యూరిఫికేషన్ ని 10 రోజులు డిక్లర్ చేశాము, పది రోజుల తరువాత ఒక సమస్య కూడా పెండింగ్ లో ఉండదు, మొత్తం రికార్డులన్నీ అయిపోతాయని సభలో హామీ ఇవ్వమనండి, ఇవ్వగలరా, నాకు తెలిసి హామీ ఇస్తారని అనుకోవడం లేదు.

శ్రీ కె.చంద్రశేఖర్ రావు:-అధ్యక్షా, నేను ఏమి హామీ ఇస్తాను, ఏమి ఇవ్వను అనే విషయాల్ని వారు చెబితే ఎలా? ఇది ఏమి విధానమని అడుగుతున్నాను. వారు మాట్లాడుతున్న దానికి పొంతన ఉండాలి. సాదాబైనామాలు 80 నుండి 90 శాతం మేమే చేశామని, గౌరవ ప్రతిపక్ష నాయకుల ఉవాచ. సాదాబైనామాల పనుల్ని మీరు చేయలేదని మేము అనలేదు. మీరు ఐదు నుండి పది శాతం చేశారు. ఈ రోజు 90 శాతం అంటున్నారు. మీరు సాదాబైనామా రిజిస్ట్రేషన్ కోసం ఫీజులు తీసుకున్నారు, దళితులు, గిరిజనులు, నిరుపేదలకు, చరిత్రలో మొదటిసారి ఎటువంటి రిజిస్ట్రేషన్ ఫీ లేకుండా పట్టా చేసిన ఘనత తెలంగాణ ప్రభుత్వానిదని తెలియజేస్తున్నాను. గత చరిత్రలో ఎవరూ చేయలేదు. ఇది వాస్తవము. సాదాబైనామా కోసం 11లక్షల దరఖాస్తులు వచ్చాయి. అంటే, గత ప్రభుత్వాల పని తీరుకు నిదర్శనం ఇది. నేను ఇచ్చే హామీ గురించి ప్రకటించడం, అన్యాయం. చేయగలిగిందే చెబుతాము, చెప్పిందే చేస్తాము. నేను మాట్లాడాల్సిన మాటల్ని మీరు మాట్లాడితే చెబితే, ఎలా? అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ మల్ల భట్టి విక్రమార్క:-అధ్యక్షా, నేను మాట్లాడుతుంటే, మాట్లాడనివ్వకుండా పదే పదే వారు లేచి మాట్లాడితే, వారు చెప్పిన దానికి నేను సమాధానం చెబుతుంటే ఎలా, వారిని హామీ ఇవ్వమనండి, వద్దనడం లేదు కదా. సాదాబైనామాలపై మీరు రెవెన్యూ రికార్డుల అప్డేట్ దగ్గర నుంచి మొదలు పెట్టలేదు, గతంలోనే ఈ కార్యక్రమాన్ని మొదలు పెట్టారు. కాని ఇప్పటికీ చాలా గ్రామాల్లో సాదాబైనామా పేర్లపై అప్లికేషన్స్ పస్తున్నాయి. ఇది నిరంతర ప్రక్రియ. ఉదాహరణకి వల్లాపురం గ్రామంలో సాదాబైనామాల గురించి రైతులు రెవెన్యూ టీమ్స్ కి అప్లికేషన్లు పెట్టుకుంటే, ఇప్పుడు అప్లికేషన్లు తీసుకోవడం లేదని తిరస్కరించి వంపించారు. **It is a fact.** రెవెన్యూ రికార్డ్స్ అప్డేట్స్ కి సంబంధించిన అంశం కదా అప్లికేషన్ తీసుకోమని నేను అడిగితే, కటాఫ్ డేట్ అయిపోయిందని, అప్పటి వరకు ఉన్న వాటిని తీసుకున్నామని చెప్పారు.

1. 40 **ప్ర.** ఈ ప్రభుత్వం అప్పటివరకు ఉన్న వాటన్నింటినీ తీసుకొని అమలు చేస్తే, ఇంకా పెండింగ్ లో ఎందుకు ఉన్నాయి. ఇది వాస్తవం కాదా. జానారెడ్డిగారు చెప్పినట్లు, మేము 90 శాతం పనులు చేశాము. 10 శాతం మిగిలి ఉంటే అది మీరు మొదలుపెట్టి ఉండవచ్చును, మొత్తం పనులు మేమే చేశామని మీరు చెపుతున్నారు. ఆ విధంగా మేమే చేశామని చెప్పడం కరెక్ట్ కాదని చెప్పడం కోసమే నేను ఈ ఉదాహరణ చెబుతున్నాను. సభ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రజానికానికి ఈ ప్రశ్నలపైన ఉన్న సందేహాలు నివృత్తి కావాలని నేను ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి ఈ విషయాలను తీసుకొస్తున్నాను. మీరు సందేహాలను నివృత్తి చేయడం కోసం ప్రయత్నం చేస్తారనుకుంటాము తప్ప మేము మాట్లాడుతుంటే పదేపదే అడ్డగించి మీరు మాట్లాడద్దు, అది చెప్పవద్దు, ఇది చెప్పవద్దు, అని అంటే మేము ఏమి చేయలేము.

అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ కు సంబంధించి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పేదలకు ఇచ్చిన భూములు వెనక్కి తీసుకుంటుందని చెప్పడానికి నా దగ్గర చాలా ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. ఉదాహరణకు రంగారెడ్డి జిల్లాలో పార్లాసిటికి సంబంధించి దాదాపు ఆరు నుంచి ఏడు వేల ఎకరాలకు సంబంధించిన రెవెన్యూ అసైన్డ్ ల్యాండ్స్ ను తీసుకోవాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందని వార్తా కథనాల్లో చాలా చదివాము. ఇది వాస్తవమా కాదా, మీరు దయచేసి సభ ద్వారా తెలియజేప్పండి. ఈ భూ ప్రక్షాళన మొట్టమొదటిసారి ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే మొదలుపెట్టిందని చెబుతున్నారు. నేను మరొక అంశాన్ని కూడా మీ దృష్టికి తీసుకొని రాదలచుకున్నాను. డిజిటల్ ఇండియా ల్యాండ్ రికార్డ్స్ మోడ్రనైజేషన్ ప్రోగ్రామ్ **was launched by Government of India in 2008.** ఆనాటి యుపిఏ ప్రభుత్వం లాంచ్ చేసింది. నేను హిస్టరీ ఎందుకు

చెప్పానంటే ఈ రెవెన్యూ రికార్డులను అప్డేట్ చేసుకునే ప్రక్రియ ఒక్క రోజుతో అయ్యే ప్రక్రియ కాదు. కొన్ని శతాబ్దాలుగా మొదలైనటువంటి ప్రక్రియ నిరంతరంగా కొనసాగుతున్నదని కార్నెవాల్స్, సర్థామన్, మున్రో, అంతకు ముందు తోడర్మెల్ దగ్గర నుంచి మొదలుపెట్టిన చరిత్ర అంతా మీ దృష్టికి తీసుకొచ్చింది అందుకే. ఆ తరువాత ఈ దేశం స్వాతంత్ర్యం సాధించుకున్న తర్వాత ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాలు కూడా అనేక చట్టాల ద్వారా వీటన్నింటిని చేసుకుంటూ వస్తున్నాయి. **It is still a continuous process.** మీరు ఒక్కరే చేసింది కాదు ఇదేం ప్రత్యేకమైన కార్యక్రమం కాదు. గతంలో రెవెన్యూ సదస్సులు నిరంతరం సాగాయి. డిజిటల్ ఇండియా ల్యాండ్ రికార్డ్ మోడ్రనైజేషన్ ప్రోగ్రామ్ 2008లో ఆనాడు యుపిఏ ప్రభుత్వం లాండ్ చేసి ఇప్పటికీ కూడా కేంద్రప్రభుత్వం వంద శాతం ఫండ్రింగ్ చేస్తూ రెవెన్యూ సదస్సులను పెట్టి రెవెన్యూ రికార్డులను అప్డేట్ చేస్తున్నది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేపట్టింది ప్రత్యేక కార్యక్రమమే కాదు. మీరు టీఎంలు వేసి ప్రతి మండలానికి, ప్రతి గ్రామానికి పంపించినప్పుడు పది రోజులు ఆ గ్రామంలో గ్రామసభలు పెట్టినప్పుడు ఆటోమేటిక్ గా ఆ గ్రామంలోని రైతులందరూ ఈ సమావేశానికి వస్తారు. ఒక్క రోజు కాదు. పది రోజులు వాళ్ల సమస్యలు చెప్పుకోవడానికి వస్తారు. వాళ్లంతా వస్తున్నప్పుడు వందల కోట్ల రూపాయలు ప్రభుత్వ ఖజానాను అడ్వర్టైజ్మెంట్ రూపేణా ఖర్చు పెట్టడం అంత అవసరమా, ఈ రోజు రాష్ట్రంలో చాలా మంది పేద వర్గాల వారు ఇబ్బందిపడుతున్నారు. ల్యాండ్ రెవెన్యూ రికార్డులను అప్డేట్ చేసేటప్పుడు కొన్ని విషయాలు తప్పనిసరిగా ఈ రాష్ట్ర ప్రజానికానికి తెలియాల్సిన అవసరం ఉన్నది. టిఆర్ఎస్ పార్టీకి చెందిన గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడుతూ నయ్యాం ల్యాండ్స్ గురించి చాలా స్పష్టంగా చెప్పారు. చాలా పెద్దఎత్తున కథనాలు వచ్చాయి. పత్రికల్లో ఎలక్ట్రానిక్ మీడియాలో, అది చదివినా విన్నా అసలు నయ్యాంకు సంబంధించిన వ్యక్తులు ఎవరైనా ఫోన్ చేసినా, వాళ్లకు సంబంధించిన మనుషులు అని చెప్పినా ఆ భూమి వన దైనప్పటికీ వారి జోలికి పోకూడదు అని భయభ్రాంతులను చేసే విధంగా అంత పెద్ద ఎత్తున కథనాలు వచ్చాయి. కొన్ని వందల, వేల ఎకరాలు ఆయన కళ్ళా చేసినట్లుగా వందల ఎకరాలు చాలా మంది పెద్దవాళ్లకు ఆయన నజరానాగా ఇచ్చినట్లుగా, కొన్ని వేల కోట్ల రూపాయలు పోగువేసినట్లుగా, వందల కోట్ల రూపాయలు డంపులో దొరికినట్లుగా, వజ్రాలు వైఘర్యాలు దొరికినట్లుగా, ఉన్నతాధికారులంతా కూడా మిలాకత్ అంబు చేసినట్లుగా పెద్దఎత్తున పత్రికల్లో వచ్చింది. ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెద్దఎత్తున నిర్ణయం తీసుకుంటుందని చెప్పింది. నయ్యాం ఆక్రమించిన భూములన్నీ ఎవరి పేరు మీద ఉన్నాయి,

ఎక్కడున్నాయి, ఆ రికార్డులన్నీ కూడా సభలో కానీ, రాష్ట్ర ప్రజానికానికి కానీ తెలియజెప్పాల్సిన అవసరం ఉంది.

మరొక ప్రధానమైనది మియాపూర్ ల్యాండ్స్ కు సంబంధించిన అంశం. రాష్ట్రమంతా కూడా ఒక్కసారే ఉలిక్కిపడింది. 815 ఎకరాలు కొన్ని వందల కోట్ల రూపాయలకు సంబంధించిన ప్రభుత్వ భూములు సైవేటు వ్యక్తులందరూ మొత్తం రాయించుకొని రిజిస్ట్రేషన్ చేయించుకున్నారు. భూములన్నీ వెళ్లిపోతున్నాయి. రాష్ట్ర ఖజానాకు వందల కోట్ల నష్టం వస్తుందని వార్తా కథనాలు చదువుకున్నాము. ఒకరోజు కాదు, రెండు రోజులు కాదు కొన్ని వారాలు వచ్చాయి. ప్రభుత్వం ఏ రోజు కూడా దాన్ని ఖండించిన పాపాన పోలేదు, పోకపోగా ఆ భూములన్నీ ఎవరో రిజిస్ట్రేషన్ చేశారని చెప్పి ఆ అధికారిని సస్పెండ్ చేశారు. రెవెన్యూ రికార్డుల రిజిస్ట్రేషన్ కు సంబంధించిన చాలా మంది అధికారులను సస్పెండ్ చేశారు. చాలా సంతోషం. ప్రభుత్వ భూములను కాపాడడం కోసం మీరు చేసిన ప్రక్రియను నేను అభినందిస్తూనే మియాపూర్ కు సంబంధించిన 815 ఎకరాలు ప్రభుత్వం దగ్గరే ఉన్నాయి. ఎక్కడ పోలేదని చెప్పి ముఖ్యమంత్రిగారు పత్రికల్లో ఇచ్చిన స్టేట్మెంట్ చదివాను. 815 ఎకరాలను ఈ రోజు ఈ రాష్ట్రంలో చాలా మందికి మీరు డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు కట్టిస్తామని మాటిచ్చారు. వారంతా వాటి కోసం ఎదురుచూస్తూ ఉన్నారు. వాళ్లందరికీ 815 ఎకరాల్లో మీరు డబుల్ బెడ్ రూమ్ ఇళ్లు కట్టించి ఇస్తే చాలా సంతోషిస్తామని చెప్పి మీ ద్వారా ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టికి ఈ విషయాన్ని తీసుకొని వస్తున్నాను. మియాపూర్ ల్యాండ్ రికార్డులన్నీ కూడా దానికి సంబంధించిన సమగ్రమైన సమాచారం ఈ సభలో పెట్టాలి. ఈ రాష్ట్ర ప్రజానికానికి తెలియాల్సిన అవసరం ఉన్నది. నయ్యాంకు సంబంధించిన భూములు, మియాపూర్ కు సంబంధించిన భూములు రాష్ట్ర ప్రజానికానికి తెలియాల్సిన అవసరం ఉన్నది. తప్పనిసరిగా వాటిని సభలోనైనా పెట్టించండి. సభాసంఘమైన వేయించండి.

భూమికి సంబంధించిన కొన్ని అంశాలను మీ దృష్టికి తీసుకొస్తున్నాను. జి.ఓ.నెం.58,59 పేదవాళ్లందరికీ ఆక్రమణలో ఉన్న భూములన్నింటిని ఉచితంగా 120 గజాలు ఉన్న వాళ్లందరికీ రిజిస్ట్రేషన్ చేయాలని అన్ని పక్షాల నాయకులందరిని కూర్చోపెట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జి.ఓ.58 తీసుకొని వచ్చింది. హైదరాబాద్ నగరంలో చాలా మంది నిరుపేద దళిత కుటుంబాలకు సంబంధించిన వాళ్లు, పేదవర్గాల వారు, మిగతా వాళ్లు చాలా మంది కొన్ని దశాబ్దాలుగా భూముల్లో ఇళ్లు కట్టుకొని బ్రతుకుతున్నారు. అలా బ్రతికిటువంటి వాళ్లందరి ఇళ్లు ఖాళీ చేయాలని చెప్పి ఆసిఫ్ నగర్ లో ఉన్నటువంటి ఒక శాసనసభ నియోజకవర్గంలో ఒక పెద్ద దళిత వాడను ఖాళీ చేయించాలని పోలీసు యంత్రాంగం

అంతా అక్కడ వెళ్లి ఖాళీ చేయించే కారక్రమాన్ని చేపట్టింది. ఇది అత్యంత ప్రమాదకరమైనది. కొన్ని దశాబ్దాలుగా వాళ్లు ఇళ్లు కట్టుకొని అక్కడ బ్రతుకుతున్న వాళ్లకు మనం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ద్వారా తీసుకొచ్చిన జి.ఓ ద్వారా వాళ్లకు పట్టాలు ఇచ్చి గౌరవంగా బ్రతికేటట్లుగా మనం నూతనంగా తెచ్చుకున్న తెలంగాణ రాష్ట్రంలో కల్పించాలి తప్ప పోలీసులను పంపించి వాళ్లను ఖాళీ చేయించే పరిస్థితి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేయవద్దని చెప్పి మీ ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తెలియజేస్తున్నాను. రెవెన్యూ రికార్డులను అప్డేట్ చేసే క్రమంలో ప్రతి గ్రామంలో లిస్ట్ (ఎ) లిస్ట్ (బి) చేస్తున్నారు. లిస్ట్ (ఎ) లో దరఖాస్తు చేసుకున్నవాళ్లందరికీ రెవెన్యూ రికార్డుల నుంచి ఇచ్చిన పేపర్ల ఆధారంగా ఆ భూమిపై హక్కు కలిగి, ఏమి లిటిగేషన్ లేనటువంటి భూములను లిస్ట్(ఎ) లో పెడుతున్నారు. సాదాబైనామా క్రింద రిజిస్ట్రేషన్ కానటువంటి భూములను, వారసత్వంగా వచ్చినటువంటి మార్పు జరగనటువంటి భూములను, బొండ్స్ లో ఉన్నటువంటి భూములను, అసైన్మెంట్ ల్యాండ్ కు సంబంధించినటువంటి హక్కులను, ఆర్ ఓఆర్ కు సంబంధించినటువంటి హక్కులను, పిఓటి సంబంధించిన హక్కులను వీటన్నింటికీ సంబంధించిన వాటిని అక్కడిక్కడ సెటిల్ చేయకుండా దాన్ని(ఎ) లిస్ట్ లో నుంచి (బి) లిస్ట్ లోకి పెడుతున్నారు. అసలు ప్రధాన ఉద్దేశమే ల్యాండ్ రికార్డులను అప్డేట్ చేయడమనేది సాదా, చిన్న, సన్న , పేదవర్గాలకు సంబంధించిన భూములను వెంటనే పరిష్కారం చేసేటువంటి కార్యక్రమం ఆ ఉద్దేశం నెరవేరక పోగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఎకరానికి నాలుగు వేల రూపాయలు ఇస్తానని చెబుతున్నది, పెద్దఎత్తున పంట పండిచే ఈ చిన్న, సన్నకారు రైతులకు అసైన్డ్ ల్యాండ్ ఓనర్స్ కు, ఎండోమెంట్ ల్యాండ్ లో సాగుచేసుకొనే వారికి, కౌలుదారులకు పంట పండిచేటటువంటి దున్నే వాడికే భూమి అనేటువంటి హక్కు ద్వారా వచ్చినటువంటి ఈ హక్కులన్నీ కాల రాసి చివరికి పట్టా కాలంలో ఉన్న కొద్ది మందికి మాత్రమే .....

(మైక్ కట్ చేయడమైంది)

1. 50 | మిస్టర్ స్పీకర్:- రిపీటెడ్ గా గుర్తుచేస్తున్నాను.

మ. శ్రీ మల్లా భట్టి విక్రమార్క:- అధ్యక్షా, భూమిని దున్నుకునే హక్కు కలిగినటువంటి రైతాంగం ఆ హక్కు కోల్పోయే ప్రమాదం ఉంది. ఆ రకంగా 35 శాతం చిన్న, సన్నకారు రైతులను కొంతమందిని లిస్ట్ (బి)లో పెట్టారు. ఆ రైతులకు కూడా ఎకరానికి నాలుగు వేల రూపాయలు ఇస్తే ఉపయోగంగా ఉంటుంది. లేకపోతే ఆ నాలుగు వేల రూపాయలను తగ్గించడం కోసం ఈ కార్యక్రమం చేస్తున్నారా అనుకోవాల్సి ఉంటుంది. నయినా

ల్యాండ్స్, మియాపూర్ ల్యాండ్స్, అసైన్డ్ ల్యాండ్స్, afforestation Act కింద తీసుకొచ్చిన భూములపై, హరితహారానికి సంబంధించి పంట పండించుకునే భూములన్నింటిపై సమగ్ర సమాచారాన్ని ఈ సభలో పెట్టాలని అదే విధంగా ఆయా వివరాలు రాష్ట్రప్రజానీకానికి తెలియజేయడం కోసం సిట్టింగ్ జడ్జి ద్వారా ఎంక్వైరీ వేయించండి, లేదంటే, హౌస్ కమిటీని వేయించండి. సమగ్రమైన సమాచారాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను. వక్స్ ల్యాండ్స్ కూడా అన్యాయక్రమం అవుతున్నాయి.

(ఈ దశలో మైక్ కట్ చేయబడింది)

SRI AKBARUDDIN OWAISI:- Hon'ble Speaker Sir.....

శ్రీ మల్లా భట్టి విక్రమార్క:- అధ్యక్షా, నేను చేప్పిన అన్ని అంశాలకు సంబంధించి మీరు ఇంటర్వ్యూ అయి మా హక్కులను కాపాడ వలసిందిగా కోరుతూ , ముఖ్యమంత్రి గారు మాట్లాడేటప్పుడు ఆ విషయాలన్నీ అడ్డెన్ చేస్తారని, ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Hon'ble Speaker Sir, our party compliments the Telangana Government for taking up the comprehensive land survey for rectification, simplification and purification of land records in the State. Hon'ble Speaker Sir, the previous survey was done 80 years ago during the Nizam's rule.

Before I go into the subject, I would like to point out that after the formation of Telangana State, the Government has taken up several measures with regard to land issues and other issues. Wherever and whenever we go into the details of any issue that has been taken up after the formation of Telangana State, what we all come to witness is that in all walks of life, in all the departments and in all the issues that come up for discussion, we see that Telangana has always faced injustice. When we talk about this land issue also I would like to come on record and say that the precious lands of Telangana were auctioned and sold in the combined Andhra Pradesh and allotted to several companies and the money generated out of the

auction/ out of sale of those land was utilized neither for Telangana region nor for the people of Telangana but the amount was utilized for the upliftment of the Andhra Region and Rayalaseema region. In the erstwhile Andhra Pradesh Assembly, it was me and my party who used to regularly fight for the injustice that was being meted out to Telangana region and would always use to make demand that the money which has come to the Government Treasury because of the auction and allotment should be spent in Telangana region.

I would like to come on record and say that injustice was done to Temple lands, Endowment lands, masjid lands and Waqf lands. Injustice was done to Telangana region when Inam Abolition Act came into enforcement. Injustice was done to Telangana region when Jagir Abolition Act came. The priests and religious leaders of Waqf had gone to Supreme Court and got an order. The then TDP Government, when Sri N.T.Rama Rao was the Chief Minister, has brought in a law where exemption to all the religious institutions, Inam and Jagir lands. In spite of the law being enacted in the erstwhile Andhra Pradesh Legislative Assembly, many lands of temples, Dargahs and mosques were taken over by the Government. The Government in return in the due course of time, have auctioned those lands at a very low price. I have the list of all the endowment lands in Hyderabad city, which were auctioned at a very low rate. Again Hindu religious leaders and Hindu leaders have approached the High Court and the High court had given stay on the auctions. This is how unjust has been done, not only when Jagir and Inam Abolition Act came into existence but, unjust continued when Urban Land Ceiling Act came, when Agriculture Land Ceiling Act came. Always unjust was being done to the Telangana region, in all walks of life and this is why the people of Telangana had demanded and wanted a separate state of Telangana.

Now I appreciate the Government for taking up this step of purification and upgradation of land records. This is the real

need and demand of the moment but, at the same time, I would like to come on record and say that when this process of re- conciliation or purification and upgradation of land records has been taking place State, we need to take care of all the temple lands, waqf lands, dargah lands and mosque lands.

As far as waqf lands are concerned, in 1984 after the demand of MIM party in the erstwhile Andhra Pradesh Legislative Assembly, the Minorities Welfare department came into existence. After the Minorities Welfare Department came into existence, it was the demand of the MIM that all the lands of waqf, mosque and dargah should be reverted back to Waqf Board. Before that all the waqf lands were used to be monitored and taken care of by the Revenue department.

Right from the independence, till 1984, the Revenue department had included all the lands of Waqf and all the Inam lands of dargah as Government lands. When the Hon'ble Minister rises to give reply, I would like to know what would be the fate of these lands? How are you going to give back those lands?

So many disputes are arising. The Waqf Board claims that these lands belong to Waqf and the Government claims that these lands belong to Government. In spite of Dargahs and temples having the muntakab, still the Government says that these lands belong to the Government. They even have the gazette but that gazette is also not accepted and those lands were not transferred in the name of temples, dargahs or mosques.

Three years ago in December, 2014, the Government had formed Task Force headed by a retired IAS Officer Sri S.K. Sinha, to submit a comprehensive report on grabbing of Government lands in Hyderabad and other places. The Task Force was asked to submit its report within 2 years. The Task Force was also asked to make recommendations to dispose off the civil suits pending in the Courts expeditiously to enable the Government to take back the lands.

Hon'ble Speaker Sir, the Task Force had gone through thousands of records and submitted its report to the Government. Its term ended in 2016. The Task Force reportedly pointed out the role of top level officers and high level personnel in grabbing the Government lands covering thousands of acres.

Sir, in one of its reports the Committee elaborated how more than 2000 acres of land belonging to freedom fighters situated in Patancheru, Ramchandrapuram were grabbed with the active cooperation of higher Officials who made several important files got disappeared after filling their pockets with ill-gotten wealth. The Task Force stated in its report that a noted real estate firm encroached 400 acres of land assigned to a freedom fighter at Kolluru, Tellapur village near BHEL. It was also pointed out in the report that with the help of forged papers, the real estate firm had even obtained signatures of the victims on the white paper to get the land registered. The report also mentioned the names of bigwigs who grabbed 144 acres of land in Ibrahimpattanam, 26 acres near Batasingaram and 10 acres in Turkayamzal.

The Task Force had also made it clearly that 800 acres of land which was fenced in two sides of the National Highway between Hyderabad and Warangal belonging to the Government. The report mentioned the names of persons who were responsible for alienation of land. The Task Force Committee while suggesting taking back the Government lands, recommended action to be taken against the officials who had destroyed the important files relating to those lands. Interestingly the names of MLAs, former MLAs, several Deputy Collectors and RDOs against whom action needed to be initiated are included in the list presented by the Committee. However, after the report was submitted by Sri S.K. Sinha, no action was initiated against any person. The Officers mentioned in the report are presently working at various higher positions.

2. 10 Sir, now the question that arises is, why action has not been taken. I would urge the Government to table the report of S.K. Sinha in the State Legislature and spell out the measures taken on the recommendation of the Task Force. This is very important. If we are not going to do this, then these grabbers will do the same thing what they have been doing all these years. If the Government takes back these encroached lands then these lands can be utilized for Double Bedroom Housing Scheme and for other public purposes.

I would like to point out that during the debate in the august House on the land issue, my party had demanded and made some suggestions regarding the announcement of free regularization/ free allotment of land upto 125 Sq. yards to the poor people under (G.O.Ms.No.58) and regularization of lands for more than 125 Sq. yards under (G.O.Ms.No.59) and for regularization of ULC lands. The Government had agreed the demand made by the MIM party and issued G.O.Ms No. 58 for free regularization/free allotment of land upto 125 Sq. yards of land and G.O.Ms.No.59 for regularization of lands for more than 125 Sq.yards.

صاحب! 125 گز کی چھوٹی سی زمین پر regularization کے لئے ایک غریب نے apply کیا، اور apply کرنے کے بعد اس چھوٹی سی زمین پر وہ سے تین منزلہ عمارت تھی، تو اس کے بعد یہ کہا گیا کہ آپ اس فیصلہ اور کچھ عمارت بنادی گئی، لیکن اس کا regularization نہیں ہوا۔ پھر جی او 59 آیا اس میں کہا گیا، more than 125 Sq.yds اس پر بھی یہ کہا گیا کہ آپ اس میں فیصلہ دیجئے، بعد میں Instalments میں دیجئے۔

I would like to know from the Government as to how many applications were received under G.O.Ms.No.58 and G.O.Ms.No.59 ? How many applications were cleared and how many applicants have given the entire amount? What is the amount that the Government has received through these two G.Os? What is the Government doing about regularization of Urban Land Ceiling Act? This is an important issue. This needs to be replied. Sir, at the same time, I would like to recall and say that your kind self had constituted three House Committees to go into the issues of Illegal Sale

and Occupation of Government lands, Irregularities in Co-operative Housing Societies and Encroachment of Waqf Lands. These Committees were constituted in the year 2015. It is almost 3 years, since these Committees were constituted with a tenure of 3 months each. The House Committee on Illegal sale and Occupation of Government lands was asked to look into encroachment of Endowment lands, Bhoodan lands, U.L.C. lands, Inam lands and also other categories of Government lands. The tenure of the House Committee has been extended from time to time. But, so far, none of these have completed the work nor submitted any report to the House. Sir, your kindself need to interfere in this and tell the Chairman and Members of the Committees to submit the report. If the Committee is not submitting its report even after a lapse of three years then the very purpose of constituting the House Committee fails. Sir, I would like to know the current status of the Committees and how many times each of the Committees has met and when these Committees would complete the assigned task and submit the reports to the House.

An year ago in 2016, the State Government has constituted a five member Cabinet Sub-Committee to formulate guidelines for regularization of Endowment/ Temple lands. There are 12,302 temples registered in Endowments department including 646 major temples. However, there are 20,000 temples including those, which were not registered with the Endowments department. There are 5,000 big temples with land holdings. The temples in Telangana have 86,000 acres of land and out of them, more than 56,000 acres of temple lands have been encroached. It is a very sad state. It is very shocking and surprising that out of 86,000 acres of land, 56,000 acres of temple land have been encroached. Who is responsible for this? Who is going to take back these lands and give it back to the temples? About 16,000 acres of temple lands have been registered in the names of private individuals and companies. We have to bring back those

lands and cancel the registrations and give those 16,000 acres of land to the temples.

Sir, I would also like to draw your attention to the urgent need of reconciling the waqf land records with the land revenue records by undertaking joint survey of waqf properties. The first survey of waqf properties in the erstwhile Andhra Pradesh was taken-up in 1962 and completed 14 years later. As per the survey, there were 33,929 waqf properties with land covering an extent of 77,538 acres in Telangana. Over a decade, almost 57,424 acres of waqf land have been encroached in Telangana.

Sir, out of these lands, there is a very big extent of land which has been taken-over and allotted by the Government. For example, if we take the Rajiv Gandhi International Airport, Shamshabad, that land belongs to Baba Sharfuddin Dargah. If we also see the Hi-Tech City, Gachibowli, Manikonda Jagir, Dargah Hussain Shahvalli, Chengicherla Jail, that land also.....

శ్రీ కె. జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. ఈరోజు ఎమ్మార్పిఎస్ కార్యకర్తలు హైదరాబాదులో కలెక్టర్ కార్యాలయాన్ని ముట్టడి చేస్తున్న సందర్భంలో లారీఛార్జీ వల్ల భారతి అనే దళిత కార్యకర్త ఇప్పుడే చనిపోయినట్లుగా మాకు సమాచారం ఉంది. ఆ సమాచారం ప్రభుత్వానికి వచ్చిందా, లేదా? ఒకవేళ ఆ సమాచారం వచ్చినట్లైతే, ఈ చర్చను రేపటికి కంటిన్యూ చేస్తూ, ప్రభుత్వం వెంటనే ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చి సభకు ఆ విషయాన్ని తెలియపర్చాలని కోరుతున్నాను.

SRI AKBARUDDIN OWAISI: Hon'ble Speaker Sir, the 2nd survey of waqf properties in erstwhile Andhra Pradesh were launched in 2001 and work has been completed this year. 13,349 new waqf properties have been identified in the 2nd survey in Telangana are yet to be notified in the State Gazette.

Sir, I have the information that 8,000 waqf properties were actually listed in the revenue land records but, the previous Governments, the Congress and the Telugu Desam Party, in the erstwhile Andhra Pradesh, failed to get all the waqf properties incorporated in the land

records. There was no reconciling of waqf records with the revenue records leading to large scale encroachment of waqf lands and as a result, there is a mismatch between the waqf records and revenue records in all the districts including Hyderabad. Recently, the Telangana Government has initiated land survey across the State to rectify the land records and at the same time, the Government has also scheme to protect the waqf lands. I also understand that the Waqf Board has been directed to furnish waqf records (both soft and hard copies) to Tahsildars of all Mandals as well as to the District Collectors of all the 31 Districts for incorporation of waqf lands in the revenue records.

Sir, I want to know whether the wakf board has submitted the entire wakf records mandal-wise to the Tahsildars concerned. My concern is whether mere submission of wakf records to the Tahsildar will resolve the issue and the wakf records will be incorporated in the revenue records.

I would like the Deputy CM for Revenue Sahib to spell out the steps being taken in this regard. The Government is keen to protect the Government lands such as Sikham Lands etc., and initiating steps to cancel Pattas & ORCs and restore these in the name of the Government.

Similarly, on the same lines, I request the Government to issue necessary instructions to the concerned revenue authorities to initiate ***suo-motu*** action for cancellation of the Pattas and ORCs issued on the Wakf Lands and restore these in the name of the Wakf Board. If this is not done immediately, the Wakf Board will have to collect the entire revenue records and identify the irregular Patta and ORCs issued on wakf lands and build up the case to

file an appeal before the competent authority for the cancellation of ORCs and Pattas, which will go on for years together and also require hiring hundreds of advocates to approach the courts.

Pending the gazette notification of the new wakf institutions identified under the 2nd wakf survey, the records of these wakf lands may also be incorporated in the revenue records under the ongoing land survey.

I quote Section No.5 of Wakf Act, 1995.

Section No. (5)

(1) On receipt of report under sub-section (3) of Section 4, the State Government shall forward a copy of the same to the Board.

(2) The Board shall examine the report forwarded to it under sub-section (1) and (forward it back to the Government within a period of six months for publication in the Official Gazette) a list of Sunni (Auqaf) or Shia (Auqaf) in the State whether in existence at the commencement of the Act or coming into existence thereafter, to which the report relates, and containing such other particulars as may be prescribed.

(3) The Revenue authorities shall:

(iii) Include the list of auqaf referred to in sub-section (2) while updating the land records; and

(iv) Take into consideration the list of auqaf referred to in sub-section (2), while deciding mutation in the land records.

(4) The State Government shall maintain a record of all the lists published under sub-section(2) from time to time.

Further, the Hon'ble High Court, in W.P.Nos. 343 of 2015, 232 of 2012 and 352 of 2013, dated 23.12.2015 has ordered for

notification, updation of entries in POB register including Government, Endowment and Waqf Records.

I conclude with few lines Sir, when we say purification and updation of land records, I want to come on record and bring to the kind notice of the Government that the Revenue Officials at Mandal level are misusing the purification and updation process. At the same time, in the same name of the Project, villagers and pattedars are put to much hardship. Lot of money is being extracted from the villagers and pattedars. The Revenue Officials are turning as extortionists and collecting money in the form of corruption. The villagers have to wait years together to get their turn. The Revenue Officials are collecting minimum amount of Rs. 1000 per acre to Rs. 20,000 per acre depending upon the value of the property from the beneficiaries to update the records. I want to make it very clear to the Government that corruption is taking place in a big way.

I urge the Government to kindly look into this matter. One more point I want to bring to your kind notice is that if there is one land owner, who is not residing in this Country, who is outside the Country, he has to go personally for Form 1B. Sir, I request the Government to kindly exempt the Non-Resident Indians from this process and they may be allowed to submit their requisition through E-mail.

I once again request the Government to direct the officials of the Revenue Department to coordinate with the Telangana State Waqf Board, Survey Commissioner of Waqf and the Minorities Welfare Department and undertake a joint survey of all the Waqf properties (Notified under the First Survey and identified under the Second Survey) under the Comprehensive Lands Survey so that the Wakf Land Records are reconciled fully with the Revenue Land

Records and *vice versa*. I hope that justice would be rendered and Endowment lands would be restored back to Endowments and the Wakf Lands may be given back to Wakf Board and Darga lands may be given back to Darga Managing Committee and Mosque lands to the Mosque Management and assigned lands to the assignees. Sir, we had discussed this subject earlier in the august House. We have assigned lands. As per the Revenue records, there are large number of assignees who are holding the assigned lands and they are being practically misused by other categories of people, thereby defeating the very purpose of assignment. We need to take action and get back the assigned lands and see that the assigned lands are given back to the needy people.

I thank you very much for giving me this opportunity.

(కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు తమకు మాట్లాడే అవకాశం ఇవ్వాలని కోరడం జరిగింది)

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి (అంబర్పేట): అధ్యక్షా, గత 24 సంవత్సరాలుగా పెడవ్యాల్తు కులాల వర్గీకరణ జరగాలని సమైక్య ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మరియు తెలంగాణలో కూడా అతి పెద్ద పోరాటం జరుగుతున్న విషయం మీ అందరికీ తెలుసు. ఏ రాజకీయ పార్టీకి కూడా ఇక్కడ రిజర్వేషన్స్ లేవు. అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఇది జరగాలని కోరుకుంటున్నాయి. దురదృష్టవశాత్తు ఈ రోజు కలెక్టర్ కార్యాలయం దగ్గర జరిగిన ధర్మా ముట్టడి కార్యక్రమంలో భారతి అనే ఎమ్మార్పిఎస్ కార్యకర్త ఇప్పుడే మృతి చెందగా డెడ్ బాడీని ఆసుపత్రికి తరలించడం జరిగింది. ఈ అంశమే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వాలి. ఆ అంశం గురించి మనందరం మాట్లాడుకుంటున్న సందర్భంలో ఆ ఘర్షణ జరిగి కార్యకర్త మృతి చెందడం జరిగింది. ప్రభుత్వం ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చిన తరువాత చర్చ కొనసాగిస్తే బాగుంటుందని అవాజిషన్ పార్టీలన్ని అడుగుతున్నాయి. కావున, దయచేసి ప్రభుత్వం ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చిన తరువాత ఫర్దర్ బిజినెస్ చేస్తే బాగుంటుందని మీద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

2. 20

మ.

جناب سید احمد پاشا قادری (Janab Syed Ahmed Pasha Quadri): اچھی جس واقعہ کی اطلاع ایوان کو دی گئی، اس سلسلہ میں MIM Party بھی مطالبہ کرتی ہے کہ ہاؤز میں اس کے بارے میں ایک Statement دیا جائے اور اس تعلق سے حکومت کا کیا رد عمل ہے، اس پر حکومت واضح طور پر بیان دے تاکہ اس کا ہر سب ل کر متفقہ طور پر کوئی فیصلہ لیں۔ شکریہ۔

శ్రీ ఎన్. వెంకట వీరయ్య : అధ్యక్షా, ప్రభుత్వాన్ని 10 సంవత్సరాలుగా అనుభవించిన తరువాత కొన్ని సాంకేతిక కారణాలతో ఎస్సీలకు కొన్ని సవరణలు చేయాలనే సందర్భంగా ఉద్రిక్తమైన వాతావరణంలో వర్గీకరణ సమస్య ఏర్పడితే. దురదృష్టం అన్ని పార్టీలూ ఈ అంశం గురించి డిమాండ్ చేస్తున్నాయి, ప్రభుత్వానికి ఈ అంశంపై బేధాభిప్రాయం లేదు. కాబట్టి, ఎస్సీ వర్గీకరణ అంశంపై ఒక స్పష్టమైన ప్రకటన, హామీ ప్రభుత్వం ఇవ్వాలి. ఎమ్.ఆర్.పి.ఎస్. కార్యకర్తల అయిన భారతి హైదరాబాదు కలెక్టరేట్ ముందు చనిపోయిందనే వార్తపై చర్చించిన తరువాతనే మిగిలిన అంశాలు చర్చించాలని డిమాండ్ చేస్తున్నాను.

శ్రీ సున్నం రాజయ్య (భద్రాచలం): అధ్యక్షా, ఎస్సీ వర్గీకరణ అంశం చాలా కాలం నుండి జరుగుతుంది. ఈ విషయమై కేంద్ర ప్రభుత్వం స్పందించాలనే విషయమై రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి డీవియేషన్ ఏమీ లేదు. ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా గతంలో తీర్మానం ప్రవేశ పెట్టారు. భారతి అనే అమ్మాయి హైదరాబాదు కలెక్టరేట్ ముట్టడిలో చనిపోవడం అనేది చాలా బాధాకరం. ఈ విషయం ఇప్పుడే తెలిసింది. ఈ విషయమై పూర్వాసరాలు పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. ప్రకటన వచ్చిన తరువాతనే మిగతా అజెండా ప్రకారం బిజినెస్ చేయాలనేది సి.పి.ఎం. పార్టీ అభిప్రాయం. ఆందోళనలు, లేకుండా ప్రభుత్వం నుండి సామాజిక వర్గాలకు తక్షణం హామీ ఇవ్వాలని తమరి ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :- ప్రభుత్వం స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది. స్టేట్ మెంట్ తో ప్రభుత్వం సభకు వస్తుంది. బిజినెస్ మొదలు పెడదాము.

(అంతరాయం)

(దళితులు మరియు ఆడబిడ్డలు అంటే ప్రభుత్వానికి

తెక్క లేదని కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు నినదించారు.)

జీవన్ రెడ్డి గారూ, ప్రభుత్వం స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది.

శ్రీ ఈటల రాజేందర్ :- అధ్యక్షా, ఐదు నిమిషాల క్రితం ఎల్.ఓ.పి. గారు వచ్చి సమాచారం ఇచ్చారు. వారు చెప్పిన వెంటనే

మేము కూడా సమాచారం తెచ్చుకునే ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఆ అమ్మాయి ఫిట్స్ వచ్చి చనిపోయిట్లుగా మాకు సమాచారం వచ్చింది. ఈ విషయమై మిగిలిన సమాచారం కోసం ముఖ్యమంత్రి గారు వాక్స్ చేస్తున్నారు. మీరు లేచి గంతులు వేయడమంటే ఇదేం పద్ధతి? అంటే ఐదు నిమిషాల్లోనే సమాచారం తీసుకుని, ముఖ్యమంత్రి గారు సమాచారం తెలుసుకుంటున్నారు. భారతి అనే మహిళ ఫిట్స్ వచ్చి చనిపోయినట్లుగా ఇప్పటి వరకు మాకు సమాచారం వచ్చింది. ఈ విషయాన్ని క్రాస్ చెక్ చేసుకుని చెప్తామని చెప్పిన తరువాత రాజకీయం చేస్తే ఎలా? ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చిన తరువాత సమాచారం ఇస్తారని చెప్తుంటే ఈ విషయాన్ని రాజకీయం చేస్తే ఎలా?

మిస్టర్ స్పీకర్ :- జీవన్ రెడ్డి గారూ, జానా రెడ్డి గారు సభ దృష్టికి తీసుకువచ్చిన విషయం ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి వెళ్లింది. ఆ విషయమై సమాచారం తీసుకుంటున్నారు. స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. అంత వరకు బిజినెస్ . . .

(అంతరాయం)

శ్రీ నాయని నర్సింహ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, దళితుల గురించి ఇంతకు ముందే మాట్లాడుకున్నాము. ఈ విషయం మాట్లాడుకుంటున్నప్పుడు ప్రధాన మంత్రి వద్దకు పోవాలని అన్నారు. ఈ శాసన సభలో యునానిమస్ తీర్మానం చేసి పంపించాము. ఈ విషయంలో మా పార్టీ, మా ప్రభుత్వం వ్యతిరేకం కాదు. ఢిల్లీలో ఉన్న ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోవడం లేదు. ఢిల్లీ ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకోకుపోతే మా మీద ఆరోపణ చేస్తే ఎలా? ఈ రోజు జరిగిన సంఘటన జరిగి ఉండవచ్చు. జరిగిన సంఘటన నిజమూ, కాదా అనే విషయం తెలియాలి కదా. మీ ప్రభుత్వం ఉన్న నాడు నిమిషాల్లో సమాధానం చెప్పారా? మీరూ రూలింగ్ లో ఉండి ప్రభుత్వం నడిపించారు. మేము పారిపోయే సమస్య లేదు. విచారణ జరిపిన తరువాత ముఖ్యమంత్రి గారు స్టేట్ మెంట్ ఇస్తారు. సభ జరుపుకుంటూ ఉంటే ముఖ్యమంత్రి గారు వచ్చి స్టేట్ మెంట్ ఇస్తారు. ఈ విషయానికి తొందర పడనవసరం లేదు. దురదృష్టవశాత్తు సంఘటన జరిగింది. ఏ విధంగా జరిగిందనే విషయమై రిపోర్ట్ రావాలి.

(అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్ :- కిషన్ రెడ్డి గారూ, ప్రభుత్వం స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది అని చెప్పిన తరువాత కూడా బిజినెస్ .

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, మీరు కూడా సభ్యుల యొక్క ఆవేదనను, ఆందోళనను అర్థం చేసుకోవాలి. భూ రికార్డుల ప్రక్షాళన కావచ్చు, ఇతర విషయాలు కావచ్చు మేము

మాట్లాడడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాము. కానీ, ఈ విషయమై స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చే ముందు సభను అరగంట పాటు వాయిదా వేయండి.

మిస్టర్ స్పీకర్:- ప్రభుత్వం స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది అని స్పష్టంగా చెప్పన్నది కాబట్టి, అంత వరకు బిజినెస్ . .

(అంతరాయం)

శ్రీ జి. కిషన్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, ఈ రకమైన సంఘటన జరిగినందుకు అందరం బాధ్యత వహించాలి. రాజకీయాలకు సంబంధం లేదు. కాబట్టి, ఇటువంటి సంఘటన జరుగుతున్నప్పుడు, ఇక్కడ నుండి కూత వేలు దూరంలో ఉన్న కలెక్టరేట్ లో సంఘటన జరిగింది. కాబట్టి, సభను అరగంట సేపు వాయిదా వేసుకుంటే సబబుగా ఉంటుంది. మీరు కూడా నిర్ణయం తీసుకుని .

మిస్టర్ స్పీకర్ :- గతంలో ఉన్న అభిప్రాయం తెలుసు. వెళ్లాలి, కలవాలి, ఆ సమస్య పరిష్కారం కావాలనే విషయంలో ప్రభుత్వానికి గాని, మనకు గాని స్పష్టత ఉంది. జరిగిన విషయంలో ప్రభుత్వం స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సిద్ధంగా ఉంది. స్టేట్ మెంట్ రడీ అవుతుంది. మీరు బిజినెస్ నడవండి.

(పెళ్ళిళ్లు, దినాలకు వెళ్తున్నప్పుడు, ఒక అమ్మాయి చనిపోయినప్పుడు వెళ్లాలి కదా అని కొంత మంది కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు అన్నారు.

శ్రీ జి. జగదీష్ రెడ్డి :- అధ్యక్షా, గౌరవ సభ్యులు ఈ విషయాన్ని ఎందుకు రాజకీయం చేయాలని అనుకుంటున్నారో, ఏం సాధించుకుందామని అనుకుంటున్నారో అర్థం కావడం లేదు. స్పష్టంగా ప్రభుత్వం ప్రకటన చేయడానికి సిద్ధంగా ఉంది. రేపు ఇస్తాము, ఎల్లండి ఇస్తాము, గంట ఆగండి అని అనడం లేదు. సమాచారం సేకరిస్తున్నారు. టైప్ చేయడానికైనా సమయం పడుతుంది కదా. ఈ విషయంతోనే అన్నీ సాధిస్తాము, ఈ విషయంతోనే మాకు అన్నీ వచ్చేస్తాయి... .. ఎందుకండీ ఇంత తొందరపాటు, ఇంకా చాలా విషయాలు ఉన్నాయి, మీరు చేసేవి ప్రజలు చూస్తున్నారు, మేము చేసేవి ప్రజలు చూస్తున్నారు.

(కొంత మంది కాంగ్రెస్ పార్టీ సభ్యులు అంతరాయం చేశారు.)

2. 30 | (ఎస్.ఎ. సంపత్ కుమార్ దళిత మహిళను పోలీసుల ము.) వాళ్లు లారీలతో కొట్టి చంపారు.)

శ్రీ కె.జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం వ్యతిరేకంగా ఉన్నదని కానీ, మేము వేరే విధంగా రాజకీయం చేస్తున్నామని కాదు. వాయిదా తీర్మానాన్ని అనుమతించమని

ఉదయం మేము రిక్వెస్ట్ చేసినప్పుడు, వెంటనే ఈ విషయాన్ని ముఖ్యమంత్రి గారి దృష్టికి తీసుకుపోయి, అఖిల పక్షాన్ని ఢిల్లీకి తీసుకువెళ్లే విషయాన్ని మాట్లాడతామని ఒక మాట చెబితే అక్కడో అయిపోయేది. మేము మాట్లాడిన తరువాత ఆ మాట స్పష్టంగా.....

(కొంతమంది టి.ఆర్.ఎస్. సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- జానారెడ్డి గారు మీరు ఈ అంశాన్ని సభ దృష్టికి తీసుకురాగానే ప్రభుత్వం దృష్టికి వెళ్లింది. ప్రభుత్వ పరంగా స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి ముఖ్యమంత్రిగారు సిద్ధమవుతున్నారు. స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి సమయాన్ని ఇవ్వాలి కదా. మీరు మాట్లాడుతున్న అంశంపై సభ తీర్మానం చేసింది. డెఫినిట్ గా పరిష్కార దిశగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తున్నది. I am requesting all the Members to maintain silence.

శ్రీ కె.జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, మేము అడిగినప్పుడు చెప్పవలసిన విషయాన్ని, మేము సభలోంచి వెళ్లిపోయిన తరువాత పరిశీలిస్తున్నామని చెప్పారు. ఈ విషయంలో మోదీగారికి లేఖ వ్రాశారని, మాట్లాడడానికి ఆయన సమయం ఇవ్వలేదని అన్నారు. ఒక విషాదకరమైన పరిస్థితి, సంఘటన జరిగింది. ఆ విషయానికి సభ అంతా కన్సర్న్ తో ఉంది. ఆ విషయాన్ని స్టేట్ మెంట్ రూపంలో సభకు తెలియపరచేందుకు వీలుగా అరగంట సేపు సభను వాయిదా వేసి, స్టేట్ మెంట్ ప్రీపేరైస్ తరువాత సభను కంటిన్యూ చేస్తే బాగుంటుంది. ఈ విషయానికి అభ్యంతరం ఏముంది, కనీసం ధర్మాన్ని పాటించరా అని అడుగుతున్నాను. సభ్యులు మాట్లాడాలనుకుంటే, మాట్లాడనివ్వండి మేము నిశ్చలమౌతామని.

(కొంతమంది టి.ఆర్.ఎస్. సభ్యుల నుంచి అంతరాయం)

మిస్టర్ స్పీకర్:- స్టేట్ మెంట్ ను తయారు చేయడానికి సమయం కావాలి. తప్ప వేరే కారణమేమీ లేదు. కనుక ఈ లోగా బిజినెస్ ను నడుపుదాము. కిషన్ రెడ్డి గారు స్టేట్ మెంట్ ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం కమిట్టై ఉంది.

(కొంతమంది కాంగ్రెస్, బి.జె.పి, టి.డి.పి సభ్యులు పోలీసులు దళిత మహిళను లారీలతో కొట్టి చంపారనే నినాదాలు చేయసాగారు.)

మిస్టర్ స్పీకర్:- సభను 15 నిమిషాలపాటు వాయిదా వేయడమైనది.

(సభ 2.33 ని.లకు వాయిదా పడినది.)

(The House re-assembled at 3.30 P.M of the Clock of the House and the Hon'ble Speaker took the Chair.)

MR. SPEAKER: Please resume your seats. Now, Statement by the Hon'ble Chief Minister.

ప్రకటన

భారతి మరణంపై ముఖ్యమంత్రిగారి వివరణ

శ్రీ కె.చంద్రశేఖర్ రావు:- అధ్యక్షా, ఎస్.సి. వర్గీకరణను డిమాండ్ చేస్తూ ఇవాళ రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఆందోళనకు ఎం.ఆర్.సి.ఎస్. పిలుపునిచ్చింది. అందులో భాగంగా కొంతమంది ఎం.ఆర్.సి.ఎస్. కార్యకర్తలు హైదరాబాద్ జిల్లా కలెక్టర్ కార్యాలయం వద్ద ధర్నాకు దిగారు. మధ్యాహ్నం దాదాపు 12.40 గంటల సమయంలో కార్యకర్తలు కలెక్టరేట్ గేటు తోసుకుని లోపటికి పోవడానికి ప్రయత్నించారు. దీంతో పోలీసులు అడ్డుకుని వారిని ఒక్కొక్కరిని అదుపులోకి తీసుకొని వాహనంలో తరలిస్తున్నారు. ఇదే సమయంలో ధర్నాలో పాల్గొన్న 40 సంవత్సరాల భారతి అనే ఎం.ఆర్.సి.ఎస్. కార్యకర్త అస్వస్థతకు గురై, అక్కడే కూర్చున్నది. ఇది గమనించిన పోలీసులు వెంటనే భారతి గారిని పోలీసు వాహనంలో ఉస్మానియా ఆసుపత్రికి తరలించారు. ఆసుపత్రిలో చికిత్స పొందుతూ భారతి మరణించారు. దీనికి సంబంధించిన వీడియో ఫుటేజీ కూడా ప్రభుత్వం పరిశీలించింది. ఈ వీడియో ఫుటేజీను మీడియా ద్వారా విడుదల చేస్తున్నాము. ఈ ఘటనపై ప్రభుత్వం విచారణ జరుపుతున్నది.

పోలీసులు భారతిగారిని ఆసుపత్రికి తరలించే సమయంలో ఎం.ఆర్.సి.ఎస్.కు చెందిన కొంత మంది కార్యకర్తలు వెంటబడించారు. వాళ్లను పోలీసులు, పోలీసు వాహనంలోనే తీసుకొని వెళ్లారు. సుజాతగారు, రేణుక గారు, శంకర్ గారు అనే ముగ్గురు కార్యకర్తలు, భారతిగారు అనుకోకుండా కుప్పకూలడం వల్ల వారి వెంటబడి సహాయచర్యల కోసం వెళ్లడం జరిగింది. ఏదీ ఏమైనా ఇది దురదృష్టకరం. ఇది జరగాల్సింది కాదు. మనం భారతిగారిని తిరిగి తీసుకొరాల్సింది. వారి కుటుంబాన్ని ఆదుకోవాలనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం ఆ కుటుంబానికి రూ.25 లక్షలు ఎక్స్ గ్రేషియా ప్రకటిస్తున్నది. వెంటనే ఈ మొత్తాన్ని వారి కుటుంబానికి అందజేస్తాము. నేను ఈ ఘటనకు సంబంధించిన వీడియోను స్వయంగా చూడడం జరిగింది. అప్పరుద్దీన్ ఓవైసీగారు మాట్లాడుతున్నప్పుడు నాకు ఈ సమాచారం వచ్చింది. అప్పుడు నేను సడన్ గా లేచి బయటకు వెళ్లడం జరిగింది. నేను అక్కడ ఈ విషయం గురించి తెలుసుకుంటూ ఉండగానే ఇక్కడ జానారెడ్డిగారు ఈ అంశాన్ని రైజ్ చేశారు. సభ కొలువుదీరిన సమయంలో ఏదైనా వివరాలు తెలిస్తే సభకు తెలియజేయడం ప్రభుత్వం యొక్క బాధ్యత. నేను

అక్కడే ఉండిపోయాను. ఇంతలో తమరిని ఈ విషయం గురించి ఒకటి రెండు సార్లు కిషన్ రెడ్డిగారు మరియు ఇతర మిత్రులు అడిగారు. **We are all concerned.** సభను వాయిదా వేయమంటే తమరు మన్నించి వాయిదా వేశారు. ఏదేమైనా దురదృష్టకరం, ఇది జరగాల్సి ఉండకూడదు. దీనికి సంబంధించి మరొక అంశం కూడా తమరి అనుమతితో సభ దృష్టికి తీసుకొని రావాలనుకుంటున్నాను. ఎమ్.ఆర్.సి.ఎస్. ఉద్యమం, ఎస్.సి. వర్గీకరణకు సంబంధించి ఒక వ్యక్తిగా నాకు చాలా దగ్గరి ఎమోషనల్ సంబంధం ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు శ్రీ నారాచంద్రబాబునాయుడు గారు ఆయన క్యాబినెట్ లో, నేను క్యాబినెట్ మంత్రిగా ఉన్నాను. వర్గీకరణ కోసం నియమించిన సబ్ కమిటీలో సభ్యునిగా ఉన్నాను, వర్గీకరణను ప్రతిపాదించిన వారిలో నేను కూడా ఉన్నాను. ఆ సందర్భంలో వర్గీకరణను వ్యతిరేకించిన కొంత మంది నా మీద దుమ్మెత్తి పోయడం జరిగింది. ఆ తదంతరం టీఆర్ఎస్ పార్టీ అధ్యక్షుడిగా, టీఆర్ఎస్ లెజిస్లేచర్ పార్టీగా నేను కేంద్ర మంత్రి హోదాలో ఉన్నప్పుడు అనేక సందర్భాల్లో మా పార్టీ పాలసీగా వర్గీకరణకు మేము సపోర్ట్ చేశాము. ఆ తదంతరం ఆనాటి ప్రధానమంత్రి మన్మోహన్ సింగ్ గారి దగ్గరకు స్వయంగా నేను వెళ్లి అనేక సందర్భాల్లో లేఖలు ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ మధ్య కాలంలో నేను, మన ఉప ముఖ్యమంత్రి కడియం శ్రీహరిగారు గౌరవనీయులైన ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నరేంద్రమోడి గారి వద్దకు వెళ్లి ఈ విషయాన్ని స్పష్టంగా చెప్పి వారిని రెక్వెస్ట్ చేశాము. అంతేకాకుండా, మా వాళ్లంతా వచ్చి తమరికి ఈ విషయం చెబుదామనుకుంటున్నారు. ఇది మా రాష్ట్రానికి పరిమితమైనటువంటిది. కాబట్టి మీ దగ్గరికి అన్ని పార్టీల ప్రముఖులు రావాలనుకుంటున్నామని వారికి చెప్పడం జరిగింది. వారు సందర్భాన్ని బట్టి మీకు సమయం కేటాయిస్తాము, ఆ సందర్భంలో రావచ్చని చెప్పారు. అది ఇప్పటివరకు ఉన్నటువంటి స్థితి. ఈ రోజు ఈ కార్యకర్త మృతి చెందడం దురదృష్టకరం. నేను ఒక వ్యక్తిగా, రాష్ట్రప్రభుత్వ అధినేతగా నా విచారం వ్యక్తం చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె.జానారెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఈ రోజు జరిగిన సంఘటన చాలా బాధాకరం, దురదృష్టకరం, విచారకరం. ఈ వర్గీకరణ కోసం మన రాష్ట్రంలో చాలా సంవత్సరాలుగా పోరాటాలు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ఈ విషయంలో పలుమార్లు శాసనసభలో తీర్మానం చేశాము. ఆ తర్వాత ఇదే శాసనసభలో ముఖ్యమంత్రిగారి ఆధ్వర్యంలో మనం తీర్మానం చేసి, భారత ప్రధాని దగ్గరకు అన్ని పక్షాల యొక్క వాదన వినిపిద్దామని వెళ్లాలని నిర్ణయించారు. కానీ వివిధ కారణాల చేత జాప్యం జరిగింది. అయినా ఆ విషయాన్ని

మనం కొనసాగించడం మన ధర్మం. ముఖ్యమంత్రిగారు చొరవ తీసుకొని అఖిల పక్షాల సంతకాలతో లెటర్ ఇచ్చి, తప్పనిసరిగా సమయం కేటాయించమని రెక్వెస్ట్ చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. భారతి అనే మహిళను రీట్రైబ్ చేయాల్సిన అవసరం ఉందని ముఖ్యమంత్రిగారికి తెలియజేస్తున్నాను. అందుకని అఖిల పక్షాన్ని తప్పనిసరిగా తీసుకొని పోదాము. అవసరమైతే మనం రెండు రోజులు అక్కడ కూర్చోని కలవడానికి కృషి చేద్దాము. ఇచ్చిన తీర్మానానికి కట్టుబడి ఉన్నాము. వర్గీకరణ చేయడానికి రాష్ట్రం తరపున మనం కృషి చేస్తున్నాము. అది కేంద్రప్రభుత్వం పూర్తి చేయాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఇటు ప్రజలకు అటు ప్రభుత్వానికి కూడా గుర్తు చేయడం మన విధి. అందులో మనం చాలా వద్దతిగా వ్యవహరిస్తున్నాము. చాలా విశ్వసనీయంగా ముందుకు సాగాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ముఖ్యమంత్రిగారు ఉదయం వచ్చి, అప్పుడే ఈ విషయం చెప్పి ఉంటే బాగుండేది. ఇప్పుడు అనేక చోట్ల ఆందోళనలు జరుగుతున్నాయి. అందుకు సామరస్యంగా ఎక్కడివాళ్లను అక్కడ సరి చేయడానికి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలు తీసుకొని, తగిన ఆదేశాలు ఇవ్వాలని కోరుతున్నాము. ఇదే సందర్భంగా వేమం ఎక్స్‌గ్రేసియా కోరాలని డిమాండ్ చేద్దామనుకున్నాము. దానికి ప్రభుత్వం ముందే ముందుకు వచ్చి తెలియపరచినందుకు నేను వారిని స్వాగతిస్తున్నాను. ఆమెకు పిల్లలు ఉండి ఉంటే వారికి ఉద్యోగాన్ని కల్పించాల్సిగా మీకు సలహా ఇస్తున్నాను. ఈ రోజు సభను ఈ విషాదకరమైన సందర్భంలో ప్రాసీడ్ చేయడం సబబు కాదు. అందుకు సభను వాయిదా వేయాల్సిందిగా కోరుతున్నాను. సంతాప సూచికగా లేక విషాద సంఘటనలు ఉంటే అసెంబ్లీలో కొన్ని విధివిధానాలు ఉన్నాయి. ఎందుకంటే ఎవరికి సంతాపం చేయాలి ఎవరికి చేయకూడదనే నిబంధనలు ఉన్నాయి. ఏమైనా సరే ఈ విషాద సమయంలో మనమంతా హృదయవిదారకతతో ఉన్నామనే విషయాన్ని తెలియజేస్తున్నాము. ఈ రెండు మూడు విషయాలపై వెంటనే ముఖ్యమంత్రిగారు స్పందించాలని నేను విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి.కిషన్ రెడ్డి:- అధ్యక్షా, ఇది చాలా దురదృష్టకరమైనటువంటి సంఘటన. ఉదయం అన్ని రాజకీయ పార్టీలు ఏకాభిప్రాయంతో ఈ వర్గీకరణకు అనుకూలంగా ఢిల్లీకి వెళ్లాలనే ప్రకటన ప్రభుత్వం నుంచి వచ్చిన తర్వాత ఈ సంఘటన మన దృష్టికి రావడం చాలా విచారకరం. నేను అనేక సంవత్సరాల నుంచి ఈ ఉద్యమంలో ప్రత్యక్షంగా భాగస్వామిగా పని చేస్తున్నాను. నిన్న కూడా చాలా మంది నాతో మాట్లాడారు. మరణించిన భారతి గారు కూడా అప్పుడప్పుడు నా దగ్గరకు వచ్చి

మాట్లాడుతుండేవారు. కొంత ఒత్తిడి కారణంగా ఆమె అక్కడ చనిపోయినటువంటి విషయం వాస్తవం. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రకటించిన స్టేట్‌మెంట్‌లో కూడా అదే ఉన్నది. ఇది చాలా దురదృష్టకరం. ఒక వైపు శాసనసభ జరుగుతున్నది. శాసనసభలో మనం చర్చిస్తున్నాము. చర్చిస్తున్న నేపథ్యంలో ఈ సంఘటన జరగడమనేది దురదృష్టకరం. ప్రభుత్వం ముందుకు వచ్చి కొంత ఎక్స్‌గ్రేసియా ప్రకటించింది. మరొక డిమాండ్ ఏమంటే మీరు సానుభూతితో పరిశీలించి ఆ కుటుంబంలో ఎవరైనా అర్హత కలిగినటువంటి వారు ఉంటే వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగం కల్పించాలి. ఎందుకంటే ఆమె ఒక ఉద్యమంలో చనిపోయింది. ఒక సామాజిక ఉద్యమం గత 23 సంవత్సరాలుగా ఈ రాష్ట్రంలో జరుగుతున్నది. కాబట్టి ఇది చాలా ఆందోళనతో కూడుకున్న సంఘటన.

3. 40 | ము. ఇక్కడున్నటువంటి సీరియస్‌నెస్ గురించి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి తెలియాలి. ముఖ్యమంత్రి గారి నేతృత్వంలో అఖిలపక్షాన్ని ఢిల్లీకి తీసుకెళ్లాలి. ఎంత తొందరగా వీలైతే అంత తొందరగా ప్రధానమంత్రి గారి దగ్గరకు తీసుకెళ్లండి. తప్పకుండా కేంద్రప్రభుత్వం సీరియస్‌గా తీసుకుంటుంది. జానారెడ్డి గారు చెప్పినట్లు, ఆ సంఘటన జరిగింది కాబట్టి, ఉస్మానియా యూనివర్సిటీలో పిల్లలు ఆందోళనతో ఉన్నారు కాబట్టి మనం సభను జరుపుకోవడం భావ్యం కాదు. ఈరోజు జరుగుతున్న కార్యక్రమాలను రేపటికి వాయిదా వేసుకుంటే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎస్. వెంకట వీరయ్య:- అధ్యక్షా, వర్గీకరణ విషయమై ముఖ్యమంత్రి గారు గతంలో జరిగిన అంశాలను గురించి చెప్పారు. ముఖ్యమంత్రి గారు ఇప్పుడు జరిగిన ఘటనకు సంబంధించి, రూ. 25 లక్షలు ఎక్స్‌గ్రేసియా ప్రకటించారు. అదే విధంగా వారి కుటుంబంలో ఒకరికి ఉద్యోగం కల్పించాలి. వర్గీకరణ విషయమై ముఖ్యమంత్రి గారు అఖిలపక్షాన్ని ఢిల్లీకి తీసుకెళ్లాలని కోరుతూ ఎక్స్‌గ్రేసియా ఇచ్చినందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

جناب سید احمد پاشا قادری (Janab Syed Ahmed Pasha Quadri): اچھی ہمارے وزیر اعلیٰ ریاست تلنگانہ نے آج کے واقعہ کی تفصیلات سے ایوان کو واقف کروایا۔ ایک دیرینہ مسئلہ کی کمیونٹی کے مسئلہ میں ریاست میں ایک احتجاجی مہم کے دوران حیدرآباد پبلک ٹرانسپورٹ میں واقع ہوئی ہے۔ یہ مسئلہ اس ایوان میں بھی آیا تھا اور تمام پارٹیوں نے مختلف طور پر اس مسئلہ میں تائید کی تھی۔ تو مجھے اس غائبانہ موت پر افسوس ہے۔ میں ان کے خاندان کے ساتھ اظہار ہمدردی کرتا ہوں اور موقع کرتا ہوں کہ ریاست حکومت اس مسئلہ کی کمیونٹی میں ان کے ساتھ انصاف کا موقع فراہم کرتے ہوئے ان کے مسئلہ کی کمیونٹی کے لیے شکریہ۔

శ్రీ సున్నం రాజయ్య:- అధ్యక్షా, ఈరోజు దురదృష్టకరమైన సంఘటన జరిగింది. వర్గీకరణపై మనం తీర్మానం చేశాము. ముఖ్యమంత్రి గారు అఖిలపక్షాన్ని ఢిల్లీకి తీసుకెళ్లాలని

కోరుతున్నాను. జరిగిన సంఘటనకు ప్రభుత్వం రూ. 25 లక్షలు ఎక్స్‌గ్రేషియా ప్రకటించారు. అందుకు ముఖ్యమంత్రి గారికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. అదే విధంగా ఆ కుటుంబంలోని ఒకరికి ఉద్యోగం ఇవ్వాలని కోరుతూ సభను రేపటికి వాయిదా వేస్తే బాగుంటుందని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ కె. చంద్రశేఖర్ రావు:- అధ్యక్షా, ప్రతిపక్ష నాయకులు పెద్దలు జానారెడ్డి గారు అదే విధంగా ఇతర నాయకులు కూడా చెప్పారు. అందరికీ బాధ ఉంది. వారు చెప్పిన విషయాలతో నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను. సభలో ఉన్నటువంటి అన్ని పార్టీల సభా నాయకుల సంతకాలను తీసుకొని, ప్రత్యేకమైన పరిస్థితిని వివరిస్తూ, ప్రధానమంత్రి గారి అపాయింట్‌మెంట్‌ను తీసుకుందాము. వారు ఎప్పుడు సమయమిస్తే అప్పుడు నేనే స్వయంగా ఢిల్లీకి తీసుకెళ్తాను. అందులో ఎటువంటి అభ్యంతరం లేదు. మన రాష్ట్రానికి సంబంధించి అందరికీ ఏకాభిప్రాయం ఉంది కాబట్టి, తప్పకుండా పరిగణనలోకి తీసుకొని రెండు రోజుల్లో ప్రధానమంత్రి గారికి లేఖను పంపిద్దాము. అందులో మాకు రెండవ అభిప్రాయం లేదు. వారు ఎప్పుడు సమయమిస్తే అప్పుడు వెళ్లడానికి ప్రయత్నం చేద్దాము. మన తరపున చెప్పవలసింది చెబుదాము. అదే విధంగా భారతి గారి కుటుంబంలో ఎవరైనా అర్హులుంటే వారికి తప్పకుండా ఎంప్లాయ్‌మెంట్ కల్పిద్దాము. అందులో ఎటువంటి సందేహం అక్కరలేదు. ఆవిడకు 40-42 సంవత్సరాల వయసు ఉంటుందని సమాచారం వచ్చింది. మిగతా వివరాలు అంత డీప్‌గా తెలియలేదు. ఆమె సికింద్రాబాద్ అడ్డగుట్ట ప్రాంతంలో నివసిస్తోందని సమాచారం వచ్చింది. పోలీసులు ఇన్‌ఫర్మేషన్ తీసుకుంటున్నారు. ఆమెకు చిన్నపిల్లలు ఉన్నట్లయితే, వాళ్ళ చదువుకయ్యే ఖర్చును అంటే పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ వరకూ ప్రభుత్వమే భరిస్తుందని తెలియజేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంగా ఎంఆర్‌పీఎస్ కార్యకర్తలకు, వర్గీకరణ కావాలని కోరుకునే వారికి ఒకటే విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నేను కూడా ఉద్యమం నడిపిన వాడినే. కష్టనష్టాలను ఎదుర్కొనవాడినే, బాధలు అనుభవించిన వాడినే. ఈ దేశంలో

ఉన్న భిన్న అభిప్రాయాలతో, భిన్నమైన వాదనలతో, మల్టిపుల్ యాంగిల్‌లో ఏదైనా సాధించుకోవడం కష్టతరం. చాలా సమయం పడుతుంది. అప్పుడనే వాళ్ళు, కాదనే వాళ్ళు ఉంటారు. ఉద్యమం నడిపేటప్పుడు నన్ను చాలా మంది నువ్వు పూర్వాంచలీకి, గూర్ఖాల్యాండ్‌కి రా అని అన్నారు. నేను పోలేదు. పిడుగులు మన నెత్తిమీద పడి మునగిపోతామోనని వెళ్లేదు. దీనికి సంబంధించి మన రాష్ట్రంలో యునానిమస్ సపోర్ట్ ఉంది. ఈ విషయంలో ఆనాటి ప్రభుత్వం కొంతకాలం ఇంస్టిమెంట్ చేసినప్పటికీ సుప్రీం కోర్టు స్ట్రక్ డౌన్ చేయడం వల్ల ఆగిపోయింది. అందరికీ ఏకాభిప్రాయం ఉంది కాబట్టి తప్పకుండా మన ప్రయత్నం మనం చేద్దాము. నేను ఎంఆర్‌పీఎస్ కార్యకర్తలకి, వర్గీకరణ కావాలని కోరుకునే వారందరికీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. వర్గీకరణ కోసం సభ ఏకాభిప్రాయాన్ని తెలియజేస్తుంది కాబట్టి మీరు ఆందోళన చెందకండి. భారతి గారి కుటుంబాన్ని సంపూర్ణంగా ప్రభుత్వం ఆదుకుంటుంది. ప్రధానమంత్రి గారు తప్పకుండా అపాయింట్‌మెంట్ ఇస్తారు. ఢిల్లీకి వెళ్దాము. యునానిమస్‌గా అందరూ అడిగినప్పుడు, చాలా సీరియస్‌గా వారు కూడా తీసుకుంటారని భావిద్దాము. త్వరలో దీనికి మంచి ముగింపు రావాలని కోరుకుందాము. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు ఇటువంటి విచారకర సందర్భంలో సభ నడవడం మనకు మంచిది కాదని, ఈ విషయమై తమరు నిర్ణయం తీసుకోవాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

MR. SPEAKER: Short Discussion on Purification and Updation of Land Records is postponed for tomorrow.

The House is adjourned to meet at 10.00 A.M on Tuesday, the 7th November, 2017.

(The House then adjourned at 3.47 P.M to meet again at 10.00 A.M on Tuesday, the 7th November, 2017)

“Published under Rule 347 of the Rules of Procedure and Conduct of
Business in the Telangana Legislative Assembly and Printed
at Assembly Press, Public Gardens, Hyderabad.”